ţile variau în funcţie de opere, a declarat Klaus Perls.

Între timp, la Ibiza, Elmyr, strîmtorat, a încercat să vîndă, cu 5 000 de dolari, o „minunată acuarelă de Dufy provenind din colecţia lui personală" unui milionar englez, care a respins însă propunerea datorită preţului suspect de mic cerut de colecţionar.

Elmyr nu mai ştia ce să facă atunci cînd Legros a debarcat, cu zîmbetul pe buze şi cu un cec de 2 000 de dolari în mînă. Cerea, în schimb, doar cîteva pînze : nişte acuarele „de Dufy", „un Vlaminck" din perioada fauvistă, poate şi „un Derain" şi „un Marquet". Aranjase să prezinte sub un nume de împrumut şase pînze în sala de vînzări din Pontoise, în prima săptămînă a lunii aprilie. Cele şase pînze ar fi trebuit să-i aducă vreo 800 000 de franci.

La sfîrşitul lunii februarie, Legros s-a întîlnit cu Elmyr pe aeroportul din Barcelona. Toată comanda era executată, cu excepţia pînzei „de Vlaminck". Tulburat, Elmyr nu mai lucra acum decît foarte încet şi calitatea producţiei lui scăzuse, de asemenea. Legros a luat toate pînzele livrate, i-a dat lui Elmyr un cec de 2 000 de dolari şi a plecat imediat la Paris.

Peste cîteva zile, Elmyr a aflat de la banca lui că cecul se întorsese neplătit. În pragul unei crize de nervi, l-a chemat pe Legros la telefon :

— M-am săturat, i-a strigat el la aparat. Ştiu că voi doi aţi cîştigat milioane. M-aţi tratat ca pe o vacă de muls, dar acum ugerul a secat. N-am un ban, dar prefer să te las să te prăbuşeşti, ticălosule.

Asocierea părea ruptă pentru totdeauna. Dar lui Fernand Legros îi lipsea un Vlaminck care figura în catalogul vînzării din Pontoise. A căutat între pînzele pe care Réal le avea în păstrare şi, aşa cum se aştepta, a găsit un peisaj în ulei executat, probabil, în urmă cu un an. Pînza părea, de altfel, să dateze de mai mult timp, deoarece, cu o săptămînă înainte de a ajunge la închisoare, Lessard o „învechise" cu un lac brun care îi dădea un aspect prăfuit.

După cum relatează Elmyr, un salariat al sălii de vînzări a considerat că tabloul era prea murdar şi a şters delicat uşoara peliculă brună care întuneca anumite zone. Cînd a privit cîrpa cu care făcuse această operaţie, a găsit cu stupefacţie urme albastre, lăsate de „cerul lui Vlaminck", pictat, chipurile, în 1906. Sala de vînzări a chemat imediat poliţia. Fernand a fost înştiinţat şi a plecat în grabă la Pontoise pentru a lua înapoi pînzele. Dar operele în litigiu fuseseră confiscate de către serviciile competente, pentru a fi examinate. Fernand nu a aşteptat rezultatul expertizelor. Cu atît mai mult cu cît, scurt timp înainte de scandalul din Pontoise, un anticar parizian, client al său, prezentase o pînză spre identificare văduvei lui Marquet şi aflase că fusese înşelat.

Cariera lui de negustor de tablouri se terminase. Suma totală a vînzărilor realizate de el nu va fi cunoscută niciodată, dar, „Le Figaro" consideră că, dacă falsurile nu ar fi fost descoperite, operele vîndute de Legros între 1961 şi 1967 ar reprezenta un capital de 300 000 000 de franci.

Fernand Legros şi-a ars imediat dosarele, a umplut nouă valize cu haine şi bijuterii, pe care le-a ascuns în portbagajul automobilului său roşu, şi a plecat în Spania. Cînd Elmyr s-a întors acasă, a găsit vila ocupată de Fernand, care, înnebunit, dormea cu un revolver sub pernă, înconjurat de tineri paznici înarmaţi cu cuţite. Elmyr a adresat o plîngere judecătorului de instrucţie local. Judecătorul, perplex, constatînd că, în mod legal, casa nu aparţinea reclamantului şi că, la urma urmei, era destul de mare pentru a găzdui pe toată lumea, nu a putut face nimic.

La Ibiza a domnit un calm relativ pînă la sfîrşitul lunii iulie, cînd Réal a venit de la Paris pentru a încerca să se împace cu fostul său asociat. În acel moment, s-a dezlănţuit infernul. Elmyr şi Réal s-au încăierat sălbatic şi, peste puţin timp, Réal a adresat o plîngere justiţiei, arătîndu-şi urmele de zgîrieturi, muşcături şi tăieturi. Fernand a făcut şi el plîngere. Enervate, autorităţile din Ibiza i-au condamnat pe amîndoi la 15 zile închisoare. Réal a fugit pe uşa de serviciu a hotelului şi s-a întors la Paris. Fernand, care nu ştia unde să se ducă, a ajuns din nou la închisoare. Cînd a fost pus în libertate, a aflat că Meadows respinsese propunerea lui de a-i răscumpăra toate operele contestate pentru suma de 350 000 de dolari şi că se lansase un mandat internaţional de aducere împotriva lui. Şi-a făcut imediat valizele şi a luat primul avion care pleca la Cairo.

Probabil ar fi putut rămîne acolo pentru totdeauna dacă, în februarie 1968, un tînăr, avînd un paşaport pe numele André-Charles Martin, nu ar fi folosit în Elveţia cecuri false, în valoare de 12 000 de dolari. Prins, a mărturisit că îl cheamă Réal Lessard.

În ciuda amărăciunii şi a nemulţumirilor pe care le avea împotriva lui, Fernand Legros simţea, probabil, o anumită afecţiune pentru fostul lui protejat, sau poate se temea de dezvăluirile lui periculoase. În orice caz, la începutul lunii aprilie 1968, un bărbat blond, bronzat, cu un paşaport britanic, pe numele Fernand Mac Donald, a descins într-un hotel din Geneva. Girantul hotelului a considerat stranie comportarea acestui client cu ochelari negri, care îşi petrecea zilele telefonînd la Paris şi la New York pentru a încerca să obţină punerea în libertate a unui anume Réal Lessard. Poliţia din Geneva a fost înştiinţată.

A doua zi, la difuzoarele hotelului răsuna un apel : „Dl Legros este căutat la telefon...". Fernand Mac Donald a ezitat puţin, apoi s-a ridicat. Cînd a observat poliţiştii care veneau spre el a încercat să fugă şi, în mijlocul învălmăşelii, şi-a pierdut ochelarii negri şi peruca blondă.

Aventurile lui Fernand Legros şi Réal Lessard se terminau într-o închisoare din Geneva, sub acuzaţia de a fi pătruns pe teritoriul elveţian cu paşapoarte false. Eforturile depuse de autorităţile franceze pentru a obţine extrădarea lui Legros nu au dus la nici un rezultat.

După ce a rătăcit cîteva luni prin Europa, Elmyr s-a înapoiat la Ibiza. La sfîrşitul lunii iulie 1968, autorităţile spaniole au deschis o anchetă împotriva lui. Actul de acuzare prezentat tribunalului menţiona delicte de frecventare a unor răufăcători notorii, precum şi lipsa de mijloace de existenţă cunoscute. La începutul lunii august, a fost condamnat la două luni închisoare. A ieşit în octombrie 1968, cu un termen de două săptămîni, pentru a-şi închide casa, a-şi pune afacerile în ordine şi a părăsi insula pe timp de un an.

A plecat în Portugalia...

Clifford IRVING

reflector

PIXURI CARE UCID

În cursul unor descinderi efectuate la Utrecht şi la Kerkrade, aproape de frontiera cu Republica Federală a Germaniei, poliţia olandeză a confiscat un stoc de arme miniaturizate — unele de forma unor „pixuri" — care pot fi încărcate cu mici capsule de gaze sau cu gloanţe. Aceste arme, care au fost prezentate presei, fuseseră introduse clandestin în Olanda din Germania federală. Conform declaraţiilor poliţiei, ele urmau să fie vîndute „pe sub mînă", pe piaţa olandeză. În cursul percheziţiei efectuate de poliţie, au fost confiscate 22 de revolvere, 65 de „pixuri" şi 15 pistoale cu gaze. Trei persoane au fost arestate.

Părerea experţilor olandezi este că, iniţial, „pixurile morţii" fuseseră fabricate pentru autoapărarea femeilor, putînd fi purtate cu uşurinţă în poşetă şi întrebuinţate — după încărcarea cu o capsulă de gaze — împotriva eventualilor agresori. Dar aceste arme au fost ulterior transformate, ca să se poată trage cu ele gloanţe mortale.

CEL MAI LUNG POD DIN EUROPA

În Suedia se construieşte cel mai lung pod de pe continentul european. El va lega insula Öland de oraşul Kalmar, aflat în sud-vestul ţării. Lungimea totală : 6 130 de metri. Podul va avea 155 de piloni de sprijin, dintre care cei mai mari, amplasaţi în locurile cele mai adînci, vor fi înalţi de 130 de metri.

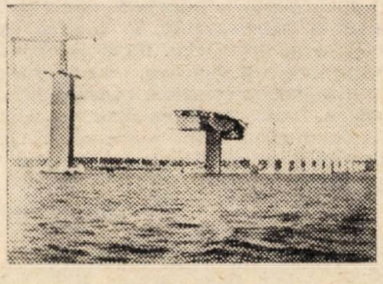

POLIŢISTUL ELECTRONIC

La Washington este aproape terminat un calculator electronic „specializat" în date despre lumea interlopă americană. În „memoria" calculatorului au fost înmagazinate date privind peste 45 000 de persoane căutate de autorităţi, fiind socotite vinovate sau suspecte de a fi participat la furturi de automobile, de arme de foc, de cecuri şi scrisori de credit etc. „Poliţistul electronic" va fi pus în legătură cu 87 de centre poliţieneşti de pe teritoriul Statelor Unite şi al Canadei.

PARIS MATCH

„MISTERUL CHAPPAQUIDDICK" ÎNTR-O NOUĂ VARIANTĂ

150 de ziariști bat pasul pe loc în fața tribunalului din Edgartown. E ora 10 dimineața. Peste cîteva minute, tribunalul se va întruni în prima ședință a „anchetei cu ușile închise" privitoare la împrejurările în care Mary Jo Kopechne, și-a găsit moartea în automobilul lui Edward Kennedy, în noaptea de 18 spre 19 iulie 1969, într-o lagună a insulei Chappaquiddick.

Chiar în ziua în care începea ancheta secretă, la New York, în librăriile de pe 5th Avenue, are loc o lovitură de teatru. E vorba de publicarea unei cărți intitulată „Podul din Chappaquiddick". Autorul ei, Jack Olsen, este redactor principal la importantul grup de presă „Time-Life".

Înainte de apariția lui Edward în fața judecătorilor, care l-au citat ca prim martor, un ziarist îl întreabă ce părere are despre cartea lui Jack Olsen.

— Absurdă, răspunde senatorul. Și ușa se închide în urma lui.

Jack Olsen a interogat minuțios persoanele participante la tragica petrecere după care Mary Jo Kopechne avea să-și găsească moartea. Dosarul lui duce la concluzii explozive. Potrivit lui Jack Olsen, Mary Jo Kopechne era singură la volan atunci cînd automobilul „Oldsmobile" a lui Edward Kennedy s-a prăbușit în apă.

Teoria lui Jack Olsen se bazează pe următoarele argumente :

— Podul este îngust și construit în mod sumar, fără parapet și fără semnalizare, dar există de 20 de ani și nimeni nu a avut vreun accident în locul acela.

— Edward a declarat că mergea cu 30 de km pe oră. Fiind un șofer experimentat, e greu de crezut că a avut un accident pe o noapte cu lună, la volanul unui automobil a cărui stare perfectă fusese certificată de experți. Atît prietenii cît și adversarii săi declară că nu l-au văzut niciodată beat.

— Tînărul senator a spus : „Am încercat să deschid portiera și un geam, dar nu-mi mai amintesc cum am ieșit afară". Constatările au stabilit că, atunci cînd automobilul a căzut în apă, trei geamuri erau coborîte. Or, statisticile dovedesc în mod categoric că nu ești niciodată înghițit de apa în care se scufundă un automobil.

— Edward Kennedy e un bun înotător, dar suferă de pe urma unei răni la coloana vertebrală, de cînd a avut accidentul de avion. Cum a putut oare să plonjeze de cîteva ori, atunci cînd șeful poliției, Dominick Arena, cu o statură herculeană, foarte bun înotător și el, a fost nevoit să abandoneze în plină zi, după mai multe încercări infructuoase ?

După părerea lui Jack Olsen, ansamblul acestor fapte nu poate duce decît la o concluzie : Mary Jo conducea automobilul atunci cînd a căzut în apă și ea era singură la volan.

Iată și în ce mod explică Olsen tragedia.

Edward era cel ce conducea, atunci cînd amîndoi au părăsit vila unde avusese loc petrecerea. În drum, după ce a cotit la dreapta spre pod, în loc s-o ia la stînga, spre debarcaderul ferry-boatului, Edward a observat de departe silueta șerifului Christopher Look. Acesta merge pe jos. E în uniformă. Edward îl cunoaște, știe că polițistul își merită numele de „Look" („privire" în limba engleză — n.n.), deoarece este un adevărat Argus de provincie, gata să privească mereu în întuneric pentru a descoperi automobilele străine de insulă. Edward și-a imaginat imediat complicațiile ce vor urma : imposibil să scape din raza vizuală a polițistului pe acest drum aflat în stare proastă. Polițistul îi va opri, le va cere actele de identitate, al său și al tovarășei sale de drum și nu va pierde prilejul să-și facă puțină publicitate, povestind plimbarea nocturnă a senatorului cu o tînără doamnă care nu este soția sa legitimă. Oamenii din regiune sînt destul de puritani, iar această petrecere, la care participaseră șase bărbați și șase femei, va întreține bîrfelile, care, în cele din urmă, vor ajunge la urechea unuia din dușmanii familiei Kennedy.

Iată zona accidentului cu reperele „variantei Olsen" : 1) Vila unde a avut loc petrecerea ; 2) Răspîntia de unde automobilul lui Edward Kennedy a pornit într-o direcție opusă aceleia unde se afla ferry-boat-ul ; 3) Punctul de îmbarcare pentru Edgartown ; 4) Locul unde polițistul Christopher Look ar fi văzut staționînd automobilul și unde senatorul ar fi coborît ; 5) Locul accidentului

Făcîndu-și asemenea socoteli, Edward oprește mașina, coboară și-i propune lui Mary Jo să se plimbe puțin și să se întoarcă apoi în automobil. Mary Jo se instalează la volanul unei mașini de două tone, pe un drum pe care nu-l cunoaște. Nu are răgazul să regleze poziția scaunelor — este mult mai scundă decît senatorul (1,57 m față de 1,87 m). Picioarele ei abia ating pedalele și abia vede peste tabloul de bord. Pînă atunci nu condusese decît Volkswagen-ul ei, și totdeauna în oraș. Pe un drum prost, uriașul Oldsmobile are reacții pe care ea nu le cunoaște. Ajunge la pod. Podul e mai îngust decît drumul și se curbează ușor. Ea merge înainte ; se produce accidentul.

Edward Kennedy o așteaptă în întuneric, nu o vede înapoindu-se, crede că a rămas blocată în nisip sau că vrea să-i joace o farsă, apoi începe s-o caute în noapte, fără s-o găsească. Se duce să-și cheme prietenii. O caută cu toții în zadar. În zorii zilei, vor afla că a fost găsită într-un automobil o femeie înecată. Și așa se explică cumplitul gol de 9 ore. Edward nu ar fi știut că Mary Jo murise. Un moment a crezut chiar că adormise în automobilul împotomolit în nisip.

Cum a conceput Jack Olsen această nouă versiune a accidentului ?

Efectua de trei luni o anchetă pe cont propriu în insula Chappaquiddick. Într-o noapte, mergea cu automobilul și se apropia de podul pe care se petrecuse tragedia. Brusc, s-a gîndit : „Cum se poate ca un om să nu fi văzut podul ? Este atît de vizibil ! Kennedy nu putea fi la volan. Toată șampania din Franța nu l-ar fi putut determina să facă o asemenea manevră greșită".

Atunci a încercat să strîngă declarații de la familia lui Mary Jo. Avocații nu l-au primit. S-a adresat lui Edward : nu a primit nici un răspuns.

— Dar, declara el, un locuitor din Edgartown este de acord cu teoria mea. De altfel, săptămîna aceasta a și depus în fața tribunalului. Nu-i pot dezvălui numele.

În afară de Edward și de familia lui Mary Jo, o singură persoană este aptă să furnizeze îndicații realmente utilizabile cu privire la împrejurările accidentului : ajutorul de șerif Christopher Look. În urmă cu două luni, acesta se afla la Plymouth (statul Pennsylvania) pentru a obține autopsia lui Mary Jo. Cîțiva ziariști l-au invitat la barul hotelului unde locuia. În cursul convorbirii, Look a spus : „Nu cred că Edward Kennedy se afla la volanul automobilului". Presa a socotit această declarație drept o glumă.

Reporterul nostru Jean-Pierre de Lucovich a reușit să vorbească cu Jack Olsen la telefon, la locuința lui din Colorado.

— Nu, nu vă voi spune numele martorului care mi-a permis să-mi formulez teoria. Dar sînt sigur de ceea ce spun, absolut sigur.

— Acest martor nu este oare Christopher Look ?

După o tăcere la capătul firului :

— Nu spun că este el, nu spun că nu este el.

NEA POLITEIA

ATENA

STADIUL ACTUAL AL PROBLEMEI CIPRIOTE

un interviu al președintelui Makarios

Întrebare : Au circulat informații potrivit cărora se așteaptă apropiata soluționare a problemei cipriote și că, în acest sens, ar exista o formulă americană.

Răspuns : Soluționarea rapidă a problemei cipriote trebuie să constituie o dorință comună a tuturor celor interesați... N-aș putea afirma, însă, în mod fundamentat, că e de așteptat o soluționare apropiată. În legătură cu cele afirmate, privind existența unei formule americane, nu cunosc nimic. Fără îndoială, Statele Unite sînt interesate să vadă soluționată problema ciprictă, care constituie cauza neplăcerilor dintre Grecia și Turcia, ambele membre ale N.A.T.O. Cu toate acestea, nu cred că S.U.A. au un plan de soluționare, deși nu este exclus să i se fi înaintat studii sau să i se fi formulat opinii privind căile de urmat pentru soluționarea problemei

— La masa tratativelor intercomunitare, ați declarat că nu mai este loc pentru nici o concesie. Prin urmare, convorbirile se află într-un impas. În afară de continuarea acestor convorbiri intercomunitare, aveți în vedere și o altă cale care, eventual, ar trebui urmată pentru a se ajunge la o soluție ?

— Nu putem spune că există un impas, din moment ce convorbirile continuă. În orice caz, dacă convorbirile intercomunitare nu vor duce la un acord, nu cred că există o altă cale cu mai multe șanse de reușită.

— Dl Denktash (lider al cipriioților turci — n.n.) a declarat cu o mîndrie neascunsă că cipriotii turci sînt înarmați ca niște arici. Cum intenționează guvernul dv. să întîmpine acest fenomen ?

— Este adevărat că cipriotii turci dispun de armament suficient. Partea greco-cipriotă continuă, însă, să dispună de superioritate în ce privește dotarea cu armament și, mai mult, este incomparabil mai puternică în ce privește materialul uman. Dar, indiferent de forța militară, nu cred că problema cipriotă ar putea fi soluționată definitiv pe calea armelor.

— În ce măsură sînteți neliniștit de activitatea „Frontului Național", inexplicabilă și periculoasă pentru cauza Ciprului ?

— Guvernul dispune de informații suficiente în legătură cu diferite persoane care sînt membri ai „Frontului Național"... Este adevărat că față de „Frontul Național" s-a manifestat destulă indulgență. Pe viitor, însă, guvernul va acționa fără ezitare în adoptarea măsurilor contra acestui front sau a oricărei organizații similare, deoarece daunele pe care le provoacă prin acțiunile lor sînt foarte mari, echivalînd cu o trădare națională.

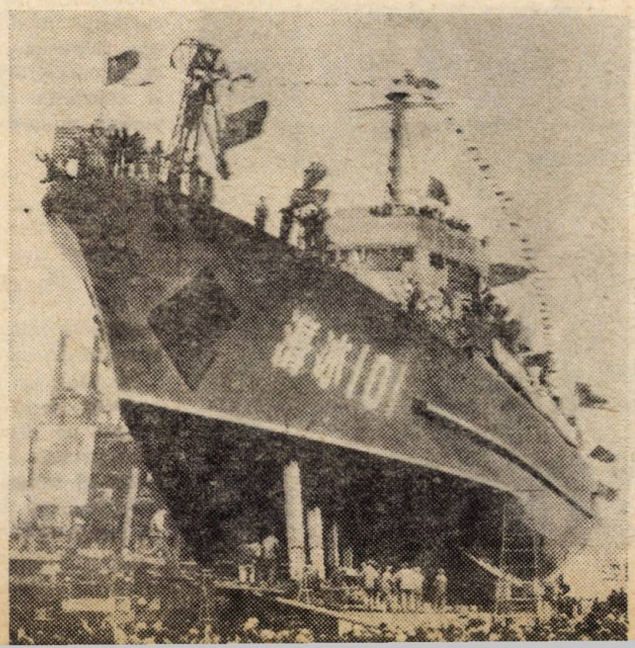

„Haipin 101", primul spărgător de gheață, fabricat în R. P. Chineză, a fost lansat recent la șantierele din Șanhai

reflector

SECURITATEA EUROPEANĂ ȘI BLOCURILE MILITARE

Ziarul „L'Unità" a publicat recent un rezumat al discuției ce a avut loc în cadrul Comisiei de politică externă a C.C. al P.C. Italian, care a examinat „sarcinile actuale ale partidului în activitatea pentru securitatea europeană și depășirea blocurilor". „În cadrul discuțiilor — se arată în ziar — s-a subliniat rolul specific pe care îl are mișcarea comunistă și muncitorească din Europa occidentală în actuala situație politică, creată după propunerile făcute de țările socialiste membre ale Tratatului de la Varșovia în vederea unei conferințe asupra securității europene, după formarea noului guvern al R. F. a Germaniei și începerea unui dialog între Bonn și țările socialiste, după problemele noi apărute în cadrul Pieței comune. Acest rol specific... trebuie să aibă în centrul său acțiunea unui proces de securitate care să nu se bazeze pe acordul dintre blocuri, ci să fie îndreptat în mod clar spre o treptată depășire a blocurilor înseși și a logicii lor".

S-a evidențiat în mod deosebit, în cadrul discuției, cerința unei angajări unitare a tuturor forțelor de stînga, laice și catolice, pentru o nouă orientare a politicii externe a Italiei, capabilă să favorizeze în mod autonom acest proces de destindere, „împotriva tuturor obstacolelor și rezistențelor care se pun de către S.U.A. și din alte părți împotriva începerii unui proces menit să ducă la depășirea blocurilor și la convocarea unei prime conferințe paneuropene. În acest cadru, capătă o deosebită importanță cererea pentru recunoașterea de către Italia a Republicii Democrate Germane și a intangibilității frontierelor.

În cadrul dezbaterilor s-a mai subliniat legătura tot mai strînsă care există între lupta pentru un echilibru politic mai avansat în Italia, pe calea dezvoltării democratice și a reformelor, și lupta pentru o autonomă caracterizare a politicii externe italiene și eliberarea ei de legăturile integrării militare atlantice. Comisia Comitetului Central a evidențiat că, mai ales în actuala perioadă politică, sarcina forțelor comuniste, muncitorești și democratice este de a susține cu convingere posibilitatea unei noi Europe, democratice și progresiste, care să-și construiască, prin realizarea securității colective, propria sa unitate. În acest scop, comuniștii vor desfășura cele mai largi contacte cu toate forțele politice și democratice, italiene și europene, pentru căutarea tuturor posibilităților de convergență și inițiative comune".

The New York Times

DE LA TRIB LA NAȚIUNE

STRĂINUL care vizitează Africa la sud de Sahara își dă seama repede de dificultățile cărora trebuie să le facă față milioanele de negri: sărăcia, bolile endemice, lipsa de personal calificat, insuficiența școlilor, a drumurilor, a mijloacelor de comunicație, insuficiența investițiilor în industrie, agricultura înapoiată, creșterea vertiginoasă a populației.

Avînd în minte aceste elemente, un reporter l-a întrebat recent pe un politician de frunte din Uganda care este, după părerea lui, necesitatea esențială a țării. El a răspuns: „Crearea unei conștiințe naționale".

Formarea de state naționale este o mare preocupare a conducătorilor din Africa neagră. Cine înțelege acest lucru începe să-și dea seama de motivele tragediei, recent încheiate, din Nigeria. Evident, orice generalizare în privința unui continent avînd de trei ori suprafața Europei este imprudentă. Dar se poate spune cel puțin că războiul nigerian a întruchipat pericolele de care se tem multe țări africane în lupta lor pentru a deveni state naționale.

Termenul occidental la modă pentru a desemna aceste pericole este „tribalismul". Acest termen are o nuanță de condescendență, nejustificată în lumina sîngeroaselor conflicte rasiale și religioase care au bîntuit odinioară și în Europa. Este mai just să se spună, pur și simplu, că Africa neagră încearcă să transforme în națiuni teritorii care, deseori, nu au o limbă, o moștenire, o religie sau o istorie comună.

Noile țări africane au moștenit această problemă de la foștii lor stăpîni coloniali — Marea Britanie, Germania, Franța — pe care nu logica le preocupa atunci cînd au împărțit Africa în secolul trecut; ele au acaparat pur și simplu cît mai mult posibil, fără să le pese că frontierele trasate nu țineau seama de unitatea poporului sau a economiei.

În tragedia care s-a produs în Nigeria, pe lîngă problema de bază a unității, există și alte elemente comune întregii Africi. Unul dintre ele este riscul răsturnării conducătorilor politici aflați la putere. În ultimii 12 ani, multe din țările devenite independente au trecut prin dificultăți cu caracter separatist. Lumea din afară a cunoscut această problemă prin evenimentele din Congo (K), unde a fost înăbușită rebeliunea provinciei Katanga. În Kenya s-au produs încordări periculoase între două din principalele ei triburi, luo și kikuyu. Guvernul Ugandei a desființat puterea tradițională a regatului Buganda, situat înăuntrul frontierelor țării. Și așa mai departe.

Tiparul loviturii de stat și contraloviturii este obișnuit în Africa. Și, numai rareori, un regim militar permite preluarea ulterioară a puterii de către civili aleși, așa cum s-a întîmplat, recent, în Ghana.

În consecință, implicațiile victoriei în război a guvernului federal nigerian sînt importante pentru întreaga Africă. Majoritatea guvernelor — numai patru recunoscuseră statul rebel — vor răsufla ușurate și se vor simți în mai multă siguranță față de mișcările secesioniste interne. Dacă Nigeria poate fi reunificată, mulți vor trage concluzia că africanii sînt în stare să depășească dezbinările interne cumplite — dezbinări, trebuie repetat, asemănătoare cu acelea care au existat și în țările europene — și pot guverna cu succes.

Nigeria era o mare speranță a simpatizanților Africii, deoarece populația ei e mai avansată decît a majorității celorlalte state africane. De aceea, șocul a fost cu atît mai mare atunci cînd Nigeria a cunoscut ura de masă, războiul și foametea. Din punctul de vedere al Africii în ansamblu, victoria federală este un stimulent în sprijinul statelor existente.

Anthony LEWIS

După capitularea Biafrei. Locuitori aparținînd populației ibo, care se refugiaseră în junglă, se întorc la casele lor

W. Averell Harriman

ÎNTREBĂRI CARE ÎȘI AȘTEAPTĂ RĂSPUNSUL

Agenția United Press International s-a adresat lui W. Averrel Harriman, președintele Comitetului pentru problemele internaționale al Consiliului politic al partidului democrat, solicitîndu-i un articol despre politica externă a S.U.A. în primul an al mandatului președintelui Nixon. Iată răspunsul lui A. Harriman.

DIN PĂCATE, în prezent țara noastră este divizată în multe probleme de politică externă. Nu mai există vechea abordare bipartizană în acest domeniu. Totuși, divizarea opiniei publice continuă să aibă, din multe puncte de vedere, un caracter „nepartizan". Opoziția față de politica Administrației cuprinde un număr substanțial de congressmeni reprezentînd ambele partide. De pildă, lupta împotriva propunerii Administrației privind construirea sistemului de rachete antibalistice a fost sprijinită de membri ai ambelor partide.

În privința convorbirilor cu Uniunea Sovietică pentru reducerea armamentelor strategice, Administrația aplică, însă, planuri inițiate de guvernul precedent și continuă să primească un sprijin bipartizan substanțial. Trebuie depuse toate eforturile pentru continuarea tratativelor într-un mod care să mențină acest gen de sprijin, deoarece succesul în reducerea cursei înarmărilor nucleare este vital pentru securitatea mondială. Este în joc nu numai frînarea costului, în creștere uriașă, al cursei armamentelor nucleare, dar și speranța că acordul cu Uniunea Sovietică va reduce riscul unui dezastru nuclear.

Totuși, în multe probleme privind prioritățile naționale se manifestă o profundă divizare a opiniei publice. Numeroși membri ai Congresului consideră că problemele interne urgente sînt mai importante decît marile cheltuieli militare propuse pentru noi sisteme de arme și alte programe.

În ceea ce mă privește, sînt ferm convins că propunerile militare nu țin seama pe deplin de schimbările care s-au produs în lume sau de caracterul critic al necesităților noastre interne. Soluționarea problemelor interne este de importanță vitală. Azi, dilema nu mai

este „tunuri sau unt", ci tunuri mai mari sau sănătatea internă a țării noastre.

Războiul din Vietnam este cel mai critic dintre angajamentele noastre externe. Prețul uriaș al acestui război îl constituie, în primul rînd, pierderile tragice de vieți ale unor tineri americani, în al doilea rînd — cheltuielile anuale de 25—30 miliarde dolari, care deformează economia noastră și provoacă profunda dezbinare din țară în legătură cu războiul.

Președintele a propus un plan de vietnamizare a războiului, dar multe întrebări rămîn fără răspuns. Iată cîteva dintre ele : Ce am stabilit cu președintele Thieu ? De ce, ori de cîte ori președintele Nixon a anunțat o anumită politică, Thieu a adoptat în mod consecvent o poziție mai rigidă ? De curînd, el și-a manifestat îndoieli în ce privește rapiditatea cu care pot fi retrase trupele noastre și a declarat că vietnamizarea războiului nu va fi posibilă înainte de trecerea unui mare număr de ani. El a afirmat că nu va accepta nici un cabinet de pace și nici un guvern de reconciliere și a declarat că acei care se opun poziției lui sau

Averell Harriman

adoptă o poziție neutralistă sînt comuniști sau procomuniști. Ținînd seama de toate acestea, care sînt obiectivele lui Thieu ?

Președintele Nixon, și mai recent vicepreședintele Agnew, l-au elogiat amîndoi pe Thieu. Înseamnă oare aceasta că președintele Thieu vorbește în numele Statelor Unite și are un drept de veto asupra acțiunilor noastre ? Vietnamizarea este, oare, un plan de pace sau, așa cum au întrebat recent anumiți senatori, un plan care va permanentiza războiul ? Avem, oare, un plan realist de retragere ? Cît timp intenționăm să menținem forțe armate mari în Vietnam ? În sfîrșit, interesele noastre fundamentale sînt, oare, slujite de continuarea la infinit a războiului în loc de o reglementare cu caracter de compromis ? În ce mod putem oare realiza obiectivul unei Asii de sud-est independente și pașnice ?

În ce mă privește, sper că președintele va face lumină în privința acestor întrebări.

Rynki Zagraniczne

VARȘOVIA

SCHIMBURI EST-VEST ÎN ANUL 1969

POTRIVIT buletinului „East-West Trade News", în perioada ianuarie—septembrie 1969, exportul Japoniei și al principalelor 12 țări vest-europene a înregistrat o creștere valorică de 16,1 la sută în raporturile cu statele socialiste europene și cu R. P. Chineză, cifrîndu-se la 4 539 milioane dolari. Importul lor din țările socialiste a sporit cu 11,4 la sută, valorînd 4 295 milioane dolari. Ritmul mai ridicat al dezvoltării exportului (în raport cu cel al importului) al „celor 13" în țările socialiste, fenomen care se menține de multă vreme, se datorează unui întreg șir de cauze, printre care un rol destul de mare îl joacă obstacolele determinate de politica comercială a țărilor capitaliste în cauză (limitări, contingentări vamale, financiare etc.).

Printre țările capitaliste dezvoltate care și-au sporit în cea mai mare măsură achizițiile din țările socialiste se numără R.F.G. (cu 18,6 la sută), Franța (cu 16,1 la sută), Italia (cu 13,2 la sută) și Marea Britanie (cu 12,7 la sută). Acestora le-a revenit 60 la sută din totalul importurilor celor 13 țări din statele socialiste.

În ce privește exportul R.F.G. destinat țărilor socialiste menționate, pe primul loc se află R.D.G. (cu o creștere valorică de la 254 milioane la 370 milioane dolari, adică cu circa 50 la sută). Urmează : U.R.S.S. (cu o creștere de la 188 la 286 milioane dolari) și Cehoslovacia (de la 117 la 150 milioane dolari). Exporturile în Polonia și Ungaria au rămas aproape la același nivel.

Printre țările socialiste, Uniunea Sovietică a ocupat primul loc în exportul rînd din Italia (cu 13 la sută), Olandei, Finlandei, Suediei și Austriei. De asemenea, trebuie să acordăm atenție creșterii exporturilor către Ungaria (în total cu 11,3 la sută) în primul rînd din Italia (cu 13 la sută), Olanda (circa 100 la sută) și Austria (20 la sută).

În ceea ce privește importul din țările socialiste, principalul achizitor rămîne R.F.G. (cu o creștere de la 819 la 972 milioane dolari, adică cu 18,6 la sută), în primul rînd din R.D.G. (cu un spor de la 233 la 285 milioane dolari), U.R.S.S. (de la 218 la 273 milioane dolari) și Cehoslovacia (de la 77

reflector

„ULTRAGAULLIȘTII"

Fostul ministru francez al apărării, Pierre Messmer, șeful „gaullișilor puri" în Adunarea Națională (ex-premierul Maurice Couve de Murville, căruia îi fusese destinat acest rol, nu l-a putut prelua deoarece a fost înfrînt la alegerile parțiale din octombrie, anul trecut) pare hotărît să persevereze în proiectul său de a constitui o mișcare a cărei deviză să fie „fidelitate absolută față de ideile generalului". Messmer a anunțat, de curînd, intenția sa de a conferi o structură mai eficientă organizației „Présence du gaullisme", prin care renunțarea la caracterul ei de simplu teren de întîlnire al unor deputați din partidul majoritar U.D.R. și prin transformarea sa într-o „mișcare națională". Această intenție a produs agitație în rîndurile colaboratorilor apropiați ai președintelui Pompidou. Messmer a fost invitat la palatul Matignon, la o întîlnire cu primul ministru Chaban Delmas. Dar, sosind acolo, a constatat cu surpriză că la întîlnire urma să asiste întregul stat major al „gaullismului de orientare Pompidou", adică, pe lîngă Chaban Delmas, miniștrii Roger Frey și Olivier Guichard, secretarul general al U.D.R., Robert Poujade, și chiar ministrul apărării, Michel Debré. Acesta din urmă, considerat în trecut ca unul dintre adepții cei mai fideli ai generalului, e socotit, de cîtva timp, tot mai apropiat de pozițiile lui Pompidou.

După cum se afirmă, convorbirea s-a încheiat cu promisiunea lui Messmer de a nu se plasa pe poziții polemice față de U.D.R. și de guvern (cum au procedat „gaullișții de stînga", conduși de Louis Vallon și René Capitant). Totodată, Messmer ar fi declarat că înțelege să-și mențină deplina libertate de apreciere politică.

Pe de altă parte, observatorii politici consideră că nu există motive reale ca acțiunea lui Messmer să preocupe excesiv pe „gaullișții guvernamentali" deoarece, pe măsură ce trece timpul, știrile sosite de la Colombey-les-Deux-Eglises fac să apară tot mai improbabilă nu numai o eventuală întoarcere a lui de Gaulle la viața politică, dar chiar și vreo manifestare — critică sau de aprobare — în legătură cu succesorul său. Cei care au discutat cu generalul afirmă că el este hotărît să considere retragerea sa drept definitivă și să se consacre exclusiv redactării noilor sale volume de memorii.

(După **L'Espresso**)

la 118 milioane dolari). Creşterea importurilor Marii Britanii (de la 588 milioane dolari la 663 milioane dolari, adică 17,7 la sută) s-a datorat importantelor achiziţii din U.R.S.S. (creşterea valorică fiind de la 264 la 346 milioane dolari).

Achiziţiile Franţei au sporit cu 16 la sută (în special din U.R.S.S., Polonia, România şi Ungaria), iar ale Italiei — cu 13 la sută (în special din R. P. Chineză, Polonia, Ungaria). Din statisticile occidentale ar rezulta — în afară de acestea — că cel mai mult au crescut importurile „celor 13" din Ungaria (cu 25,5 la sută). Achiziţionările din Polonia au crescut cu 10,3 la sută, iar din R. S. Cehoslovacă — cu 16,7 la sută (principalul importator fiind R.F.G.).

Tadeusz ZIELINSKI

The Standard

DAR-ES-SALAAM

PROBLEME ALE ŢĂRILOR NEALINIATE

CELE aproximativ 60 de ţări care alcătuiesc grupul nealiniaţilor cuprind aproape jumătate din populaţia de 3 500 000 000 locuitori ai globului, cu toate că s-a încercat să se înăbuşe glasul lor ca factor colectiv internaţional. Ţările din Africa, America Latină, Asia şi Europa se deosebesc între ele în mod spectaculos. De exemplu, din cele 51 ţări care au participat la consfătuirea pregătitoare de anul trecut de la Belgrad, opt sînt monarhii, în timp ce altele aderă la diferite forme necapitaliste; relaţiile lor cu marile puteri variau de la relaţii bune la rele, iar populaţiile lor — de la 530 de milioane cît are India, la 500 000 în Kuweit şi, totuşi, un factor comun tuturor este acela că toate au fost incluse, într-o măsură mai mare sau mai mică, în categoria ţărilor în curs de dezvoltare.

Arhiepiscopul Makarios, preşedintele Ciprului, s-a referit pe scurt la problema nealinierii, recent, la Dar-es-Salaam, unde miniştrii de externe ai ţărilor nealiniate se vor întruni peste aproximativ trei luni în cadrul unei întruniri pregătitoare finale, înainte de conferinţa la nivel înalt a ţărilor nealiniate care va avea loc, probabil, la New Delhi în a doua jumătate a anului.

Deosebirile dintre ţările nealiniate au drept rezultat factori oarecum contradictorii — ca lipsa de unitate, pe de o parte, şi o prea mare flexibilitate, pe de altă parte. Dar, deşi există o sferă largă de deosebiri de vederi, aceasta este mai mult decît compensată de unanimitatea în ceea ce priveşte problemele importante ca pacea, independenţa şi progresul.

Un alt factor comun mai important este acela că aproape toate aceste ţări au fost expuse într-o anumită măsură unor presiuni economice, diplomatice sau militare din partea unor puteri străine şi aceasta este important, din punct de vedere psihologic, pentru găsirea unei poziţii comune în unele probleme.

În afară de sarcina stabilirii locului şi a datei celei de-a treia conferinţe la nivel înalt a ţărilor nealiniate, întrunirea pregătitoare de la Dar-Es-Salaam va trebui să ajungă la o definiţie mai precisă a nealinierii, deoarece această veche problemă trebuie rezolvată, pentru a se decide problema participării şi a participanţilor, în general, la apropiata şi viitoarele conferinţe la nivel înalt. Evident, ţările nealiniate trebuie să joace un rol politic mai mare decît cel jucat de la prima lor conferinţă de la Belgrad, din 1961, şi aceasta include atît cooperarea economică precum şi colaborarea politică.

Supravieţuitori ai catastrofalului cutremur care a distrus, la 15 ianuarie 1968, localităţile siciliene Gibellina şi Montevago, protestînd la Roma, în Piaţa Parlamentului, împotriva tergiversărilor survenite în aplicarea măsurilor de ajutorare votate în favoarea lor

Juan B. MARTIN

ministrul afacerilor externe al Argentinei

Ministrul afacerilor externe al Argentinei, dr. Juan B. Martin, s-a născut la 7 mai 1910, în localitatea Rosario, din provincia Santa Fe. Studiile secundare şi le face la Şcoala Superioară de Comerţ, iar în 1913 obţine doctoratul la Facultatea de Ştiinţe Economice a Universităţii din oraşul Litoral.

Considerat ca un bun cunoscător al problemelor agrare ale ţării sale, Juan B. Martin a fost director al Corporaţiei argentiniene a producătorilor de carne şi al Societăţii Rurale din Rosario. L-a însoţit pe fostul preşedinte Arturo Frondizi în timpul călătoriei sale prin Europa şi, ulterior, a făcut parte dintr-o misiune argentiniană care s-a deplasat în Statele Unite pentru discutarea unor probleme economice de interes comun. A participat, în delegaţii argentiniene, la reuniunile Asociaţiei Latino-Americane a Liberului Schimb (ALALC) şi a fost director al Băncii Naţionale, iar în 1962, în timpul preşedinţiei lui José Maria Guido, a îndeplinit funcţia de secretar de stat pentru problemele comerţului. În 1967, în calitate de ambasador extraordinar, a prezidat comisia argentiniană de observatori la convorbirile din cadrul „Rundei Kennedy", desfăşurate la Geneva. Devine apoi preşedinte al Camerei de Export, iar din luna ianuarie 1968, ambasador al Argentinei în Japonia.

În declaraţia-program făcută după preluarea funcţiei de ministru al afacerilor externe, Juan B. Martin a arătat că Argentina, ţară latino-americană avînd legături particulare cu Europa şi Statele Unite, este dispusă să-şi intensifice relaţiile sale, în special în domeniul economic şi comercial, cu toate ţările lumii care respectă normele conviefuirii internaţionale, indiferent de sistemul lor politic. Favorabilă cooperării regionale, Argentina se opune, în acelaşi timp, transferării dreptului său de a lua hotărîri care o privesc unor organisme internaţionale. Convergenţa latino-americană, a spus Juan B. Martin, este o sarcină care trebuie să fie realizată de statele latino-americane, în funcţie de interesele lor naţionale, în spiritul prieteniei şi solidarităţii.

Principiile de bază ale activităţii pe plan extern includ — conform opiniilor şefului diplomaţiei argentiniene — colaborarea între popoare, dezarmarea generală şi totală, validitatea dreptului internaţional, libertatea fiecărei naţiuni de a-şi hotărî singură soarta.

A. M.

poșta redacției

LIBANUL ȘI REFUGIAȚII PALESTINIENI

V. S. București. 1) Guvernul sirian a adresat, într-adevăr, o notă de protest oficială guvernului brazilian, care a acordat o serie de înlesniri palestinienilor aflați în Israel ori în teritoriile ocupate de armatele israeliene de a emigra în Brazilia. În cursul ultimilor doi ani, numărul refugiaților palestinieni emigrați în Brazilia a depășit cifra de 9 000. 2) Pierre Gemayel, președintele partidului libanez Kataeb (Falangele) și ministru al lucrărilor publice, a făcut o declarație presei, reluată de radioul și televiziunea libaneză, în care s-a pronunțat pentru redistribuirea refugiaților palestinieni în țările arabe, în funcție de resursele fiecărei țări în parte, de suprafață etc. Considerînd această redistribuire drept „funcțională și echitabilă", Pierre Gemayel a precizat că ea ar contribui la ridicarea nivelului de trai al refugiaților. Gemayel susține că a avut convorbiri în acest sens cu conducătorii organizațiilor palestiniene, la 3 noiembrie 1969, la Cairo. „Semnatarii acestui acord — a spus Gemayel — declară că doresc ameliorarea condițiilor de viață ale palestinienilor care trăiesc în Liban ; același lucru îl doresc și eu. Dar, sincer vorbind, nu văd de ce Libanul, care este o țară săracă și al cărui teritoriu reprezintă numai 10 000 kmp., trebuie să adăpostească cel mai mare număr de refugiați palestinieni din toate țările arabe". Gemayel a precizat că numărul acestor refugiați se ridică la 350 000. Potrivit altor surse, numărul lor ar fi de 250 000, din care 180 000 înregistrați de comisiile de ajutor ale Organizației Națiunilor Unite și care beneficiază, prin urmare, de alimente, îngrijire medicală și învățămînt gratuit.

PREȘEDINȚII DAHOMEYULUI

Ion Ursu, Bacău. Recenta lovitură de stat din Dahomey a atras din nou atenția asupra unei țări a cunoscut în ultimii ani o instabilitate politică cronică. În nouă ani, s-au schimbat în această țară opt șefi de state. La 29 octombrie 1963, primul șef de stat ales în 1960, Maga, este răsturnat. Colonelul Christophe Soglo formează un triumvirat, în care posturile cheie sînt deținute de miniștrii Maga, Apithy și Ahomadegbé. La 19 ianuarie 1964, Apithy este ales președinte al țării, iar Ahomadegbé — vicepreședinte și șef al guvernului. La 27 noiembrie 1964, Apithy este ales președinte de stat, Ahomadegbé îl înlocuiește pe Apithy, dar nu păstrează puterea întrucît armata nu se afla de partea sa. După două zile, președintele Adunării Naționale, Tahirou Congacou, este instalat președinte interimar. La 22 decembrie 1965, Soglo, devenit general, anunță că preia conducerea statului „pînă cînd civilii vor fi capabili să guverneze țara. „Doi ani mai tîrziu (19 decembrie 1967), comandantul Kouandété îl răstoarnă de la putere. Trei zile după lovitura de stat, la 22 decembrie, colonelul Alley acceptă președinția statului și fixează el însuși data cînd va părăsi conducerea țării : 17 iunie 1968. La 5 mai 1968, au loc alegeri în care dr. Adjou obține 241 273 voturi (84,05 la sută) ; alegerea sa e, însă, contestată. În iunie 1968, puterea este remisă dr. Emile Zinsou, despre a cărei carieră politică revista noastră a scris la „Poșta redacției" nr. 52/1969. Un comunicat oficial dat publicității la 26 iunie 1968 preciza că militarii vor garanta, pentru cel puțin 5 ani, puterea noului ales. La 10 decembrie, însă, dr. Zinsou a fost răsturnat de o nouă lovitură de stat militară.

Nicolae Horinceanu, Tecuci. 1) Cele 15 nave aflate în Canalul de Suez (una în lacul Timsah și celelalte în Marele lac Amar) nu au fost deblocate. 2) Revista noastră a precizat, în mai multe rînduri, că unul din factorii care au contribuit la dezvoltarea economică postbelică a Japoniei este și faptul că această țară nu are armată. Această părere este, de altfel, acceptată de toți comentatorii vieții politice și sociale japoneze.

Dumitru Sima, Complexul studențesc Regie II, bloc N. Splaiul Independenței nr. 299, sectorul 7, București, dorește să cumpere nr. 34 și 38 din 1969 ale revistei „Lumea".

PROBLEMA KURDĂ

Mihali Toader Titieni, Borșa, jud. Maramureș. Știrile care provin din regiunile nordice ale Irakului sînt extrem de rare și contradictorii. Astfel, la mijlocul lunii mai 1969, ziarul „Le Monde" scria că ar fi izbucnit o nouă răscoală kurdă împotriva guvernului irakian. În zona situată la nord de Kirkuk și Mosul, acționează forțe armate kurde care controlează, potrivit aprecierilor unor observatori, trei pătrimi din regiunile locuite de kurzi. Agitația din aceste regiuni a cunoscut, înaintea evenimentelor din primăvara anului trecut, o perioadă de acalmie de aproximativ trei ani, timp în care eforturile guvernelor de la Bagdad de a soluționa problema au rămas fără rezultat. Deși, în confruntarea armată directă, superioritatea forțelor guvernamentale este evidentă (prin armament, muniții și soldați), cei 18 000 de militari kurzi beneficiază de avantajul de a cunoaște perfect regiunea și de sprijinul acordat de populație, care numără un milion de locuitori. În înfruntările din primăvara trecută, soldații kurzi au bombardat instalațiile petroliere de la Kirkuk și au cucerit localitățile Penjewann, Twarta si Kaladazar, din regiunea Sulaimani. Surse kurde afirmă că, de fapt, în regiunile controlate de kurzi ar fi fost instaurat un regim autonom, cu un parlament alcătuit din 60 de membri ; din rîndurile acestui parlament ar fi fost constituit un comitet executiv cu 14 membri îndeplinind funcțiile unui guvern și aflat sub conducerea generalului Mustafa Barzani.

CAZUL GERSTENMAIER

Vasile C. Bejan, com. Borca, jud. Neamț. 1) Nu au apărut date noi în legătură cu Ben Bella și cu fostul președinte Sukarno. 2) Eugen Gerstenmaier s-a născut la 26 august 1906 și a studiat teologia la Tübingen, Rostock, Zürich. Licențiat în 1936, se alătură „Bisericii confesatoare", aripa anti-hitleristă a bisericii evanghelice germane. În 1937, autoritățile naziste îl împiedică să obțină titlul de doctor în teologie și să ocupe o catedră. Este implicat în complotul de la 20 iulie 1944 împotriva lui Hitler și condamnat la șapte ani închisoare. Eliberat de trupele americane la 14 aprilie 1945, Gerstenmaier își continuă mai întîi activitatea în serviciul bisericii evanghelice germane, apoi intră în politică. La 14 august 1949, este ales deputat creștin-democrat în circumscripția Backnang Hall (Wurtemberg), fiind ulterior reales (în 1953, 1957, 1961 și 1965). Devenit, în 1954, președinte al comisiei de politică externă a U.C.D./U.C.S., el obține, la 16 noiembrie 1954, după moartea lui Ehlers, președinția Bundestagului, funcție pe care a continuat să o ocupe multă vreme. În această perioadă, Gerstenmaier s-a pronunțat pentru aplicarea politicii rigide a cancelarului Adenauer. Eforturile sale de a-și face recunoscut titlul de doctor, refuzat de autoritățile naziste în 1937, determină scandalul provocat la sfîrșitul anului 1968 și începutul anului 1969. În 1965, el contribuise la votarea în Bundestag a unei legi prin care toate persoanele ce avuseseră de suferit în timpul celui de-al treilea Reich urmau să fie despăgubite. Pe baza acestei legi, la sfîrșitul anului 1968, Gerstenmaier primește o indemnizație de 280 000 de mărci, sumă de proporții neobișnuite într-un asemenea caz. Biroul „Tinerilor socialiști" din Rhenania declarase, într-o conferință la Düsseldorf, că, într-un caz analog, se alocase o sumă de 9 000 de mărci pentru cinci ani de muncă forțată și că ar fi trebuit să petreci 155 de ani în închisoare pentru a încasa o sumă atît de mare ca aceea primită de fostul președinte al Bundestagului. Presa a scris pe atunci că Gerstenmaier a beneficiat de o „lex Gerstenmaier". „Frankfurter Rundschau" considera evenimentul drept o „sinucidere politică". Reacția stîrnită de suma pe care o primise precum și unele momente neclare ale biografiei sale, l-au determinat pe Gerstenmaier să demisioneze din funcția de președinte al Bundestagului, la 1 februarie 1969.

Aristoteles Enescu, Turnu Severin. O enciclopedie va răspunde mult mai detaliat tuturor întrebărilor dv.

CONDAMNAREA LUI SHIRHAN ȘI DREPTUL AMERICAN

Aurelian Poenaru, com. Solonț, jud. Bacău ; Gh. N. Luxandra, com. Stîlpeni, jud. Argeș. Legislația penală a unor state americane stipulează că în cazul în care își recunoaște vina, inculpatul poate fi absolvit de pedeapsa capitală și condamnat la închisoare pe viață. Sfătuit de avocații săi, Shirhan B. Shirhan, asasinul lui Robert Kennedy, și-a recunoscut vinovăția, astfel încît juriul ținînd cont și de expertizele medicale, l-a condamnat la 99 de ani închisoare. Dacă Shirhan și-ar fi negat vina, juriul, în fața probelor evidente ale dosarului, care pledau împotriva lui, ar fi cerut pedeapsa cu moartea. Faptul că Shirhan a fost condamnat la 99 de ani închisoare nu trebuie să producă nedumerire. Există coduri penale occidentale prin care un inculpat poate fi condamnat la un număr de ani depășind durata unei vieți. Legislația penală a unor state americane mai prevede, însă, că, indiferent de durata condamnării, după șapte ani, cu asentimentul directorului închisorii care eliberează „un certificat de bună purtare", condamnatul poate fi pus în libertate condiționată.

N. Ionescu, com. Piscu Vechi, jud. Dolj. Informații despre Eugen Carada, găsiți în primul volum al Dicționarului enciclopedic român.

Marcel Vlădescu, București ; Aneta Hodoș, Galați ; Ion Dogariu, București ; Constant Răutu, Borșa, jud. Maramureș, nu publicăm asemenea oferte.

N. Popescu, Cluj ; D. Mach, Cîmpia Turzii. Într-adevăr, „Bula de aur" a fost emisă în 1222 de regele Andrei al II-lea, în timp ce fiul acestuia, Bela al IV-lea, care a domnit între 1235—1270, a acordat o serie de privilegii orașului Gradec (Zagrebul de mai tîrziu) după 1242, proclamîndu-l „oraș regal liber". Totuși, în revista noastră nu a apărut nici o contradicție. În acea epocă, actele mai importante emise de rege erau întărite cu sigiliul regal de aur și, printr-o extindere a termenului, puteau fi numite „bule de aur". În cazul concret al orașului Zagreb, există surse care confirmă această ipoteză.

poșta redacției

PROCESUL PARATRĂSNETULUI

În 1783, Benjamin Franklin cerea Franței ajutoare pentru lupta poporului său împotriva armatelor engleze. „Drept recunoștință pentru poporul francez" (pentru navele de război puse la dispoziție, armată și voluntari), Franklin preda savanților francezi ultima sa invenție : paratrăsnetul. Descoperirea lui Franklin cunoaște la început o răspîndire destul de largă. Curînd, însă, clerul manifestă o opoziție fățișă susținînd că paratrăsnetul ar fi o descoperire a Satanei și ar avea drept scop „tulburarea ordinii divine". Fanaticii au rupt paratrăsnetele ; uneori, constructorii erau brutalizați. În districtul francez Artois, o hotărîre judecătorească a epocii motiva demontarea paratrăsnetelor astfel : „Această practică diavolească usucă recoltele și predă sufletele diavolului". Un oarecare Visséry, învinuit că și-a montat un paratrăsnet, face apel și angajează ca apărător un tînăr avocat din Arras, care scrie în memoriile sale : „În acel timp, am debutat ca apărător. Am fost remarcat de colegi și judecători ; priceperea mea era apreciată, dar eu așteptam un caz care să mă facă cunoscut marelui public. Atunci a apărut Visséry și mi-a încredințat apelul împotriva hotărîrii de demontare a paratrăsnetului. Am arătat instanței că progresul nu poate fi stăvilit și am cerut noi legi, corespunzătoare timpurilor. Cuvîntarea mea a fost tipărită. Succesul a fost uriaș. Savanți, juriști, politicieni renumiți și mii de patrioți m-au felicitat verbal și în scris. Niciodată nu voi uita faptul că, dacă Franța a cunoscut numele meu și țelurile mele politice, aceasta se datorește genialului inventator al paratrăsnetului". Tînărul avocat din Arras se numea Maximilien Robespierre.

D. MACH
Cimpia Turzii

Marin Tăslică, Oțelul Roșu. Adresați-vă revistei „Magazin Istoric".

Dumitru Bîrlădeanu, Reșița. Tema pe care o propuneți nu se încadrează în profilul publicației noastre.

Eugen Săndulescu, București. 1) Împăratul Haile Selassie a fost încoronat în anul 1930; la 16 iulie 1931, a proclamat întîia Constituție etiopiană. După ocuparea Etiopiei de către trupele fasciste italiene (1936), împăratul se exilează; întoarcerea din exil are loc la 5 mai 1941. 2) Gambia a intrat în Commonwealth în 1962 și a devenit independentă la 18 februarie 1965.

Corneliu Filip, Iași. Despre armele chimice și bacteriologice, am publicat un articol în nr. 52/1969.

PENSIONARII DE LA SPANDAU

Ioan Popovici, com. Baba Veche, jud. Timiș. 1) După pronunțarea sentinței tribunalului de la Nürnberg, șapte condamnați au fost duși la închisoarea Spandau: Rudolf Hess (în fotografia de sus), Walter Funk, Erich Raeder, Konstantin von Neurath, Baldur von Schirach, Albert Speer, Karl Dönitz. În închisoarea Spandau (696 de celule) nu se mai afla în vremea din urmă decît Rudolf Hess. (Speer și Schirach părăsiseră închisoarea în octombrie 1966). La 24 noiembrie 1964, Hess a fost transferat la spitalul militar britanic din Berlinul occidental, în urma unei crize de ulcer cronic. 2) Franz von Papen a murit în anul 1969.

ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE NEGUVERNAMENTALE

Jean Siborschi, Slatina. 1) Organizațiile internaționale neguvernamentale, spre deosebire de cele guvernamentale, sînt alcătuite nu din state, ci din asociații sau chiar persoane fizice. Pentru formarea unei organizații internaționale neguvernamentale trebuie să existe reprezentanți din cel puțin trei țări, care să fie exponenții unor interese sociale, profesionale etc. cît mai variate. Aceste organizații au fost împărțite — în funcție de activitatea pe care o desfășoară, de competența lor specială și potrivit unor criterii stabilite de Consiliul Economic și Social al O.N.U. — în trei categorii : organizații neguvernamentale care are legături strînse cu viața economică și socială a țărilor și regiunilor din care fac parte ; organizații neguvernamentale cu o competență restrînsă la anumite domenii de activitate ; organizații neguvernamentale înscrise într-un registru special al O.N.U. (acestea din urmă întrețin relații de consultare cu o instituție specializată sau acordă ajutor Consiliului Economic și Social ori organelor sale subsidiare). Există peste 300 de organizații internaționale neguvernamentale, recunoscute, într-un fel sau altul, de O.N.U. prin Consiliul Economic și Social, care dețin calitatea de expert : ele pot formula diferite propuneri sau întreprinde cercetări în probleme de competența lor. În același timp, există peste 1 000 de organizații internaționale neguvernamentale care nu au statut de consultare pe lîngă O.N.U. și care nu sînt incluse în nici una din cele trei categorii amintite. 2) Despre structura O.N.U. am scris la „Poșta redacției" nr. 41 din 1969. 3) Vă mulțumim pentru aprecierile privind revista noastră.

G. Bavarezu, Rîmnicu Vîlcea. În urma victoriilor obținute la începutul celui de-al doilea război mondial de armatele hitleriste, cabinetul Konoye hotărăște, printr-un document oficial, (27 iulie 1940) o alianță cu Germania și Italia și practicarea unei politici „energice" în Asia de sud-est. Această politică „energică" viza, de fapt, înlocuirea administrațiilor coloniale franceze, olandeze etc. din această parte a lumii. La 27 septembrie 1940, s-a semnat „alianța tripartită". Prin articolul 2 al acestui tratat, Germania hitleristă și Italia fascistă recunoșteau dreptul Japoniei de a stabili „o nouă ordine" în „Asia Mare". Sensul acestui vag termen geografic nu se preciza în textul tratatului, dar cabinetul japonez hotărăște că, în felul acesta, erau desemnate Indochina, arhipelagurile din Pacific, Malayezia, Borneo, Indiile olandeze, Birmania, Australia, Noua Zeelandă, India. Matsuoka (ministrul afacerilor externe din acea vreme) adăuga acestei liste „etc." dînd astfel expresie tendințelor expansioniste ale militarismului japonez.

CÎT COSTĂ O „INIMĂ NOUĂ"

Sabin Buzescu, București. 1) Operațiile pentru transplantările de inimă sînt foarte costisitoare. Cel mai „ieftin" transplant, făcut recent în Franța, a costat 150 000 de franci noi. Iată, în sume rotunde, costurile respective (în franci francezi) : spitalizarea — 12 000 ; reanimarea — 5 000 ; anestezierile — 1 200 ; plata echipei de chirurgi — 23 000 ; medicamentele — 9 000 ; examenele de laborator — 35 000 ; fizioterapia — 4 200; radioterapia — 3 200 ; transfuziile — 16 500 ; costul sîngelui folosit la transfuzii — 37 000 ; costul altor servicii diverse — 3 200 de franci.

„LEGIUNEA DE ONOARE"

Cornel Mischievici, Iași. Despre „Legiunea de onoare" am scris la „Poșta redacției" din nr. 52/1967. Date recente arată că, în noiembrie 1969, numărul francezilor care obținuseră această distincție ajunsese la 300 719. La această cifră se mai adaugă miile de decorații acordate străinilor (între aceștia fiind și cîteva sute de români). Condiția principală pentru obținerea „Legiunii de onoare" este ca aspirantul propus pentru decorare să aibă un stagiu de cel puțin douăzeci de ani de activitate remarcabilă într-o funcție civilă sau militară.

Ioan Jurj, Petroșani. După cum am mai anunțat la „Poșta redacției", ziarul „Românul american" și-a încetat apariția.

Mihai Nuelcanu, com. Aninoasa, jud. Gorj. În timpul recentei vizite a premierului japonez Sato la Washington, s-a hotărît ca Okinawa să fie retrocedată Japoniei în 1972. Pentru date mai amănunțite privitoare la problema Okinawei, vă recomandăm articolul apărut în nr. 49/1969 al revistei noastre.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

UZINA DE PRODUSE SODICE OCNA MUREȘ

livrează:

- Sodă calcinată ușoară 99% Na_3CO_3 ;
- Sodă calcinată grea 99% Na_2CO_3 ;
- Sodă caustică 98% NaOH ;
- Bicarbonat de sodiu industrial ;
- Bicarbonat de sodiu alimentar ;
- Bicarbonat de sodiu farmaceutic ;
- Silicat de sodiu solid ½ și ⅓ ;
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Be și 58/60° Be;
- Silicat de sodiu lichid tip C, D și E ;

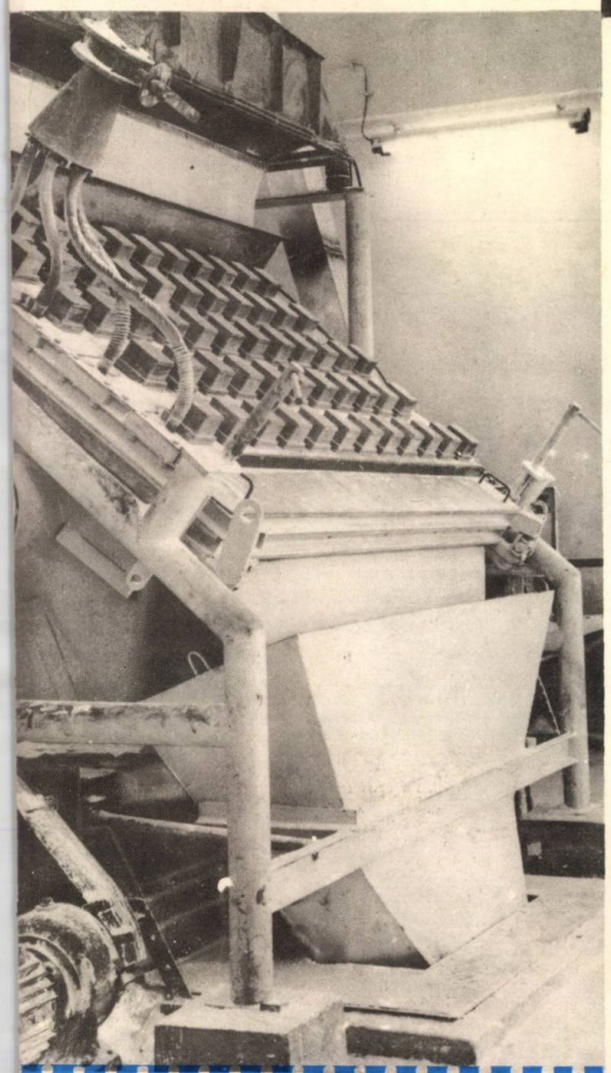

livrează:

- Clorură de calciu tehnică hidratată ;
- Clorură de calciu cristalizată pentru scopuri alimentare ;
- Ionosil ;
- Sodil ;
- Carbonat bazic de magneziu tehnic și farmaceutic ;
- Oxid de magneziu tehnic și farmaceutic.

Lei 2

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT

ELECTROMOTOR

TIMIŞOARA, BD. REPUBLICII Nr. 21 - TELEF. 138 56-58

cu un consum de numai 0,15 lei pe oră

Aspiratorul de praf

„PRACTIC"

absoarbe praful din covoare, tapiserii, haine, cărți.

Preț de vînzare : 785 lei.

În locuințe, birouri, magazine, utilizați

VENTILATOARE DE MASĂ

Se livrează în două variante :

— VM 3 cu două viteze de rotație și suport din tablă ;

— VM 4 cu o viteză de rotație și suport din sîrmă.

LUMEA

Nr. 6 *5 februarie 1970*

IMPERATIVUL DEZARMĂRII NUCLEARE

Reportaj pe glob

HANOI

LONDRA

Politica externă în perioada preelectorală

Culisele „CAZULUI YABLONSKI"

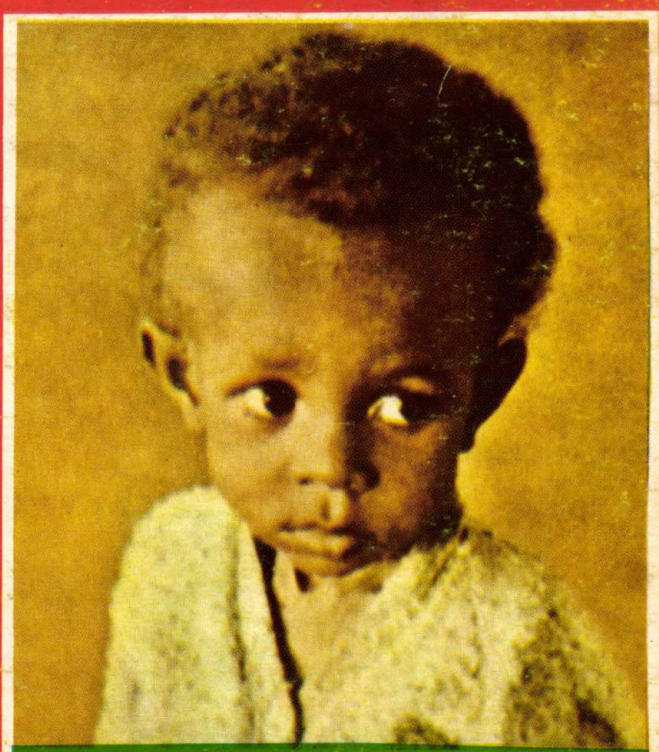

NIGERIA – un test al Africii

În Spania au avut loc puternice manifestații organizate de Comisiile de tineret sub lozinca „Libertate ! Amnistie !"

New York. Peste 300 de vase sînt imobilizate pe rîul Hudson, din cauza grevei muncitorilor portuari

Agricultorii britanici, și în primul rînd micii producători, sînt îngrijorați de consecințele pe care le-ar suporta în cazul aderării Anglici la Piața comună. În fotografie, o demonstrație pe străzile orașului Staffordshire

Studenții milanezi manifestîndu-și, în Piața Domului, solidaritatea cu revendicările politice și economice ale muncitorilor

CABINETUL DE LECTURĂ BIBLIOTECA CENTRALĂ

LUMEA

Nr. 6 (328) — 5 FEBRUARIE 1970

sumar

2 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Rodica Georgescu*
3 Din declarațiile săptămînii

INTERVIUL NOSTRU

5 NICOLAE ECOBESCU : Neproliferarea nucleară și imperativele dezarmării

DE LA CORESPONDENȚII NOȘTRI

7 MOSCOVA. În întîmpinarea jubileului. *Silviu Podină*
12 PRAGA. Probleme economice în dezbaterea Plenarei C.C. al P.C.C. *Eugen Ionescu*
13 BONN. Economie și comerț. *Mircea Moarcăș*

SINTEZE

9 Leninismul și dezvoltarea independentă a popoarelor. *Constantin Florea*
11 Anul internațional al educației

ARTICOLE

14 Primul buget Nixon
15 Bertrand Russell. *George G. Potra*
18 Diplomația engleză și scadența electorală. *Mihai Matei*
20 Cazul Yablonski. *Felicia Antip*
22 O.S.A. — cauzele degradării. *Constantin Bucur*

REPORTAJ PE GLOB

16 R. D. Vietnam — patosul reconstrucției. *Ilie Ciurescu*

SERIAL

24 „Ziua cea mai scurtă". 7 decembrie 1941. *Sergiu Verona*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

26—30 Morning Star, Le Monde, Look, Le Figaro Littéraire, Jeune Afrique

PROFIL

30 LUBOMIR STROUGAL, președintele guvernului R. S. Cehoslovace

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr :

IMPERATIVUL DEZARMĂRII NUCLEARE ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

DIN ACTUALITATEA INTERNAȚIONALĂ

MOSCOVA. În întîmpinarea jubileului

PRAGA. Plenara C.C. al Partidului Comunist din Cehoslovacia

BONN. Economie şi comerţ

WASHINGTON. Primul buget Nixon

LONDRA. Diplomaţia engleză şi scadenţa electorală

AMERICA LATINĂ. Declinul O.S.A.

Reportaj pe glob

R. D. VIETNAM

Un nou serial

„Ziua cea mai scurtă"

săptămîna în telegrame

Paris

CONVORBIRILE FRANCO—VEST-GERMANE

Convorbirile franco—vest-germane, prilejuite de vizita la Paris a cancelarului Willy Brandt și a altor membri ai guvernului său (este prima călătorie în capitala Franței a lui Willy Brandt în calitatea de cancelar al R. F. a Germaniei) încheiate, sîmbătă, 31 ianuarie, la capătul a 36 de ore de consultații, au fost calificate de ambele părți drept „sincere, cordiale și utile". După părerea președintelui Georges Pompidou, „reconcilierea franco—vest-germană are o importanță istorică", iar în vederile cancelarului federal colaborarea dintre cele două țări „s-a dezvoltat în profunzime și în lărgime, așa cum nici cei mai optimiști nu și-au putut închipui".

Fără a avea, ca de obicei cu prilejul întîlnirilor periodice de acest gen, o ordine de zi prestabilită cu severitate, în centrul convorbirilor au stat, pe lîngă problemele privind cooperarea economică bilaterală, problemele europene, relațiile Est-Vest și politica mediteraneană.

În ce privește relațiile Est-Vest — temă pe larg discutată — partea vest-germană a părăsit Parisul avînd sprijinul deplin al guvernului francez față de politica sa de „deschidere spre răsărit", motiv de evidentă satisfacție pentru Bonn, „un atu în plus atît pe plan intern, cît și internațional" („Le Monde"). În acest context a fost abordată și problema proiectatei conferințe asupra securității europene, subliniindu-se că cele două părți („care, după cum menționează «Le Monde», nu și-au ascuns pînă în prezent rezervele") „au căzut de acord că o asemenea conferință trebuie pregătită cu grijă și trebuie dinainte să se ajungă la o înțelegere asupra chestiunilor înscrise pe ordinea ei de zi".

După acordul adoptat la conferința la nivel înalt a țărilor C.E.E., din decembrie 1969, conducătorii francezi și vest-germani nu au trebuit să învingă dificultăți deosebite în examinarea problemelor vest-europene, deși într-o serie de aspecte importante în ce privește Piața comună părerile celor două guverne nu concordă în totalitate. La nivelul miniștrilor de externe, în principal, au fost examinate modalitățile de aplicare a acordului de la Haga, iar în ce privește rolul Parlamentului vest-european s-a subliniat că, dat fiind că „problema nu este numai franco—vest-germană, s-a hotărît ca ea să fie discutată în continuare în cadrul C.E.E.". S-a convenit, de asemenea, ca planul Harmel să facă obiectul unui studiu mai aprofundat.

„Rezultatul esențial al întîlnirii, sublinia ziarul «Le Figaro», este voința comună de a relansa cooperarea între cele două țări, în special în domeniul industrial și tehnologic". Într-adevăr, actualele convorbiri au scos în evidență dorința clar exprimată atît de Paris cît și de Bonn de a înregistra progrese în cooperarea bilaterală economică, financiară, tehnologică și științifică. Fapt reliefat și de componența delegației vest-germane din care făceau parte, între alții, miniștrii Karl Schiller — al economiei, și Hans Leussik — al cercetării științifice. În acest sens, se pare că guvernul vest-german, el însuși interesat în cooperarea nucleară cu Franța, va facilita contactele stabilite deja între C.G.E. și Siemens, care ar putea să se încheie prin construirea unui reactor nuclear la Kaisersaugt, în apropierea granitei cu Elveția. Au fost discutate, de asemenea, modul de funcționare a comitetului franco—vest-german de cooperare economică, ca și problema concertării în ce privește dezvoltarea politicii spațiale europene.

Întrevederile au oferit și posibilitatea pentru cele două părți de a se informa reciproc asupra atitudinii față de conflictul din Orientul Apropiat. „Le Monde" apreciază că, în legătură cu acest subiect și cu politica franceză de „întărire" a prezenței sale în Maghreb și Libia, s-a manifestat „o largă concordanță de vederi". Partea vest-germană a făcut, în același timp, interlocutorilor săi o prezentare a stadiului relațiilor R.F. a Germaniei cu țările arabe, subliniind interesul pe care-l poartă Bonnul față de continuarea „concertării celor patru" de la New York.

Manifestație a minerilor greviști de la minele de cărbuni din Waterskei (Belgia) care cer îmbunătățirea condițiilor de muncă

Saigon

ACȚIUNI REPROBATE

Impasul Conferinței de la Paris se dovedește a fi însoțit, aproape în permanență, de înfruntări armate din ce în ce mai puternice în Vietnam între forțele patriotice și trupele saigoneze și americane. Ultima săptămînă este elocventă și într-un sens și altul. S-a observat, astfel, intensificarea ofensivei forțelor patriotice sud-vietnameze care au atacat numeroase baze și poziții americane și saigoneze. Lupte intense s-au purtat, de asemenea, în regiunea Saigonului. Știri recente au arătat că detașamente ale Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud au bombardat cu rachete și mortiere 70 de baze și instalații militare ale agresorilor și ale marionetelor saigoneze. Cel mai puternic atac a avut loc în apropierea bazei americane de la Da Nang, unde cîteva unități ale trupelor saigoneze au fost supuse unei insistente presiuni din partea forțelor patriotice. Numai intervenția masivă a artileriei și aviației americane — constată observatorii — a permis forțelor saigoneze replierea, cu pierderi grele. Au fost, de asemenea, semnalate lupte ample în regiunea deltei Mekong, ca și în zona frontierei cu Cambodgia. După cum menționa un comunicat transmis zilele trecute de agenția Eliberarea, numai în perioada 3—6 ianuarie forțele Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud au atacat 150 de baze militare și puncte de sprijin ale intervenționiștilor și saigonezilor.

În rîndurile opiniei publice mondiale, ca și în a celei americane, au provocat o vie neliniște știrile privind pătrunderea, la 28 ianuarie, a avioanelor americane în spațiul aerian al Republicii Democrate Vietnam și bombardarea de către acestea a zonei de frontieră ce cuprinde provinciile Quang Binh și Ha Tinh, în apropierea frontierei cu Laosul. Numeroase cercuri din S.U.A. care se pronunță pentru pace în Vietnam consideră aceste bombardamente drept o încălcare a drepturilor suverane ale R.D. Vietnam. Se subliniază, în legătură cu aceasta, că acțiunile au avut loc la frontiera cu Laosul, numeroși observatori și chiar membri ai Congresului văzînd în ele o confirmare a aprecierilor îngrijorătoare privind extinderea acțiunilor S.U.A. în regiunea Laosului, problemă care reține de mai multă vreme atenția unor comisii și subcomisii ale Congresului. Astfel, senatorul Fulbright sublinia că Statele Unite sînt „supraangajate în Laos, cheltuind anual fără cunoștința Congresului, peste 150 milioane de dolari pentru armament și instrucție", iar senatorul democrat Stuart Symington declara că soldații americani acționează de mult în Laos, însă „înalte oficialități guvernamentale au învăluit activitatea acestora într-o mantie de taină". Faptele sînt confirmate și de publicarea recentă la Washington a stenogramei, riguros cenzurată, a ședinței senatoriale de la 15 decembrie în cadrul căreia a fost examinată problema imixtiunii Statelor Unite în Laos. După cum relevă textul stenogramei, această se-

dință a dezbătut un amendament în care se preconizează prevenirea folosirii unor fonduri bugetare militare pentru introducerea de trupe americane în Laos și Tailanda. Amendamentul, susținut de senatorii John Sherman Cooper-republican și de liderul majorității democrate din Senat, Mike Mansfield a fost aprobat.

În cadrul comisiei pentru afacerile externe a Senatului, Charles Goodell, senator republican al statului New York, prezentînd o rezoluție menită să pună cît mai grabnic capăt războiului din Vietnam, declara că guvernul S.U.A. intenționează să mențină încă 300 000 de soldați în Vietnam pînă la începutul anului 1971 și nu va efectua decît „o foarte mică reducere de forțe" în cursul anului viitor. O asemenea politică, precum și recentele bombardamente asupra R.D. Vietnam dau naștere unor noi presiuni pentru renunțarea la politica intervenției militare.

San Salvador

„RĂZBOIUL FOTBALULUI" ÎNTR-O NOUĂ EDIȚIE?

Trei incidente, unul aerian și două terestre, survenite joi, 29 ianuarie, au consemnat reluarea ostilităților dintre Honduras și Salvador, în momentul în care tocmai se așteptau rezultatele „convorbirilor de pace", angajate la 27 ianuarie de reprezentanții celor două țări la San José (Costa Rica). Guvernele de la Tegucigalpa și San Salvador se acuză reciproc de agresiune. Potrivit agențiilor de presă, la originea noilor incidente stă „încetineala" cu care sînt aplicate hotărîrile „planului de pace" al O.S.A. care a stopat „războiul fotbalului", în iulie 1969.

Cauza aparentă a conflictului armat din iulie fusese, într-adevăr, înfruntarea dintre suporterii echipelor naționale de fotbal ale celor două țări. Dar, potrivit conducătorilor de la San Salvador, invazia teritoriului hondurian a fost o replică la „sancțiunile cărora mii de muncitori salvadorieni instalați în Honduras le căzuseră victime". Hotărîrile „planului de pace" elaborat de O.S.A. și impus atunci Salvadorului sub amenințarea unor grave sancțiuni economice, erau menite, în principiu, să ducă la elucidarea treptată a problemelor litigioase.

Din declarațiile săptămînii

LE DUAN

prim-secretar al C.C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam

„Sarcina urgentă a revoluției vietnameze, la ora actuală, este de a învinge definitiv pe agresorii americani, a elibera sudul, a apăra nordul, pentru a progresa spre reunificarea pașnică a patriei.

Noi trebuie să ne pregătim să luptăm mai mulți ani, pînă cînd dușmanul va renunța la obiectivele sale, își va retrage toate trupele și va respecta suveranitatea poporului nostru și integritatea teritorială a țării noastre... Un popor care a luptat mai mulți ani pentru eliberarea sa este un popor hotărît să-și redobîndească cu orice preț independența și libertatea" (Din cuvîntul rostit la mitingul consacrat celei de-a 40-a aniversări a partidului).

Mohammad Reza PAHLAVI ARYAMEHR

Șahinșahul Iranului

„Sînt de părere că politica societăților petroliere trebuie să se schimbe și să evolueze. Totul se schimbă în lume și nu pot fi menținute astăzi bazele de lucru de acum 50 de ani". „Iranul se pronunță pentru o colaborare cu toate țările, îndeosebi cu țările riverane Golfului Persic. Această colaborare va asigura stabilitatea în regiune, stabilitate pe care o dorim cu toată sinceritatea". (Dintr-un interviu acordat ziarului tunisian „L'Action").

Norodom SIANUK

șeful statului cambodgian

„Iubim prea mult independența și neangajarea pentru a putea conta numai pe un ajutor important din partea țărilor străine, care niciodată nu dau nimic pe nimic... Viitorul va depinde în această regiune a lumii (Asia de sud-est — n.n.) în cea mai mare măsură de rezultatul războiului din Vietnam. Unica soluție care ar duce la încetarea războiului este aplicarea Tratatului de la Geneva din 1954, tratat pe care S.U.A. l-au încălcat. S. U. A. trebuie să se retragă din Vietnam și să-i lase pe vietnamezi să-și reglementeze singuri problemele, dacă doresc să nu creeze un pericol pentru întreaga lume". (Dintr-un interviu acordat televiziunii din Belgrad).

Gian Carlo PAJETTA

membru al Direcțiunii Partidului Comunist Italian

„Partidul Comunist Italian a învățat de la Lenin să fie călăuza revoluționară în stare să pornească întotdeauna de la realitate, să mobilizeze forțele care trebuie să transforme această realitate. Noi ne dăm seama că trebuie să fim leniniști astăzi, așa cum a fost Lenin marxist... De la Lenin am învățat că la întrebarea «Ce-i de făcut ?» trebuie să știm să răspundem ținînd seama întotdeauna de experiență și de doctrină dar și că răspunsul trebuie să fie cel pe care îl cere realitatea noastră.

Astfel, este leninist partidul nostru nou, așa cum l-am construit împreună cu Togliatti, tocmai pentru că nu repetă modelele proprii altor situații și altor experiențe. Astfel, este revoluționară politica noastră, deoarece nu se gîndește la repetări imposibile ale unor evenimente istorice din alte epoci". (Dintr-un articol din „L'Unità").

Willy BRANDT

cancelarul Republicii Federale a Germaniei

„La convorbirile care se vor deschide în curînd la Varșovia, polonezii vor acorda un interes deosebit problemei frontierelor lor și opiniei noastre față de acest subiect, dar vor manifesta, de asemenea, interes față de alte probleme. Poziția noastră este bine cunoscută : nu concepem schimbul de renunțări la forță ca un instrument diplomatic abstract, ci înțelegem ca el să fie aplicat la recunoașterea integrităților teritoriale și la intangibilitatea frontierelor actuale. Aceasta se aplică și la frontiera sau — cum o denumesc unii — la «linia de demarcație» care ne separă de R. D. G. Știm că nu există o altă politică rațională : trebuie să pornim de la realitățile existente." (Dintr-un interviu acordat ziarului „Le Monde")

săptămîna în telegrame

se dintre cele două țări. În timp însă ce Hondurasul insistă asupra rezolvării cu prioritate a problemelor de frontieră, afirmînd că absența unei demarcații precise a acesteia a favorizat instalarea „ilegală" pe teritoriul său a mai multor zeci de mii de muncitori salvadorieni, Salvadorul pune accentul pe „libera circulație a muncitorilor în interiorul țărilor membre ale Pieței comune a Americii centrale" și se arată nemulțumit de refuzul guvernului de la Tegucigalpa de a redeschide ruta panamericană pentru produsele salvadoriene cu destinația Nicaragua și Costa Rica. În această atmosferă de nemulțumiri reciproce s-au deschis la 27 ianuarie „convorbirile de pace" de la San José, în intenția de „a rezolva definitiv diferendele dintre cele două țări". Peste numai cîteva zile ostilitățile (armate) au reizbucnit și convorbirile au fost suspendate (nu fără a se conveni în prealabil ca să se pună capăt „campaniei de agitație" purtată de ziare...) Observatorii politici se întreabă : o nouă ediție a „războiului fotbalului" ? Sîmbătă s-au dat lupte între trupele celor două țări pentru ocuparea colinei La Tabla din nord-vestul Hondurasului. Potrivit unui comunicat dat publicității la Tegucigalpa, colina respectivă a fost ocupată de trei ori alternativ de cele două armate. Pe de altă parte, observatori ai Organizației Statelor Americane, aflați în aceeași capitală, au declarat corespondentului U.P.I. că orașul Ocotepeque, din regiunea de frontieră a Hondurasului, a trebuit să fie evacuat datorită unui puternic foc de mortiere deschis de artileria Salvadorului asupra sa. Hondurasul a trimis importante întăriri la granița cu Salvadorul.

Maseru

SITUAȚIE ÎNCORDATĂ

Înainte de a fi cunoscute oficial rezultatele alegerilor pentru Adunarea legislativă desfășurate în Lesotho, la 27 ianuarie, primul ministru, Lebua Jonathan, a declanșat lupta împotriva opoziției, anulînd scrutinul, suspendînd constituția și instituind starea de urgență pe întreg teritoriul țării, în condițiile în care situația internă devine tot mai încordată, în special în capitală. În același timp, Ntsu Mokhele, șeful partidului de opoziție — Partidul Congresului — ca și adjunctul său Adua Khasu au fost arestați. Doar cu cîteva ore înainte de arestarea sa, Mokhele declarase că premierul „nu avea dreptul să proclame starea de urgență în circumstanțele actuale", arătînd că, potrivit știrilor neoficiale provenite de la circumscripțiile electorale, partidul său obținuse 32 din cele 60 de locuri în Parlament, deci un număr suficient de mandate pentru a constitui un guvern. Primele rezultate parțiale oficiale, în schimb, erau sensibil diferite, acordînd majoritatea partidului de guvernămînt.

„Anularea scrutinului și raportarea lui pentru o dată ulterioară, subliniază «Le Monde», permit să se presupună că partidul guvernamental a fost învins sau, în ipoteza cea mai fericită, că nu a obținut decît o majoritate foarte redusă, cum era de altfel cazul și în precedenta adunare dizolvată". Faptul fusese prevăzut de mai multă vreme de observatorii politici africani, ca și iminența accentuării încordării situației în țară. În justificarea acestor păreri, observatorii porneau de la incidentele grave care au punctat desfășurarea campaniei electorale, ca și de la puter-

Lebua Jonathan

nicele disensiuni existente între partidele politice.

Trei au fost formațiunile politice angajate în cursa electorală. În primul rînd, Partidul Național guvernamental, fondat în 1959 și condus de Lebua Jonathan. De nuanță conservatoare și profund reacționar, acest partid a beneficiat dintotdeauna de sprijin activ din partea Republicii Africii de Sud, el însuși ducînd, la rîndul său, o politică favorabilă penetrației sud-africane în Lesotho. De la preluarea puterii, după obținerea independenței țării în 1965, Lebua Jonathan a trebuit să facă față unei viguroase opoziții, condusă de Partidul Congresului, înființat în 1952 și condus de Ntsu Mokhele. Acesta se pronunță pentru sprijinirea mișcărilor de eliberare națională, pentru dezvoltarea independentă a economiei țării, respingînd „ajutorul" străin, în special al Pretoriei. În cursa electorală a fost angajat și Partidul Libertății, de tendință monarhistă, avînd însă o pondere minoră.

Măsurile represive adoptate la Maseru împotriva adepților independenței țării, opinează comentatorii, evidențiază că Lesotho este amenințat de pericolul instalării unei dictaturi reacționare. Această evoluție ar putea fi cu atît mai rapidă, cu cît Africa de Sud, care exercită o influență considerabilă la Maseru, urmărește cu vigilență extremă desfășurarea evenimentelor politice din țară. Totul aservită sistemului economic sud-african, neavînd decît slabe resurse naturale, Lesotho constituie în fapt un fel de batustan : anual 200 000 de locuitori ai țării emigrează temporar în R.S.A. în căutare de lucru. Instalarea unei dictaturi reacționare la Maseru, apreciază „Le Monde", va oferi motive de satisfacție pentru conducătorii de la Pretoria care doresc cu orice preț să evite apariția unei noi zone pe continent, care să militeze pentru cucerirea independenței economice a țării.

Rodica GEORGESCU

Întrunire a muncitorilor greviști de la fabrica de vagoane „DUEWAG" din Düsseldorf în semn de protest împotriva intenției conducerii de a închide întreprinderea

Puternicele ploi care au căzut în ultimul timp în Spania și Portugalia au provocat inundarea tuturor localităților situate în zona fluviului Tojo, cel mai lung curs de apă din Peninsula Iberică. Imaginea înfățișează străzile, transformate în canale, ale unui orășel portughez

Neproliferarea nucleară și imperativele dezarmării

Convorbire cu Nicolae ECOBESCU,

adjunct al ministrului afacerilor externe

Tovarășul Nicolae Ecobescu, **adjunct al ministrului afacerilor externe, a binevoit să acorde un interviu revistei LUMEA. În acest scop domnia-sa l-a primit pe redactorul nostru, Sergiu Verona, răspunzîndu-i la o serie de întrebări referitoare la problema dezarmării.**

— Recent, Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România a ratificat Tratatul de neproliferare a armelor nucleare. O mare parte din activitatea dumneavoastră în calitate de reprezentant al României în Comitetul de dezarmare de la Geneva s-a suprapus negocierilor acestui tratat. V-am ruga, de aceea, să faceți o apreciere generală a acestui tratat.

— Atît ratificarea de către Consiliul de Stat, cît și declarația tovarășului Nicolae Ceaușescu făcută cu acest prilej, reprezintă un moment important pe planul acțiunilor consecvente depuse de Republica Socialistă România în direcția dezarmării și destinderii internaționale.

Sintetizînd, în cuvinte de mare limpezime, poziția țării noastre în legătură cu importanta problemă a dezarmării, declarația tovarășului Nicolae Ceaușescu insistă asupra unui mare număr de aspecte privitoare atît la fondul Tratatului de neproliferare a armelor atomice, cît și asupra sarcinii primordiale pe care o reprezintă pentru întreaga omenire dezarmarea generală și, în primul rînd, dezarmarea nucleară. Rezultă, deci, că pentru o justă evaluare a Tratatului de neproliferare trebuie ținut seamă de diversele aspecte care îl caracterizează. Se știe, astfel, că tratatul, în forma sa actuală, nu corespunde pe deplin cerințelor mișcării progresiste internaționale de înfăptuire și garantare a securității popoarelor. Pe această linie trebuie avut în vedere că tratatul nu prevede măsuri practice de oprire a producerii de arme nucleare, de lichidare a stocurilor de asemenea arme, după cum nu prezintă garanția că arma nucleară nu va fi folosită într-un eventual război. „Nu putem spune — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu — că avem de-a face cu un tratat în stare să ofere omenirii certitudini împotriva unui război atomic, siguranța nefolosirii împotriva popoarelor a armelor nucleare". După cum se arată în aceeași declarație, țara noastră a considerat și consideră Tratatul ca reprezentînd un pas în direcția măsurilor de limitare și lichidare a dezvoltării armei atomice, fapt pentru care înaltul for — Consiliul de Stat — l-a ratificat.

Problema neproliferării nu a fost niciodată considerată și nu poate fi considerată ca o problemă în sine; ea reprezintă un moment, o verigă din lanțul complex al dezarmării. După convingerea noastră, ca și a altor state, principala problemă este aceea de *a se trece la măsuri concrete de dezarmare nucleară*, numai astfel creîndu-se condiții pentru ca, într-adevăr, omenirea să poată căpăta garanția că nu va fi niciodată victima unui atac nuclear. „Singura cale de îndepărtare a primejdiei atomice — sublinia cu toată pregnanța tovarășul Nicolae Ceaușescu — este interzicerea și desființarea definitivă a armelor atomice".

— Pentru a ne înlesni înțelegerea problemelor legate de Tratatul de neproliferare vă rugăm, în continuare, să evocați cîteva momente esențiale din istoricul acestor negocieri.

— Aș aminti, în legătură cu aceasta, în primul rînd lucrările Comisiei pentru dezarmare din anul 1965 și, în special, dezbaterile din Adunarea Generală a Națiunilor Unite, concretizate prin adoptarea, la 19 noiembrie 1965, a cunoscutei rezoluții 2028 (XX). Această rezoluție reprezintă un moment de hotar în evoluția problemei neproliferării, întrucît fixează cadrul, stabilește coordonatele definitorii ale unui tratat de neproliferare a armelor nucleare. Setul de principii sintetizat în acest document servește și astăzi, ca și în momentul adoptării lui, drept instrument de măsurare a valorii reale a Tratatului de neproliferare, pentru verificarea conformității lui cu voința concordată a Națiunilor Unite.

Pentru a ne referi doar la două din aceste principii, amintim, mai întîi, postulatul potrivit căruia tratatul de nediseminare „va trebui să constituie un pas spre înfăptuirea dezarmării generale și totale și, în special, a dezarmării nucleare". O deosebită însemnătate are și principiul în conformitate cu care tratatul „va trebui să stabilească un echilibru acceptabil de responsabilități și obligații reciproce între puterile nucleare și puterile nenucleare".

Deosebite ca obiect, ca întindere sau importanță, cele 64 de amendamente, prezentate în cursul negocierii proiectului de neproliferare au avut drept numitor comun scopul urmărit — ameliorarea textului, elaborarea unui tratat care să satisfacă cît mai mult cu putință cerințele și interesele legitime ale statelor, să fie conform principiilor convenite la Adunarea Generală a O.N.U.

Ca urmare a eforturilor stăruitoare depuse de numeroase țări, inclusiv România, care concep acest tratat ca parte integrantă a unui lanț de măsuri a căror finalitate să o constituie eliminarea definitivă a pericolului nuclear, în Tratatul de neproliferare au fost incluse prevederi care consacră angajamentul părților — și înainte de toate obligația puterilor posesoare de arme nucleare — de a continua cu bună credință negocieri asupra unor măsuri eficace relative la încetarea cursei înarmărilor nucleare la o dată apropiată, la dezarmarea nucleară și la tratatul de dezarmare generală și totală. Prevederile înscrise în articolul VI al Tratatului de neproliferare consacră, pentru prima dată într-un instrument de drept internațional, obligația juridică a statelor-părți de a continua negocierile de dezarmare, înscrie expres principiul bunei credințe în tratativele de dezarmare și stabilește cu preciziune obiectivele spre care trebuie să fie îndreptate neabătut eforturile statelor — încetarea cursei înarmărilor nucleare la o dată apropiată, dezarmarea nucleară și dezarmarea generală constituind, astfel, cadrul politico-juridic pentru negocierile de dezarmare în viitor.

Din dorința de a contribui la realizarea unui tratat cît mai bun cu putință, România a formulat întrebări și a solicitat interpretări din partea autorilor proiectului de tratat, a sprijinit propunerile pozitive ale altor state și a venit cu observații, sugestii și propuneri care au fost întîmpinate cu simpatie și sprijin în Comitet. Cele aproape 20 de amendamente prezentate de România în documentele sale de lucru din 19 octombrie 1967 și 11 martie 1968 pot fi grupate, în funcție de obiectul lor, în cîteva categorii principale: plasarea Tratatului de neproliferare într-un complex de măsuri menite să conducă la dezarmarea nucleară ; asigurarea accesului tuturor statelor, pe bază de egalitate și fără nici o discriminare, la cuceririle științei și tehnologiei nucleare ; garantarea securității statelor nenucleare ; problema controlului și clauze finale — convocarea unor

conferințe periodice a statelor participante, procedura de amendare a tratatului etc.

Aș vrea să remarc faptul că unele dintre propunerile și observațiile făcute de țara noastră în scopul îmbunătățirii proiectului și-au găsit reflectarea în textul tratatului. Au fost însă propuneri și sugestii avansate de România, precum și de alte state, care nu sînt oglindite în tratat.

În negocierea Tratatului de neproliferare, o preocupare constantă a statelor a fost de a nu-și vedea, pe această cale, afectate sau îngrădite drepturile inalienabile de a folosi din plin forța atomului pentru progres și civilizație.

Problema își dezvăluie întreaga însemnătate atunci cînd este privită în perspectivă, căci, în această optică, este de neconceput o economie prosperă, o civilizație avansată, un nivel de trai superior fără a recurge la energia nucleară. Acționînd pe baza dreptului sacru al fiecărui popor de a beneficia de marile cuceriri ale civilizației moderne, de avantajele revoluției tehnico-științifice din era atomică, prin eforturi naționale și prin participarea la circuitul internațional de valori materiale și spirituale, România, împreună cu numeroase alte țări, a contribuit la consacrarea în Tratat a dreptului tuturor statelor părți de a dezvolta nestingherit cercetarea, producția și folosirea pașnică a energiei nucleare, de a avea acces la informațiile și realizările științei și tehnologiei atomice, precum și de a lua parte la cel mai larg schimb de echipament și materiale nucleare.

Tratatul de neproliferare a armelor nucleare, ca de altfel orice alt acord internațional din aria cuprinzătoare a dezarmării, nu poate ignora obiectivul creării unor condiții egale de pace și securitate pentru toate statele. Aderînd la un tratat din domeniul dezarmării, fiecare stat are dreptul și datoria, față de poporul său, să vegheze ca participarea la acel tratat să aibă ca efect întărirea securității sale și, în nici un caz, diminuarea acesteia. Astfel, asumîndu-și importantele obligații prevăzute în Tratatul de neproliferare, fiecare stat neposesor de arme nucleare este pe deplin îndreptățit să primească garanții adecvate că nu va fi victima unui atac cu arme nucleare sau a unei amenințări cu folosirea acestor arme.

Întemeiată pe solide rațiuni juridice, politice și morale, obținerea unor garanții de securitate se înfățișează ca o problemă de mare însemnătate pentru fiecare stat neposesor de arme nucleare. Pe bună dreptate, acordarea unor garanții ferme de securitate a constituit, în toate fazele negocierii Tratatului de neproliferare, o cerință fundamentală, care se pune în continuare cu acuitate sporită.

Grație străduințelor perseverente ale statelor nenucleare, în preambulul tratatului se reafirmă obligația fundamentală a statelor, consacrată prin Carta O.N.U., de a se abține de la amenințarea cu forța sau folosirea forței împotriva integrității teritoriale și independenței politice a oricărui stat, sau în orice alt mod incompatibil cu țelurile Națiunilor Unite. Este, fără îndoială, un prim pas, care se cere urmat de angajamente ferme, consfințite prin acorduri clare, în virtutea cărora statele posesoare de arme nucleare se obligă să nu recurgă sub nici o formă și în nici o împrejurare la amenințarea cu folosirea sau la utilizarea armelor nucleare contra țărilor ce nu posedă astfel de arme și care, prin tratatul de neproliferare, renunță la producția sau achiziționarea lor.

— Ce considerați ca primordial de realizat pe planul dezarmării?

Obiectivul central a fost și rămîne dezarmarea generală și, ca o prioritate absolută, efectuarea unor măsuri concrete în direcția lichidării armelor nucleare. Există motive speciale pentru ca această problemă să se plaseze în fruntea preocupărilor internaționale: stocurile de arme nucleare, care au atins de mult punctul suprasaturației, continuă să se amplifice, putînd declanșa incendiul care, odată izbucnit, ar mistui intense zone ale globului terestru; s-au multiplicat și perfecționat mijloacele de transportare la țintă a armelor termonucleare; au continuat nestingherite experiențele nucleare în subteran; arme atomice și mijloace de ducere la țintă a acestora sînt depozitate pe teritoriile altor state, la numeroase baze, ceea ce periclitează și mai mult securitatea țărilor învecinate.

Imperativul circumscrierii și, în final, lichidării pericolului nuclear, pe calea interzicerii și distrugerii armelor de acest gen, a fost reafirmat necontenit de țările socialiste, de majoritatea covîrșitoare a statelor lumii.

Toate măsurile care au tangență cu domeniul armelor atomice, indiferent dacă este vorba de cele parțiale sau de cele de mai mare anvergură, trebuie să fie subordonate acestui țel major. Întreita cerință a păcii, securității și progresului general uman, face, prin urmare, mai necesară ca oricînd unirea eforturilor pentru înfăptuirea dezarmării generale și, după cum am mai spus, înainte de toate a celei nucleare. Aceasta reclamă întreprinderea de urgență a unor măsuri atotcuprinzătoare de dezarmare, angrenarea tuturor energiilor în vederea stăvilirii și reducerii cursei înarmărilor, îndepărtării pericolului de război, întăririi încrederii între state, destinderii și păcii internaționale.

Datorită geniului și străduințelor sale milenare, omul a reușit să edifice înalta civilizație contemporană, care-i oferă nelimitate valențe de progres. În același timp, el și-a făurit asemenea mijloace de distrugere încît însăși existența sa se vede amenințată. Datoria cea mai înaltă, sarcina cea mai importantă care confruntă omul în actuala etapă, este ca el însuși să devină garantul propriului său destin, ca și al operei sale prodigioase. Calea cea mai sigură pentru atingerea acestui țel este realizarea dezarmării generale.

În ciuda dificultăților inerente unei întreprinderi atît de vaste, ca și a deceptiilor de pînă acum, eforturile în domeniul negocierilor de dezarmare trebuie să se desfășoare cu neabătută perseverență și fermitate.

Traducerea declarațiilor generale în fapte, realizarea de pași concreți pe calea dezarmării efective — iată cerința fundamentală ce confruntă, mai acut decît oricînd, Comitetul pentru dezarmare de la Geneva.

reflector

FRANCEZII ȘI POLITICA EXTERNĂ

La cererea ziarului parizian „Le Figaro", „Societatea franceză de studii și statistici" (S.O.F.R.E.S.) a efectuat în rîndurile a aproximativ cinci milioane de cititori de ziare un sondaj privitor la felul în care opinia publică franceză vede situația internațională actuală și, mai ales, în acest context, politica externă a Franței. Publicînd rezultatele sondajului, „Le Figaro" observă că, din ele, se pot trage unele concluzii. De pildă, aceea că „politica dusă de generalul de Gaulle a lăsat o pecete adîncă asupra opiniei publice... Cînd se declară acum ostili alianțelor militare, francezii demonstrează cît au fost de sensibili la promovarea principiilor independenței naționale".

Iată și unele cifre semnificative :

Întrebare : In ceea ce privește relațiile Franței cu S.U.A., care din următoarele patru situații vi se pare cea mai bună ? Franța ar trebui

— să întrețină cu S.U.A. o alianță militară, reintrînd în N.A.T.O.	**12%**
— să întrețină cu S.U.A. o alianță politică, fără alianță militară	**13%**
— să întrețină cu S.U.A. relații prietenești fără alianță specială	**44%**
— să rămînă cît mai independentă cu putință față de S.U.A.	**20%**
— fără opinie	**11%**

Este interesant de semnalat că, la întrebarea similară privind relațiile Franței cu U.R.S.S., proporția celor care se pronunță pentru o alianță politică este de 11%, iar a celor care doresc relații prietenești de 53% (fără opinie, 10%).

În legătură cu problema la ordinea zilei, a vînzărilor de armament în Orientul Apropiat, principalele date ale sondajului spun :

— Franța nu ar trebui să vîndă arme nici unei țări	**55%**
— ar trebui să vîndă tuturor țărilor fără deosebire	**29%**

Favorabil admiterii Marii Britanii în Piața comună, favorabil menținerii la nivelul actual a ajutorului pentru țările în curs de dezvoltare, sondajul obține următoarele răspunsuri la întrebarea globală cu privire la actuala politică externă a Franței :

— aprobare	**43%**
— dezaprobare	**26%**
— fără opinie	**31%**

În subtitlurile sale, „Le Figaro" rezumă astfel principalele trăsături ale curentului de opinie publică : respingerea blocurilor ; pentru un embargo fără discriminare în Orientul Apropiat ; pentru intrarea Marii Britanii în Piața comună.

Corespondență din Moscova, de la Silviu Podină

În întîmpinarea jubileului

Se împlinesc 22 de ani de la semnarea, la 4 februarie 1948, a Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și U.R.S.S. Documentul, de o deosebită însemnătate pentru dezvoltarea relațiilor româno-sovietice se încadrează într-un șir lung de acte istorice care depun mărturie despre legăturile de prietenie tradiționale dintre țările și popoarele noastre.

Cu rădăcini profund implantate în trecut, această prietenie — trăgîndu-și seva din sentimentele de stimă și prețuire reciprocă, cimentate în anii celui de al doilea război mondial prin sîngele vărsat în lupta comună a ostașilor români și sovietici împotriva cotropitorilor hitleriști — s-a ridicat pe noi trepte în condițiile construcției socialismului și comunismului. Tratatul încheiat în urmă cu 22 de ani a oglindit etapa nouă de dezvoltare a relațiilor româno-sovietice, avînd ca fundament trainic esența comună a orînduirii sociale și politice, identitatea țelurilor finale, lupta comună pentru pace, democrație și progres social în lumea întreagă. Tratatul a creat o bază amplă pentru dezvoltarea mereu ascendentă, pe toate planurile, a legăturilor de colaborare dintre cele două popoare.

În ansamblul relațiilor internaționale ale României socialiste un loc de cea mai mare însemnătate îl ocupă prietenia și colaborarea frățească cu Uniunea Sovietică. Partidul și guvernul țării noastre acționează în mod consecvent pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu Uniunea Sovietică, cu toate țările socialiste, își aduc contribuția activă la întărirea unității țărilor sistemului mondial socialist, a coeziunii mișcării comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor frontului antiimperialist.

Relațiile de prietenie dintre România și U.R.S.S. se manifestă astăzi în plan politic, economic, comercial, tehnico-științific, cultural ca și în alte domenii. La baza acestor relații stau principiile marxism-leninismului și ale internaționalismului socialist, respectarea suveranității și independenței naționale, neamestecul în treburile interne, întrajutorarea tovărășească și avantajul reciproc.

Întîlnirile dintre conducătorii de partid și de stat ai României și Uniunii Sovietice — desfășurate cu prilejul unor reuniuni bi și multilaterale în cursul anului 1969 — au evidențiat, încă o dată, utilitatea practicii contactelor și convorbirilor directe pentru discutarea și rezolvarea problemelor interesînd ambele părți, au demonstrat că atunci cînd problemele sînt abordate într-un spirit de receptivitate față de opiniile fiecăruia este posibil să se găsească soluții reciproc avantajoase, de natură să servească cauzei unității și colaborării țărilor socialiste. Succesele importante repurtate de cele două țări în dezvoltarea economiei și culturii au creat și creează noi posibilități de intensificare și diversificare a cooperării multilaterale dintre ele. Deosebit de elocvent este faptul că, în comerțul exterior al României, Uniunea Sovietică se află în fruntea listei de parteneri comerciali; că între cele două țări cooperarea într-o serie de ramuri industriale importante traduce în viață o gamă tot mai diversă de posibilități.

Intensificarea și amplificarea schimburilor științifice, culturale și artistice își aduc neîndoios contribuția la adîncirea cunoașterii înțelegerii și prețuirii reciproce a marilor valori create de ambele popoare, la consolidarea stimei și prețuirii care le animă reciproc.

Dezvoltarea ascendentă a legăturilor multilaterale dintre România și Uniunea Sovietică, întărirea continuă a prieteniei, colaborării și alianței lor frățești sînt în avantajul ambelor țări și popoare, al progresului operei de construcție pașnică pe care o întreprind, corespund intereselor afirmării cauzei socialismului și păcii în lume.

Bateria de cocs a Combinatului metalurgic Orsko-Halilivski din Novotroițk

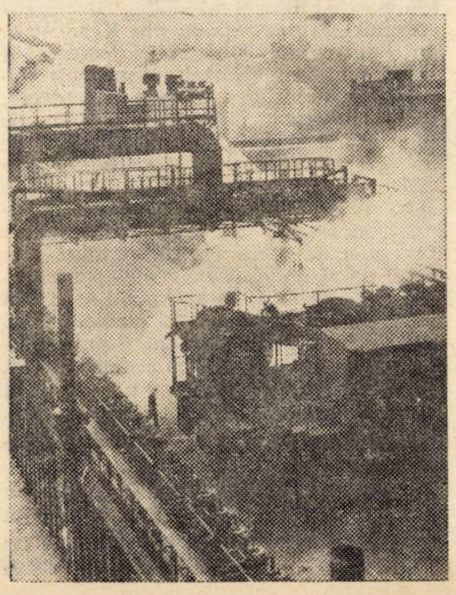

Anul 1970 este, pentru oamenii sovietici, înainte de toate, anul centenarului nașterii lui Vladimir Ilici Lenin. În întreaga Uniune Sovietică se desfășoară pregătirile pentru această mare sărbătoare. Ei îi sînt închinate realizările din toate domeniile, în cinstea ei colectivele fabricilor și uzinelor desfășoară larg întrecerea socialistă, își iau angajamente sporite, pornesc inițiative care se răspîndesc apoi în întreaga țară. Din noianul de fapte legate de avîntul cu care oamenii muncii din Uniunea Sovietică se pregătesc pentru centenarul leninist, spicuiesc aici doar unele dintre cele mai recente și mai semnificative.

Am vizitat, zilele trecute, binecunoscuta întreprindere textilă moscovită „Triohgornaia Manufactura". „Dacă pentru toți oamenii sovietici Vladimir Ilici Lenin este un nume drag, îmi spunea cu acest prilej Margarita Cetverikova, secretarul comitetului de partid al fabricii, pentru noi, cei de la «Triohgornaia», el este și mai drag și mai apropiat, pentru că Ilici a fost oaspete al fabricii noastre de cinci ori între anii 1918 și 1921, pentru că fabrica noastră l-a ales în anii 1921, '22 și '23 deputat în Sovietul Moscovei, iar după moartea lui este propus în continuare, simbolic, în circumscripția numărul 1 din partea muncitorilor fabricii".

Textiliștii de la „Triohgornaia Manufactura" dau în fiecare zi țării nu mai puțin de 800 de mii de metri de țesături. Calitatea producției s-a îmbunătățit simțitor în ultima vreme, iar sortimentul s-a extins și diversificat. Încă la sfîrșitul anului trecut, fabrica a realizat indicele de productivitate a muncii prevăzut pentru sfîrșitul cincinalului. Astăzi, filatura lucrează cu cel mai înalt grad de productivitate existent în întreaga Uniune Sovietică în industria textilă.

Colectivul fabricii este angrenat în întrecerea socialistă ce se desfășoară în întreprinderile capitalei. Printre altele, întreprinderile moscovite s-au angajat ca la 11 aprilie să organizeze un subotnik închinat jubileului leninist. În această zi, muncitorii vor lucra cu materii prime și materiale economisite pe parcursul întrecerii, iar valoarea produselor va fi oferită fondului destinat îndeplinirii înainte de termen a actualului cincinal. Se prevede încheierea cincinalului, în ceea ce privește volumul producției globale, nu mai tîrziu de 7 Noiembrie, iar pînă la ziua jubileului realizarea în medie pe oraș a prevederilor cincinalului referitoare la creșterea productivității muncii. Angajamentele prevăd, de asemenea, elaborarea în acest an și producerea primelor loturi dintr-un număr de 860 de noi tipuri moderne de mașini-unelte, mecanisme, aparate și materiale, asimilarea în producție a 3 300 de noi modele de îmbrăcăminte, tricotaje, încălțăminte și alte bunuri de larg consum. Industria Moscovei va obține anul acesta peste o sută de milioane de ruble beneficii peste plan.

Din întreaga țară sosesc vești despre noi victorii dobîndite pe frontul muncii. Astfel, petroliștii din Siberia Apuseană au scos din adîncuri anul trecut peste 21 milioane tone de țiței, realizînd cea mai mare creștere a extracției dintre toate regiunile petrolifere ale U.R.S.S. — peste 9 milioane tone. În prezent, Siberia Apuseană ocupă locul al patrulea în U.R.S.S., după Tataria, Baskiria și regiunea Kuibîșev, în ceea ce privește cantitatea de țiței extras. La 30 ianuarie, petroliștii din Kazahstan au raportat încheierea extracției primului milion de tone de petrol din acest an. Niciodată nu s-a obținut pînă acum în

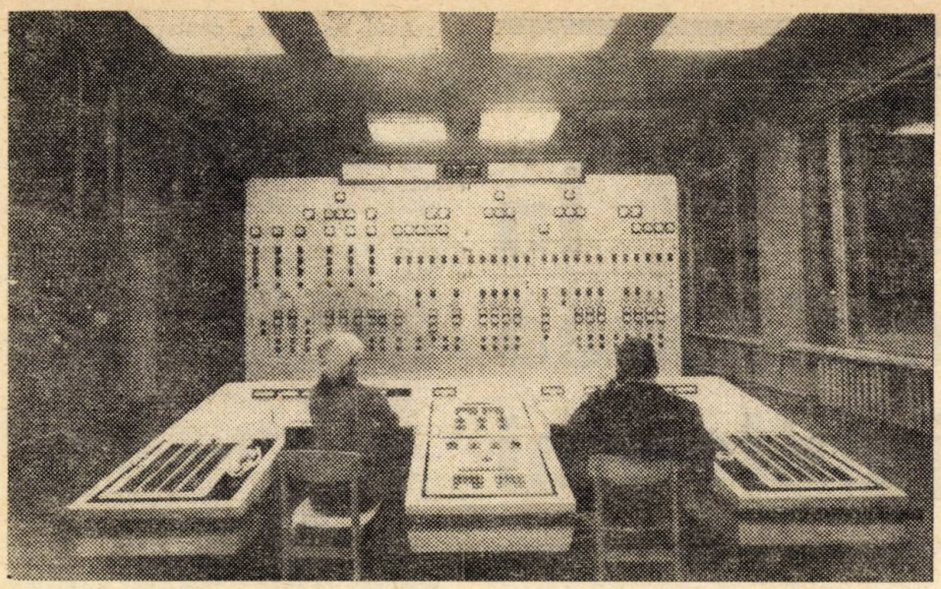

Pupitrul de comandă ai hidrocentralei de pe Bratsk

luna ianuarie o cantitate atît de mare de „aur negru" în această republică. În prezent, schelele din peninsula Mangislak şi cele din regiunea de nord a Caspicii dau zilnic cîte 34 de mii tone de petrol, cu mult mai mult decît este prevăzut în plan. Şi petroliştii din Turkmenia au dat zilnic în ianuarie 1 500 tone de ţiţei mai mult decît în aceeaşi perioadă a anului trecut, depăşind prevederile planului pe prima lună a anului cu peste 9 300 de tone.

Îşi îndeplineşte cu succes angajamentele luate în cinstea jubileului şi colectivului marii hidrocentrale Bratsk de pe fluviul siberian Angara, care şi-a realizat planul pe anul trecut la 19 decembrie, producînd 22,7 miliarde kWh.

La 17 iunie 1930, de pe conveierul fabricii de tractoare din Stalingrad a coborît primul tractor, care a marcat începutul transpunerii în viaţă a dorinţei lui Lenin de a dispune de o sută de mii de tractoare care să contribuie la transformarea Rusiei N.E.P.-ului într-o ţară socialistă. La 14 ianuarie anul acesta, de pe conveierul principal al marii uzine din Volgograd a coborît tractorul care purta pe radiator cifra 1 000 000 şi inscripţia laconică : „Darul nostru jubileului leninist". Visul de odinioară al lui Ilici a fost înfăptuit astfel înzecit numai de către constructorii de tractoare de pe Volga, fără a mai vorbi de celelalte zeci de fabrici de tractoare existente în întreaga Uniune Sovietică.

■

În prezent, în industria sovietică nu se urmăreşte numai creşterea producţiei ci şi perfecţionarea ei, dotarea ei cu echipament modern, creşterea productivităţii şi reducerea cheltuielilor de producţie, îmbunătăţirea calităţii produselor, într-un cuvînt — la ordinea zilei se află sporirea eficienţei producţiei. În această ordine de preocupări, un larg ecou a găsit în întreaga ţară iniţiativa combinatului chimic din Sciokino, regiunea Tula. Am vizitat recent această întreprindere care produce îngrăşăminte chimice, amoniac, carbamidă, caprolactama şi alte produse chimice. Am stat de vorbă cu Piotr Şarov, directorul combinatului, care mi-a explicat esenţa acestei experienţe economice : „Cu mai puţini oameni — o producţie mai mare". Pentru a atinge o asemenea performanţă, chimiştii de la Sciokino au acţionat simultan în mai multe direcţii. Au îmbunătăţit structura conducerii producţiei unificînd unele secţii şi servicii, eliminînd verigile de prisos. Au încurajat larg mişcarea de perfecţionare a calificării profesionale. Au introdus noi normative de muncă, au mecanizat operaţiile care reclamau multe braţe de muncă. Toate acestea au dus la reducerea personalului, în ansamblu pe întreg combinatul, cu o mie de oameni. Cea mai mare parte dintre ei a trecut la fabrica de fire sintetice în curs de construcţie chiar în cadrul combinatului. Pînă în prezent, producţia combinatului a crescut cu 86,6 la sută, iar productivitatea muncii este de peste două ori mai mare, fiind astăzi cea mai înaltă pe ramură. Desigur, mi-a spus în încheiere directorul, nu ne vom opri la ceea ce am realizat, ci vom ridica în continuare producţia prin modernizarea instalaţiilor, prin introducerea celor mai noi realizări ale ştiinţei şi tehnicii.

■

Sporeşte în continuare zestrea industrială a Uniunii Sovietice, întruchipare a învăţăturii leniniste cu privire la industrializare. Recent, au intrat în funcţiune noi capacităţi energetice, uzine şi fabrici, conducte magistrale. Astfel, au început să dea curent blocul al doilea al termocentralei din Kostroma, cu o putere de 300 de mii kilowaţi, blocul al şaptelea de la termocentrala Zainskaia din Tataria, cu o putere le 200 de mii kilowaţi, şi blocul al doilea al termocentralei Ermakovskaia din Kazahstan, cu o putere de 300 de mii kilowaţi. Un eveniment important l-a constituit punerea în funcţiune, în cadrul centralei atomo-electrice Novovoronejskaia de pe malul Donului, a celui de al doilea bloc, cu o putere de 375 mii kilowaţi. După cum se ştie, primul bloc, de 210 mii kilowaţi, al acestei centrale a intrat în funcţiune în 1964. Reactorul atomic al celui de al doilea bloc e mai perfecţionat decît primul. În apropiere se înalţă hala care va adăposti blocurile trei şi patru, cu reactoare şi mai puternice. Astfel, în curînd, Novovoronejskaia va avea o putere instalată de un milion şi jumătate kilowaţi, devenind cea mai puternică centrală atomo-electrică a Uniunii Sovietice.

Uzina de îngrăşăminte chimice din Almalik (Uzbekistan) a fost construită într-un singur an, de două ori mai repede decît prevăd normele existente. Ea va da cultivatorilor de bumbac din republicile Asiei Centrale sute de mii de tone de îngrăşăminte concentrate de calitate superioară în fiecare an.

Lîngă localitatea Krasnoperekopsk din Krimeea se înalţă o altă mare unitate a industriei chimice sovietice. La numai 9 luni de la deschiderea şantierului, a şi fost terminată construcţia secţiei de acid sulfuric, iar pînă la sfîrşitul anului va fi gata şi secţia de bază — cea de bioxid de titan.

La combinatul metalurgic din Celeabinsk a început să producă oţel cel de al treilea convertizor. În bazinul carbonifer Peciora, dincolo de Cercul Polar, a fost inaugurată mina Kapitalinaia, care dă zilnic cîte şapte mii tone de cărbune cocsificabil. A fost dată în exploatare prima tranşă a marii conducte de gaze „Aurora boreală" : Vuktil-Uhta-Ribinsk-Torjok, cu o lungime de 1 500 kilometri şi cu un diametru al ţevilor de 1 220 milimetri, prin care staţiile de pompare împing zilnic şapte milioane şi jumătate metri cubi de gaze extrase din zăcămîntul Vuktil din R.S.S. Komi spre uzinele Leningradului, Cerepoveţului şi spre reţeaua de conducte din partea europeană a U.R.S.S. În prezent, pe traseul magistralei gazeifere se instalează un al doilea „fir" de ţevi cu acelaşi diametru, se construiesc noi staţii de pompare.

Anul acesta, urmează să fie date în funcţiune 800 de mari complexe industriale. În Siberia Apuseană va fi înălţat un furnal de 3 000 metri cubi, iar în cadrul combinatului metalurgic din Karaganda (Kazahstan) un furnal de 2 700 metri cubi. Vor începe să dea producţie a doua tranşă a fabricii de ţevi din oraşul Voljsk şi un nou laminor la Krivoirog. Industria aluminiului va primi noi capacităţi producătoare de metal alb şi de alumină la Bratsk, Krasnoiarsk şi Acinsk. Combinatele siderurgice din Siberia Apuseană, Krivoi Rog şi Lipeţk îşi vor adăuga noi şi puternice baterii de cocs.

Pentru a acoperi nevoile mereu crescînde de combustibili lichizi, lubrefianţi şi materii prime pentru industria chimică, vor fi puse în funcţiune mari instalaţii de prelucrare a petrolului în cadrul rafinăriilor din Herson, Perm, Novo-Ufimsk şi Poloţk. Tot în anul acesta, vor fi realizate noi fabrici de îngrăşăminte chimice, cu o capacitate totală de opt milioane de tone în cadrul combinatelor din Soligorsk, Solikamsk, Berenzniki şi din alte părţi. Noile linii tehnologice ce vor fi instalate la o serie de fabrici de ciment vor asigura un spor de producţie de peste opt milioane tone. O creştere atît de mare, într-un singur an, n-a cunoscut niciodată pînă acum industria cimentului din U.R.S.S.

Deosebit de rapid se dezvoltă anul acesta industria de automobile şi autocamioane. Vor intra în funcţiune marea uzină de automobile din oraşul Togliatti, precum şi noi capacităţi în cadrul uzinelor din Ulianovsk, Gorki şi din Ural. În oraşul Naberejniie Celni, pe Kama, a început construcţia unei noi uzine de autocamioane.

Dintre toate şantierele acestui an, de cea mai mare atenţie se bucură complexul memorial din Ulianovsk. Acolo lucrează, în prezent, meşteri dintre cei mai preţuiţi, veniţi din numeroase oraşe ale Uniunii Sovietice. Pînă la 22 aprilie, toate lucrările trebuie să fie şi vor fi terminate, pentru ca oraşul natal al lui Lenin să poată întîmpina aşa cum se cuvine centenarul naşterii marelui său fiu.

Moscova, 3 februarie

Leninismul şi dezvoltarea independentă a popoarelor

Oamenii muncii din toate ţările, întreaga omenire progresistă întîmpină cu emoţie şi însufleţire aniversarea a o sută de ani de la naşterea lui Vladimir Ilici Lenin, discipol şi continuator strălucit al lui Marx şi Engels, conducător revoluţionar de frunte al clasei muncitoare, militant neobosit pentru eliberarea naţională şi socială a popoarelor, pentru triumful măreţei cauze a socialismului şi comunismului.

Viaţa şi activitatea lui V.I. Lenin constituie un exemplu strălucit de pasiune şi dăruire faţă de idealurile nobile de libertate şi progres social ale umanităţii, un puternic imbold la intensificarea luptei antiimperialiste, la dezvoltarea şi îmbogăţirea teoriei revoluţionare a proletariatului, corespunzător noilor condiţii existente azi în lume. Opera celui care a fost fondatorul primului stat socialist din istorie reprezintă un izvor de bogate învăţăminte şi concluzii pentru clasa muncitoare şi partidele sale de avangardă, pentru toate forţele revoluţionare şi progresiste, în abordarea şi rezolvarea marilor probleme ale contemporaneităţii. Printre aceste probleme — pe care revista noastră le-a tratat şi le va trata în continuare — un interes deosebit prezintă problema dezvoltării libere şi suverane a popoarelor.

Este bine cunoscut faptul că, de-a lungul întregii sale vieţi şi activităţi, Vladimir Ilici Lenin — continuînd şi dezvoltînd în noile condiţii istorice învăţătura lui Karl Marx şi Friedrich Engels — s-a afirmat ca un luptător neobosit împotriva oricăror forme de asuprire şi înrobire naţională, a militat pentru clădirea consecventă a solidarităţii internaţionaliste a proletariatului, a tuturor oamenilor muncii, pe fundamentul de granit al respectării dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă şi independentă. Urmărind eliberarea oamenilor muncii de sub jugul capitalului şi susţinînd solidaritatea lor internaţionalistă, partidele de avangardă ale proletariatului — arăta Lenin — luptă împotriva oricărei asupriri şi inegalităţi în drepturi a naţiunilor. **„Socialiştii —** scria el în 1915 în lucrarea «Socialismul şi războiul» — **nu-şi pot atinge ţelul lor măreţ fără a lupta împotriva oricărei asupriri a naţiunilor".**

Lui V. I. Lenin îi revine meritul istoric de a fi dezvoltat teza marxistă despre legătura indisolubilă dintre afirmarea dreptului fiecărui popor de a-şi hotărî singur soarta şi lupta pentru transformarea progresistă a societăţii în direcţia socialismului. El s-a ridicat cu hotărîre împotriva acelora care — afirmînd că, în condiţiile imperialismului, lozinca „statul naţional" s-ar fi „perimat" — opuneau în mod artificial lupta pentru dreptul popoarelor la crearea unui stat naţional propriu luptei revoluţionare a proletariatului pentru socialism. În opoziţie cu aceste false concepţii, Lenin a considerat imperios necesar ca proletariatul şi partidele sale să lege lupta pentru transformarea socialistă a societăţii de un program consecvent revoluţionar în problema naţională, care să includă egalitatea deplină în drepturi a naţiunilor, eliberarea tuturor popoarelor subjugate, garantarea, pentru fiecare popor asuprit, a dreptului de a-şi crea un stat independent şi suveran, solidaritatea benevolă, liber consimţită, a oamenilor muncii din toate ţările. Nu se poate duce lupta împotriva imperialismului, pentru socialism — sublinia Lenin — **„fără recunoaşterea dreptului naţiunilor la autodeterminare... Nu poate fi socialist proletariatul care se împacă cu o cît de mică violenţă din partea «propriei» sale naţiuni împotriva altor naţiuni". „Fiecare naţiune trebuie să capete dreptul la autodeterminare şi aceasta va favoriza autodeterminarea oamenilor muncii".**

V. I. Lenin a condamnat cu hotărîre politica marilor puteri imperialiste de jefuire a coloniilor, de asuprire a unor naţiuni străine, a urmărit cu viu interes şi deosebită simpatie procesul de trezire la viaţa naţională a sutelor de milioane de oameni din aceste ţări, a salutat cu căldură intensificarea luptei lor de eliberare de sub jugul imperialismului. Cu diferite prilejuri, el a subliniat însemnătatea istorică mondială a mişcării de eliberare naţională a popoarelor asuprite din Europa, Asia şi Africa, întrevăzînd în mod genial rolul noilor naţiuni independente în dezvoltarea generală progresistă a omenirii.

Eliberarea naţiunilor asuprite, lichidarea asupririi naţionale au fost considerate de V. I. Lenin drept una din sarcinile de cea mai mare importanţă ale primei revoluţii socialiste victorioase din lume. Este cunoscut faptul că, la numai cîteva zile după victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, a fost publicată „Declaraţia drepturilor popoarelor din Rusia", în care au fost formulate principiile de bază ale statului socialist sovietic în problema naţională, printre care un loc esenţial îl ocupa asigurarea dreptului la autodeterminare pentru popoarele vechii Rusii. Noua putere a muncitorilor şi ţăranilor şi-a făcut cunoscută hotărîrea de a rupe definitiv **„cu politica barbară a civilizaţiei burgheze, care a întemeiat bunăstarea exploatatorilor aparţinînd cîtorva naţiuni alese pe înrobirea populaţiei muncitoare de sute de milioane de suflete din Asia, din colonii în general şi din ţările mici".**

Întreaga evoluţie a societăţii în ultima jumătate de secol pune în lumină viabilitatea concluziilor leniniste privind necesitatea şi importanţa sprijinirii consecvente, de către clasa muncitoare şi partidul său de avangardă, a dreptului fiecărui popor, al fiecărei naţiuni, la o dezvoltare liberă, suverană, potrivit propriilor sale interese. Însemnătatea actuală a acestor concluzii, profunda lor semnificaţie izvorăsc organic din structura şi configuraţia social-politică a lumii contemporane, din evoluţia vieţii internaţionale, care pun în lumină faptul că — departe de a-şi fi „epuizat" cumva rolul istoric, de a se fi „perimat" — naţiunea, constituie o forţă motrice de prim ordin a progresului fiecărei ţări şi a omenirii în ansamblu, un factor dinamizator şi accelerator de uriaşă însemnătate în viaţa popoarelor, în eforturile spre statornicirea unui climat favorabil înţelegerii, păcii şi colaborării mondiale. Lupta pentru apărarea şi afirmarea continuă a acestor principii înaintate, care corespund unor necesităţi obiective ale evoluţiei istorice, reprezintă unul din obiectivele **centrale, majore** ale luptei forţelor socialismului, păcii şi progresului în epoca contemporană.

Victoria socialismului în 14 ţări, în care trăieşte peste o treime din populaţia globului pămîntesc, a creat condiţii prielnice pentru realizarea procesului **obiectiv,** subliniat de V.I. Lenin, de dezvoltare multilaterală a vieţii naţionale a fiecărui popor, corespunzător aspiraţiilor sale legitime. Înflorirea fiecărei naţiuni socialiste, statornicirea unor relaţii de egalitate deplină în drepturi între ele, a unei colaborări trainice, în interesul dezvoltării fiecărei ţări socialiste şi al progresului general, sînt menite să constituie un exemplu mobilizator pentru toate popoarele lumii, să sporească influenţa şi prestigiul noii orînduiri în ochii întregii omeniri.

Paralel cu afirmarea şi dezvoltarea ţărilor socialiste, ultimele decenii au cunoscut desfăşurarea furtunoasă a procesului de renaştere naţională a zeci şi zeci de popoare subjugate vreme de secole de către colonialism. Însufleţite de ideile independenţei şi progresului social, mase uriaşe de oameni de pe vaste întinderi ale globului pămîntesc s-au ridicat împotriva dominaţiei imperialiste, determinînd apariţia pe harta politică a lumii a peste 70 de noi state. Acest proces de atragere a noi naţiuni la creaţie istorică conştientă este în plină desfăşurare ; popoarele care au scuturat jugul colonial sau cele care mai luptă încă pentru eliberare naţională îşi concentrează eforturile spre cucerirea şi consolidarea independenţei economice şi politice, spre încheierea şi afirmarea lor ca naţiuni independente în concertul mondial al naţiunilor. Hotărîrea crescîndă cu care popoarele Asiei, Africii şi Americii La-

tine se ridică împotriva imperialismului, a dominației economice și politice a cercurilor monopoliste străine, a practicilor colonialiste și neocolonialiste de amestec, direct sau indirect, în treburile interne ale statelor suverane, lupta lor pentru crearea unei economii independente, pentru afirmarea în practica relațiilor dintre state a principiilor independenței și suveranității naționale, dovedesc forța cu care se afirmă aceste idei înaintate, puternicul lor rol mobilizator în lupta popoarelor pentru pace și progres social.

Năzuința spre afirmarea și apărarea ființei naționale, spre promovarea intereselor fiecărei țări suverane se manifestă cu o forță remarcabilă și în țările capitaliste avansate din punct de vedere economic, în care națiunile s-au format mai demult, ajungînd astăzi pe o treaptă înaltă de dezvoltare materială și spirituală. Clasa muncitoare în frunte cu partidele comuniste și muncitorești, forțele progresiste și democratice, cercuri politice realiste din aceste țări se ridică tot mai hotărît în apărarea intereselor naționale, împotriva participării țărilor respective la blocurile militare agresive ca și la diferite organizații și organisme integraționiste implicînd limitarea suveranității lor naționale, îngrădirea dreptului suveran al fiecărei țări de a se dezvolta potrivit intereselor sale vitale.

Viața arată că năzuința spre cîștigarea și apărarea acestui drept însuflețește masele largi populare de pretutindeni, exercită o influență pozitivă crescîndă asupra dezvoltării sociale mondiale, contribuie la accentuarea continuă a superiorității forțelor socialismului și progresului asupra forțelor imperialiste, reacționare. Așa cum demonstrează practica, un popor căruia îi sînt răpite, fie chiar și parțial, prerogativele sale naționale, căruia îi este ciuntit dreptul sfînt de a hotărî singur asupra căii sale de dezvoltare încetează de a mai fi liber și suveran, dependența de forțe străine sau imixtiunile acestora fiind de natură să afecteze în mod grav dezvoltarea sa economică și social-politică, să frîneze considerabil progresul său multilateral. În repetate rînduri, V.I Lenin — abordînd problema atitudinii proletariatului în raport cu dreptul fiecărui popor la dezvoltare suverană — s-a referit la poziția adoptată de Marx și Engels în această problemă și a subliniat că principiul marxist **„nu poate fi liber un popor care asuprește alte popoare"** constituie **„principiul fundamental al internaționalismului și socialismului".**

Este demonstrat pe deplin faptul că amestecul în treburile interne ale statelor nu a dat niciodată rezultatele scontate de inițiatorii unei asemenea politici. Lupta eroicului popor vietnamez împotriva agresiunii imperialiste dovedește, încă o dată, că nici o forță din lume nu poate îngenunchea un popor hotărît să-și apere pînă la capăt libertatea și demnitatea națională, drepturile sale fundamentale.

Analiza realităților internaționale contemporane evidențiază încă o dată justețea analizei leniniste a esenței imperialismului, a tipului de raporturi interstatale — de asuprire, subjugare și inegalitate — pe care acesta îl promovează în relațiile internaționale. Este bine cunoscut faptul că cercurile imperialiste reacționare, încercînd să stăvilească mersul ascendent al istoriei, promovează o politică de forță în relațiile internaționale, atentează la suveranitatea și independența popoarelor, se amestecă în treburile interne ale altor state, exercită presiuni politice, economice și de altă natură asupra statelor, recurg la comploturi, lovituri de stat și intervenții armate. Aceste încercări întîmpină opoziția tot mai energică a forțelor antiimperialiste din întreaga lume, care determină tot mai decisiv evoluția pozitivă a vieții internaționale.

În aceste condiții, lupta pentru apărarea independenței naționale și a suveranității popoarelor reprezintă o sarcină fundamentală a mișcării revoluționare, progresiste, o parte componentă esențială a luptei împotriva imperialismului, a cercurilor colonialiste și neocolonialiste. Această luptă contribuie la slăbirea pozițiilor imperialismului, constituie o forță motrice de bază a mersului înainte al societății, exercitînd o tot mai puternică înrîurire asupra evoluției relațiilor internaționale în lumea contemporană. Înscriind printre țelurile lor fundamentale de luptă idealurile independenței și suveranității naționale, partidele comuniste și muncitorești își întăresc legăturile lor cu clasa muncitoare, cu popoarele, se manifestă ca exponenți autentici ai intereselor acestora. În apărarea acestor idealuri rezidă unul dintre cele mai de seamă izvoare ale forței și influenței internaționale a socialismului, ale prestigiului și autorității sale în rîndurile tuturor popoarelor.

În mai multe rînduri, V. I. Lenin, referindu-se la caracterul relațiilor pe care socialismul este menit să le promoveze pe arena mondială, s-a pronunțat pentru **„o organizare democratică în fapt a relațiilor dintre națiuni"**, a văzut în aceasta o contribuție esențială la desfășurarea victorioasă a luptei revoluționare pentru socialism. **„Experiența noastră** — arăta el — **ne-a făcut să fim ferm convinși că numai o atenție cu totul deosebită față de interesele diverselor națiuni face să dispară baza oricăror conflicte, să dispară neîncrederea reciprocă, să dispară teama de intrigi, creează încrederea — mai ales între muncitorii și țăranii care vorbesc limbi diferite — fără de care sînt absolut imposibile atît relațiile pașnice între popoare, cît și dezvoltarea cu succes a tot ce este valoros în civilizația de astăzi".**

V. I. Lenin a militat în permanență pentru afirmarea unității strînse, dialectice, dintre interesele naționale și cele internaționale ale clasei muncitoare, ale mișcării comuniste. Internaționalismul proletar implică în mod necesar solidaritatea de luptă a oamenilor muncii, a partidelor comuniste și muncitorești din toate țările, precum și colaborarea liber consimțită a națiunilor socialiste, suverane și independente — temelia unei reale coeziuni a mișcărilor revoluționare și progresiste de pretutindeni, respectiv a unității sistemului socialist mondial. Iar această solidaritate se întemeiază pe dezvoltarea mișcării comuniste și muncitorești din fiecare țară, pe progresul multilateral al fiecărui stat socialist.

Activitatea partidelor comuniste și muncitorești pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor ce le revin în conducerea luptei revoluționare a oamenilor muncii, respectiv a operei de construire a socialismului și comunismului, nu numai că nu contravine, dar dimpotrivă, corespunde pe deplin sarcinilor generale internaționaliste, se îmbină armonios cu înfăptuirea acestor sarcini, constituie o condiție fundamentală a întăririi forței și unității sistemului socialist mondial, a creșterii prestigiului și influenței socialismului în lume. Cu cît fiecare națiune socialistă devine mai puternică și mai înfloritoare, cu cît fiecare partid comunist rezolvă mai bine problemele făuririi noii orînduiri, cu atît mai puternic este întregul sistem socialist, cu atît mai mari sînt puterea de atracție a socialismului, forța, prestigiul și autoritatea acestuia în lume, cu atît mai trainice sînt unitatea țărilor socialiste, coeziunea tuturor forțelor socialismului, păcii și progresului.

Îmbinînd în mod organic interesele naționale cu cele internaționale, Partidul Comunist Român călăuzește eforturile creatoare ale oamenilor muncii spre dezvoltarea economică și socială a țării, spre continua înflorire a națiunii noastre socialiste și, în același timp, militează pentru dezvoltarea continuă a prieteniei și alianței frățești cu toate celelalte state socialiste, pentru dezvoltarea colaborării multilaterale dintre ele, în interesul fiecărei națiuni socialiste în parte și al sistemului socialist în ansamblu, în folosul cauzei păcii, prieteniei și încrederii între popoare. Partidul nostru situează în mod consecvent la temelia acestor relații principiile marxist-leniniste ale respectului suveranității și independenței naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovărășești în spiritul internaționalismului socialist. **„Respectarea strictă a acestor principii, a dreptului sacru al fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele, de a-și alege de sine stătător căile dezvoltării, de a-și exercita prerogativele suveranității naționale,** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **reprezintă premisa esențială a unei colaborări internaționale eficiente și rodnice, chezășia consolidării păcii în lume".**

Poporul român, care a dat grele jertfe pentru a scutura jugul asupririi străine, pentru libertate și neatîrnare, privește cu simpatie și sprijină activ lupta popoarelor pentru apărarea independenței lor naționale, împotriva presiunilor politice, economice și de orice altă natură, actelor de agresiune săvîrșite de cercurile imperialiste. În desfășurarea activității sale pe plan extern, România se călăuzește consecvent după considerentul că înrădăcinarea trainică în relațiile dintre state a principiului marxist-leninist al dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta constituie o condiție **sine qua non** a însănătoșirii atmosferei internaționale, a dezvoltării colaborării și înțelegerii între popoare, reprezintă una dintre cele mai importante premise ale mersului înainte al societății.

Constantin FLOREA

1970 — Anul internaţional al educaţiei

Cititorii Ion Haţeganu din Ploieşti şi Tudor Badea din Zlatna ne-au solicitat un articol în legătură cu consacrarea anului în curs ca „An internaţional al educaţiei" de către Organizaţia Naţiunilor Unite.

La 17 decembrie 1968, cea de-a XXIII-a sesiune a Adunării Generale a Organizaţiei Naţiunilor Unite a adoptat în unanimitate rezoluţia 2412 prin care anul 1970 a fost proclamat oficial Anul internaţional al educaţiei. Prin aceeaşi hotărîre a fost aprobat programul de acţiune formulat în acest sens, la cererea O.N.U., de către Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură şi ale cărui linii principale fuseseră schiţate în rezoluţiile 1.111 şi 1.112 ale celei de-a XV-a sesiuni a Conferinţei Generale a U.N.E.S.C.O. (1968).

După un An internaţional al drepturilor omului, după Anul geofizic internaţional, Anii internaţionali ai soarelui calm, Anul cooperării internaţionale, Anul internaţional al turismului etc., noua hotărîre ridică cu certitudine întrebarea: de ce un nou an internaţional, de ce un An internaţional al educaţiei?

Desemnarea lui 1970 ca An internaţional al educaţiei nu are nimic întîmplător. Marcînd într-un mod foarte concret începutul celui de-al doilea Deceniu al Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare, Anul internaţional al educaţiei — coincizînd în timp cu aniversarea a 25 de ani de existenţă a O.N.U. — este mai mult decît o celebrare; scopul său este de a promova o acţiune concertată a statelor membre ale comunităţii internaţionale în direcţia abordării şi rezolvării unora din marile probleme cu care omenirea este confruntată în domeniul educaţiei, a acelor probleme cărora prezentul şi viitorul reclamă cu acuitate a li se găsi grabnice soluţii. În concepţia O.N.U., ca şi a U.N.E.S.C.O., instituţia sa specializată, însărcinată cu coordonarea acţiunilor ce vor avea loc în acest cadru şi în această perioadă, Anul internaţional al educaţiei va trebui să urmărească o acţiune avînd patru obiective principale: determinarea situaţiei educaţiei în întreaga lume; fixarea atenţiei asupra unui număr determinat de exigenţe majore, atît pentru expansiunea, cît şi pentru ameliorarea educaţiei; creşterea resurselor disponibile pentru educaţie; întărirea cooperării internaţionale în acest domeniu.

Studierea atentă a marilor probleme ce confruntă procesul educaţiei, atît pe plan cantitativ, cît mai ales pe plan calitativ, au dus la formularea unor teme prioritare care vor sta — potrivit hotărîrilor celei de-a XV-a sesiuni a Conferinţei Generale a U.N.E.S.C.O. — în faţa statelor şi a organizaţiilor internaţionale în acest An internaţional al educaţiei: alfabetizarea funcţională a adulţilor; egalitatea accesului tinerelor fete şi a femeilor la educaţie; formarea cadrelor medii şi superioare necesare dezvoltării; democratizarea învăţămîntului secundar şi superior ; adaptarea învăţămîntului (general şi tehnic) la nevoile lumii actuale, în special în regiunile rurale; dezvoltarea cercetării pedagogice; formarea şi perfecţionarea personalului didactic; tehnica educaţiei: noi metode şi noi mijloace; educaţia permanentă; concilierea, în educaţie, a unei atitudini de tradiţie şi de conservare a moştenirii intelectuale şi morale cu o atitudine de înnoire ; promovarea principiilor etice în educaţie, în special printr-o educaţie morală şi civică a tineretului, pentru a favoriza înţelegerea internaţională şi pacea.

Atingerea acestor obiective, sintetizînd direcţiile principale pe care se vor înscrie activităţile organismelor naţionale şi internaţionale în cadrul Anului internaţional al educaţiei, va fi urmărită pe trei planuri bine distincte şi într-o ordine logică riguroasă: studii, anchete şi inventare; activităţi operaţionale şi informarea marelui public. Studiile, anchetele şi inventarele pe plan naţional sînt apreciate ca modalităţi susceptibile a favoriza o cunoaştere aprofundată a situaţiei exacte a sistemelor de educaţie ale diverselor state, facilitînd în acelaşi timp utile concluzii şi generalizări pe plan internaţional. În ceea ce priveşte activităţile operaţionale care vor fi urmărite, accentul se pune pe proiecte, deocamdată cu caracter experimental, în legătură cu unul sau altul din obiectivele Anului internaţional al educaţiei, proiecte care se vor caracteriza printr-un grad particular important de inovaţie. În fine, acţiunea de informare a publicului, desfăşurată în acest sens este concepută ca o modalitate avînd un rol evident în difuzarea concluziilor şi rezultatelor practice ale gîndirii şi acţiunii în domeniul educaţiei în acel sens novator pe care Anul internaţional al educaţiei va trebui să-l promoveze prin excelenţă.

Inaugurat de curînd, Anul internaţional al educaţiei dobîndeşte, pe zi ce trece — prin consistenţa şi amploarea acţiunilor pe care statele membre ale comunităţii internaţionale, instituţiile specializate din sistemul Naţiunilor Unite, diverse organizaţii interguvernamentale şi organizaţii neguvernamentale le-au lansat şi înţeleg să le urmărească în mod consecvent şi eficace — semnificaţia unui moment important în procesul educaţiei, impus societăţii zilelor noastre de exigenţele dezvoltării viitoare.

Instituţiile româneşti competente vor marca Anul internaţional al educaţiei printr-o suită de acţiuni, organizate pe plan naţional sau cu participare internaţională, din rîndul cărora reţinem: Reuniunea rectorilor universităţilor din Europa (Bucureşti, aprilie 1970), organizată sub egida U.N.E.S.C.O., de către Universitatea din Bucureşti, şi Conferinţa internaţională cu tema: „Educaţia copilului în faţa progresului ştiinţei şi tehnicii contemporane" (Bucureşti, iulie 1970), organizată de către Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor. Ni se pare demn a fi relevată şi iniţiativa Ministerului Învăţămîntului care va tipări 30 000 de exemplare dintr-un abecedar destinat unei ţări în curs de dezvoltare — în care U.N.E.S.C.O. execută proiecte de alfabetizare — ca şi multe alte lucrări ce vor oferi, în cadrul schimbului internaţional de experienţă, noi date asupra dezvoltării învăţămîntului românesc de toate gradele.

Anul internaţional al educaţiei a debutat promiţător. Privit din perspectiva bunăvoinţei care a animat statele în ocazii similare, ca şi a rezultatelor pe care efortul solidar al naţiunilor cooperînd pentru pace le-a făcut să fie împlinite în trecut, bilanţul Anului internaţional al educaţiei poate fi aşteptat cu optimism, cu un optimism lucid. Căci Anul internaţional al educaţiei nu poate rezolva prin el însuşi toate problemele pe care le implică reevaluarea fără precedent a procesului educativ pe care comunitatea internaţională hotărăşte în acest moment a o urmări.

În urmă cu peste 2000 de ani, filozoful Kouan Tseu spunea: „Cînd faceţi planuri pentru un an... semănaţi grîu. Cînd faceţi planuri pentru zece ani... plantaţi arbori. Cînd faceţi planuri pentru întreaga viaţă... formaţi şi educaţi oameni". Apreciat în contextul exigenţelor majore pe care noul deceniu început le pune în faţa umanităţii, ca imperative ineluctabile ale momentului istoric actual, Anul internaţional al educaţiei este menit să dobîndească semnificaţia unui act de lucidă responsabilitate, pe care comunitatea internaţională — preocupată de formarea şi educarea oamenilor de mîine — înţelege s-o manifeste faţă de viitor. Dialogul întreţinut şi în acest cadru, fertil prin perspectivele pe care le lasă să se întrevadă, va fi neîndoielnic o nouă contribuţie în construirea unei lumi a păcii şi cooperării internaţionale.

G. P.

Corespondență din Praga de la Eugen Ionescu

Probleme economice în dezbaterea Plenarei C.C. al P.C.C.

Zilele trecute, a avut loc la Praga Plenara C.C. al P.C. din Cehoslovacia. Ordinea de zi a cuprins discutarea unor probleme de cadre, a problemelor principale ale politicii economice a partidului, prezentarea unui referat cu privire la activitatea Prezidiului C.C. de la ultima plenară, probleme ale întăririi și creșterii capacității de luptă a partidului în legătură cu preschimbarea documentelor de partid.

În cadrul lucrărilor Plenarei, Gustav Husak, prim-secretar al C.C. al P.C. din Cehoslovacia, a prezentat o informare cu privire la activitatea Prezidiului C.C. al P.C.C. și la unele probleme ale întăririi unității și creșterii capacității de acțiune a partidului în legătură cu preschimbarea legitimațiilor de partid.

Actuala situație economică a țării, precum și problemele principale ale politicii economice a partidului au ocupat un loc important în cadrul dezbaterilor Plenarei. De altfel, aceste probleme au constituit obiectul unui raport prezentat de Vaclav Hula, membru supleant al Prezidiului C.C. al P.C. din Cehoslovacia, precum și al unei rezoluții adoptată de Plenară.

Rezoluția cu privire la principalele probleme ale politicii economice a P.C.C. stabilește ca principale sarcini : îndeplinirea planului operativ pe anul în curs, elaborarea planului de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1971—1975, lichidarea perturbărilor din conducerea economiei, elaborarea și transpunerea în viață a unui sistem de conducere eficient, care să corespundă cerințelor dezvoltării economiei naționale pe perioada următorilor cinci ani.

Așa cum se arată în rezoluție, „după 1948, economia cehoslovacă s-a dezvoltat într-un ritm rapid. În ceea ce privește nivelul potențialului economic realizat, R.S.C. face parte din categoria celor mai dezvoltate state industriale ale lumii".

„Calea pe care s-a desfășurat construcția economiei noastre socialiste — se arată în rezoluție — nu a fost întotdeauna dreaptă și netedă". Rezoluția trece în revistă unele aspecte negative, perturbări, dificultăți și disproporții înregistrate în dezvoltarea economică a țării de-a lungul acestei perioade, precum și în ultimii ani, unele deficiențe în ce privește conducerea și planificarea economiei, în politica economică a statului.

Față de această situație, planul pe 1970 își propune ca țel principal — așa cum arăta Vaclav Hula în raportul prezentat la Plenară — restabilirea energică a armoniei în principalele sectoare interdependente ale economiei naționale, precum și reintroducerea ordinii și a spiritului de organizare în viața economică. „În acest scop a fost necesar, în primul rînd, să se rezolve problemele grele de pe piața internă, din domeniul construcțiilor capitale, al comerțului exterior, precum și să se asigure cerințele economiei naționale în ce privește combustibilul, energia și transporturile".

Abordînd situația existentă pe piața internă, vorbitorul a arătat că „veniturile populației nu sînt totdeauna acoperite de mărfurile existente în magazine". Din această cauză, planul pe anul curent pune pe primul loc realizarea unei îmbunătățiri în comerțul interior. Creșterea livrărilor de mărfuri de consum pentru populație va reprezenta 5,4 la sută. În afară de aceasta, planul prevede anumite rezerve pentru importul de materii prime din care trebuie organizată producția unor tipuri de mărfuri textile și încălțăminte, peste sarcinile prevăzute de plan, în valoare de un miliard de coroane. „În scopul sporirii livrărilor de mărfuri de larg consum, trebuie să recurgem fără oscilații la măsuri excepționale" — a declarat Vaclav Hula.

În legătură cu situația construcțiilor capitale, raportorul a subliniat că permanenta creștere a risipirii mijloacelor în domeniul construcțiilor, ca rezultat al neconcordanței dintre volumul lucrărilor nou începute, pe de o parte, și volumul lucrărilor în curs de terminare, pe de altă parte, predarea întîrziată în exploatare a capacităților, utilizarea incompletă a capacităților proiectate, termenele prea lungi de execuție, schimbarea concepției în cursul executării construcțiilor, creșterea costului construcțiilor capitale au constituit canale prin care inflația a pătruns în economia țării. Fondurile de bază ale industriei — se arată în raport — sînt utilizate în mult mai mică măsură decît într-un schimb și jumătate, folosirea timpului de lucru este insuficientă. Cercetările demonstrează că în industria construcțiilor de mașini timpul de folosire a fondului de utilaje variază între 40—90 la sută, iar folosirea timpului de lucru al muncitorilor, între 75—95 la sută. În vederea înlăturării lipsurilor arătate, planul pe anul în curs prevede trecerea la o repartiție planificată a investițiilor capitale și la o încetinire substanțială a ritmurilor lor de creștere. În comparație cu anul trecut și în comparație cu directivele guvernului pentru elaborarea planului de stat pe 1970, în planul pentru anul în curs se va reduce considerabil volumul construcțiilor nou începute, se vor lua măsuri pe linia îmbunătățirii folosirii fondului de utilaje și a timpului de lucru.

În ce privește comerțul exterior, sînt prevăzute în plan măsuri destinate să îmbunătățească situația balanței de import-export, afectată în ultimul timp — după cum se arată în raportul lui Vaclav Hula — atît în raporturile comerciale cu țările socialiste cît și în cele cu țările capitaliste. Astfel, se tinde spre creșterea exportului față de import pentru a schimba situația în care se cheltuiește mai mult decît resursele disponibile. Condiția pentru realizarea acestor obiective este considerată întărirea funcției planului ca principal instrument de conducere.

În vederea înlăturării situațiilor prin care există sistări neprevăzute ale furnizării de energie electrică către diferite întreprinderi și secții — fapt care afectează îndeplinirea sarcinilor de producție planificate — în scopul asigurării economiei naționale cu energie electrică și gaze sînt preconizate să se înfăptuiască neîntîrziat o serie de măsuri menite să asigure: funcționarea continuă a centralelor electrice și a rețelei de distribuție ; folosirea tuturor posibilităților pentru creșterea producției de energie electrică și aplicarea unui regim de economii severe în ceea ce privește consumul ei ; un sistem de reglementare a consumului de energie electrică. Vor fi luate, de asemenea, măsuri privind unele schimbări în regimul zilelor libere și al duratei timpului de lucru.

„În actuala perioadă — se apreciază în rezoluția privind principalele probleme ale politicii economice a partidului — planul pe 1970 devine o verigă importantă a politicii economice a partidului. Cifrele și sarcinile planului pe anul în curs sînt complexe, însă realiste". În scopul creșterii economice, planul prevede folosirea unor rezerve existente în economia cehoslovacă. „Dezvoltarea economică planificată pe acest an — arăta Vaclav Hula — se sprijină, în primul rînd, pe folosirea factorilor care nu au caracter de investiție. Practic, întreaga creștere a venitului național în proporție de peste 5 la sută va trebui acoperită prin creșterea productivității muncii sociale. O dată cu aceasta, dorim să ajungem la o încetinire considerabilă a creșterii salariilor și la sporirea ritmului de creștere a productivității muncii".

Evidențiind principiile care trebuie să stea la baza restabilirii și dezvoltării sistemului conducerii planificate a economiei în perioada imediat următoare, rezoluția subliniază că trebuie să se restabilească rolul planului economiei naționale ca pîrghie de bază a conducerii concrete unice a proceselor economice, să se întărească prestigiul planului economiei naționale prin calitatea sa.

În legătură cu aceasta, documentul precizează rolul partidului în economie, stabilind sarcinile ce revin organelor de partid și de stat, tuturor comuniștilor în domeniul conducerii economiei naționale, pentru atingerea țelurilor politicii economice a partidului. Una din sarcinile organelor și organizațiilor de partid din sectorul economic o constituie crearea premiselor politice, ideologice și de cadre pentru aplicarea cu succes a politicii economice. „Comitetul Central al partidului — se arată în rezoluție — consideră necesar să îndrume desfășurarea în continuare a pregătirii celui de-al cincilea plan cincinal, în așa mod încît el să asigure consolidarea și dezvoltarea economiei naționale prin realizarea prevederilor importante ale politicii privind raționalizarea producției, să obțină astfel o creștere rapidă a productivității sociale a muncii, ca bază pentru dezvoltarea dinamică a producției industriale, agricole și a construcțiilor".

Praga, 3 februarie

Corespondență din Bonn, de la Mircea Moarcăș

Economie și comerț

În sala Bundestagului

Aflate în discuția Bundestagului, problemele economice au scos în evidență că soluțiile preconizate nu sînt încă de natură să ducă la o rezolvare rapidă a unui echilibru economic care să asigure cumpărătorului de rînd certitudinea că îngrijorătoarea cursă a prețurilor va fi frînată, iar salariaților, în general, convingerea că puterea lor de cumpărare, în raport cu veniturile, va rămîne aceeași. Mai mult decît atît, în cadrul recentelor dezbateri parlamentare a reieșit că evoluția cursei dintre prețuri și salarii constituie problema cea mai spinoasă, înscrisă pe agenda economică actuală a R. F. a Germaniei.

Într-adevăr, dacă din punctul de vedere al producției, anul 1970 indică o perspectivă bună — marcînd sporirea potențialului industrial al R.F.G. și creșterea ponderii produselor vest-germane pe piața mondială —, el nu se anunță, însă, tot atît de îmbucurător în privința restabilirii și menținerii unui echilibru al factorilor de conjunctură. Date și cifre vin să ateste, la sfîrșitul primei luni a acestui an, o ascensiune continuă a prețurilor, a costurilor de producție, a tarifelor și dobînzilor. Apreciate ca ridicîndu-se pe planul economiei generale cu un procent de 3 la sută la sfîrșitul anului trecut, prețurile au continuat să crească pe un front larg, îndeosebi la produsele de primă necesitate. Paralel, a crescut considerabil prețul prestărilor de servicii.

Departe de a spulbera îngrijorările cumpărătorului de rînd, care, de la o zi la alta, s-a aflat pus în fața unor etichete indicînd noi ridicări de prețuri, informațiile oficiale vin să anunțe perspectiva scumpirii în continuare a unor articole de larg consum, în special a produselor agro-alimentare, ce vor înregistra în următoarele luni creșteri de pînă la 14 la sută. Or, tocmai pentru combaterea acestor tendințe inflaționiste de pe piața vest-germană — deci, pentru a asigura echilibrul între prețuri și salarii — social-democrații s-au declarat, încă din perioada preelectorală, în favoarea adoptării unor măsuri, dintre care principală a fost revalorizarea mărcii. După cum se știe, prin revalorizare — aceasta ducînd la „scumpirea exporturilor" și „ieftinirea importurilor" — se urmărea reducerea și eliminarea excedentului balanței de plăți vest-germane, în ultimă instanță cel care genera tendințele inflaționiste de pe piața internă.

Dar, după cum arătam, efectele preconizate întîrzie. Există chiar indicii — în virtutea datelor menționate — că o anumită creștere a prețurilor persistă. Avînd în vedere că autoritățile nu au reușit încă să controleze, pe deplin, acest fenomen, problema găsirii unor modalități de frînare a conjuncturii — astfel încît să fie împiedicată creșterea prețurilor, fără a se aluneca, însă, pe panta unei recesiuni — a devenit preocuparea de bază, pe plan intern, a cabinetului Brandt. Mai ales că realizarea unei politici economice care să asigure un real echilibru între salarii și prețuri are o pondere deosebită pentru un guvern social-democrat, al cărui electorat este format, cu precădere, din păturile salariate. În opinia unor observatori există chiar ideea că unele măsuri preconizate de cabinetul actual nu ar fi în perfectă concordanță cu programul intern anunțat de cancelar o dată cu instalarea sa.

Este, astfel, indiscutabil că agenda economică a R.F. a Germaniei, la sfîrșitul primelor 100 de zile de guvernare a noului cabinet federal, este foarte încărcată. Modul în care vor fi abordate probleme atît de complexe va da măsura eficienței programului noului guvern vest-german.

Pe planul relațiilor comerciale, s-a observat o vie activitate de dezvoltare a legăturilor cu străinătatea. În acest context, cercurile de afaceri din R.F.G. au salutat, cu deosebit interes, hotărîrea guvernului federal de a purta convorbiri și de a dezvolta schimburi economice cu cît mai multe țări, indiferent de orînduirea lor socială. Prezența în R.F. a Germaniei a ministrului comerțului exterior sovietic, Nikolai Patolicev, a locțiitorului său, Nikolai Osipov, a locțiitorului ministrului industriei gazelor din U.R.S.S., Alexei Sorokin, și încheierea importantei tranzacții privind țevile de mare diametru de gaz metan, însoțită de acordarea de credit pe termen lung de către un consorțiu bancar vest-german, amortizabil prin livrări de gaz metan din U.R.S.S., au fost primite cu satisfacție de cercurile economice din R.F. a Germaniei.

Astfel, recent, în saloanele hotelului „Kaiserhof" din Essen a avut loc o conferință de presă organizată cu prilejul încheierii acestor contracte. Semnarea lor a avut loc la 1 februarie, în prezența lui Nikolai Patolicev și a profesorului Karl Schiller, ministrul economiei al R.F. a Germaniei. Contractele au fost încheiate între întreprinderile sovietice de comerț exterior „Soiuzneftexport", „Promsirioimport" și Banca de comerț exterior a U.R.S.S., pe de o parte, și firmele vest-germane „Ruhrgas Ag", „Mannesmann Export" și „Deutsche Bank", pe de altă parte. În baza unuia dintre contractele semnate — a cărui valabilitate se întinde pe 20 de ani — R.F.G. va livra U.R.S.S. țevi de mare diametru (1,420 m), însumînd 1,2 milioane tone (respectiv conducte pentru o distanță aproximativ de 2 000 km), precum și diferite utilaje pentru industria gazelor. Aceste livrări — s-a subliniat în cadrul conferinței de presă — constituie cea mai mare comandă primită pînă acum de industria de specialitate vest-germană. Țevile vor fi astfel construite încît să reziste la presiuni mari și la temperaturi scăzute, cuprinse între minus 40 de grade și minus 60 de grade C. Perioada de livrare a fost stabilită între 26 ianuarie 1970 și decembrie 1972.

În schimbul acestor livrări, U.R.S.S. va furniza anual R.F. a Germaniei 3 miliarde metri cubi gaz metan, cu începere de la 1 octombrie 1973. Valoarea exportului de gaz metan va fi de peste 2,5 miliarde mărci vest-germane. Gazul metan va proveni din regiunile siberiene și va fi transportat printr-o conductă ce va traversa teritoriul Cehoslovaciei. El va acoperi necesitățile de consum ale Bavariei.

În baza altui contract, „Deutsche Bank", în numele unui consorțiu alcătuit din 17 instituții de credit vest-germane, va acorda U.R.S.S. un credit în valoare de 1,2 miliarde mărci vest-germane, rambursabil în 10 ani. Sumele cele mai importante vor fi acordate în perioada 1971—1972, concomitent cu executarea lucrărilor de instalare a conductelor. Contractele vor intra în vigoare o dată cu ratificarea lor de către cele două părți.

Răspunzînd la numeroasele întrebări ale ziariștilor, reprezentanții sovietici au declarat, printre altele, că rezervele de gaz metan ale U.R.S.S. depășesc 10 trilioane metri cubi. Totodată, ei au arătat că U.R.S.S. importă cantități mari de gaz metan din unele țări asiatice, printre care Pakistan, Afganistan și Iran.

Concomitent, au subliniat interlocutorii sovietici, U.R.S.S. va livra gaz metan și R.D. Germane, printr-o conductă directă care va lega Uniunea Sovietică cu Berlinul, trecînd prin Polonia. De asemenea, se află în studiu problema unor livrări de gaze către Franța.

Apreciată ca un „act deosebit de înviorător pentru economia R.F.G.", sublinia un comentator al televiziunii vest-germane „importanta tranzacție dintre mari firme sovietice și vest-germane constituie o dovadă grăitoare că relațiile economice pot și trebuie să depășească deosebirile ideologice și să contribuie la destindere și apropiere".

În căutările cercurilor de afaceri din R.F. a Germaniei de a avea parteneri siguri, se înscriu și actualele tratative polono—vest-germane, urmărite cu interes de către firmele din Germania occidentală. Astfel, aflat într-o vizită în R.F.G., J. Burakiewicz, ministrul comerțului exterior al R. P. Polone, a conferit cu Karl Schiller, ministrul federal al economiei, asupra stadiului negocierilor economice polono—vest-germane. Karl Schiller a acceptat invitația de a face o vizită în Polonia, prilej cu care, probabil, se va semna acordul economic polono—vest-german, stabilindu-se o nouă listă de mărfuri pentru anul 1970, și se vor explora noi posibilități de dezvoltare a cooperării economice între cele două țări. Un fapt ilustrativ al relațiilor economice polono—vest-germane l-a constituit și expoziția de la Düsseldorf a 25 de societăți de stat poloneze care au prezentat, recent, principalele ramuri industriale din Polonia. W. Pitakowscki, directorul misiunii comerciale poloneze din Köln, a subliniat, în discursul său inaugural, că expoziția va contribui la o lărgire a „schimburilor comerciale dintre R.F.G. și Polonia, în special în ce privește importurile vest-germane de material industrial polonez. Polonia, la rîndul ei, este gata să execute împreună cu R.F.G. proiecte comune destinate unor terțe țări".

■

Sînt acestea cîteva din elementele care au reținut, în ultima vreme, atenția cercurilor de afaceri vest-germane, cît și a opiniei publice din Republica federală. E cert că economia și comerțul se dovedesc a fi, în continuare, capitole de marcat interes și preocupări în cercurile politice și economice vest-germane.

Bonn, 4 februarie

Primul buget Nixon

Pentru prima oară în ultimii 20 de ani, a anunțat președintele Richard Nixon, bugetul Statelor Unite prevede alocații mai mari pentru nevoile populației decît pentru război. Nu e singura caracteristică nouă a acestui buget, primul care depășește bariera celor 200 de miliarde de dolari. (N-a trecut prea multă vreme de cînd președinții Statelor Unite se străduiau să-l mențină sub o sută de miliarde). Altă trăsătură importantă este caracterul lui anti-inflaționist. Dacă va fi adoptat la Congres în forma propusă de președinte, bugetul va asigura — după un lung șir de deficite programatic acceptate — un mic excedent al veniturilor asupra cheltuielilor (1,3 miliarde de dolari).

Administrația republicană și-a construit, deci, primul buget propriu, în prezent și pînă la 1 iulie 1970 activitățile ei fiind circumscrise din punct de vedere financiar în schema moștenită de la Administrația Johnson. Cifric, lucrurile se prezintă după cum urmează : suma totală a bugetului — 200,7 miliarde de dolari. Alocațiile militare însumează 73,5 miliarde de dolari, ceea ce reprezintă 37 la sută din totalul cheltuielilor, în timp ce alocațiile în scopuri sociale vor fi de 81,9 miliarde, ceea ce reprezintă 41 la sută din total. Președintele a atras atenția asupra faptului că, în ultimul buget Johnson, cheltuielile militare au fost de 79,4 miliarde (44 la sută din buget), cele sociale însumînd numai 34 la sută. Aceasta, a subliniat el, oglindește „o schimbare a priorităților".

Fără a intra în aride detalii financiare, să consemnăm, pe scurt, principalele modificări. Cheltuielile sociale — după numele lor din buget cheltuielile pentru resurse umane — nu sînt destinate în totalitatea lor combaterii sărăciei. S-a calculat că „războiul împotriva sărăciei" (adică programele sociale moștenite de la guvernele precedente de actuala Administrație care refuză de altfel această denumire pentru programele respective) va beneficia doar de 25 la sută din totalul alocațiilor pentru resursele umane. Unii, însă, încadrează în acest efort de combatere a sărăciei și cheltuielile pentru asigurări sociale, ajungînd astfel la un total de 57,5 miliarde. Singura contribuție a administrației actuale la acest capitol : planul de asistență familială, care atunci cînd va fi aplicat pe deplin va spori cu 4,4 miliarde de dolari cheltuielile sociale, dar în noul buget se înscrie cu numai jumătate de miliard. Lupta împotriva poluării mediului înconjurător, programele de combatere a criminalității, diversele programe curente completează cele 81,9 miliarde. Deși reducerile în alocațiile pentru agricultură, ajutorarea veteranilor, comerț, transporturi și programele spațiale au fost echilibrate prin sporiri în domeniile sănătății, învățămîntului, asistenței sociale, calificării brațelor de muncă, dezvoltării comunităților și locuințelor, preocuparea dominantă o constituie economiile, măsura în materie de cheltuieli. A dovedit-o, între altele, veto-ul președintelui Nixon împotriva unui buget al Departamentului sănătății, învățămîntului și asistenței publice, care ar fi sporit cheltuielile cu 1,2 miliarde de dolari.

Cum s-a realizat reducerea cu 5,8 miliarde de dolari a bugetului militar ? Prin scăderea cuantumului ajutorului militar pentru unele state străine, a alocațiilor pentru energia atomică și a unor cheltuieli militare de natură administrativă. Nouă este și discreția aproape totală în legătură cu costul intervenției militare din Vietnam. În bugetele anterioare se specificau sumele alocate pentru ducerea acestui război. De data aceasta însă, ziariștii americani au căutat în zadar vreo specificare atît în raportul la buget cît și în raportul economic, trimise de Casa Albă Congresului. Au stăruit atunci pe lîngă Robert Mayo, directorul bugetului S.U.A., dar Mayo le-a răspuns : „Este extrem de dificil să se ajungă la o anumită cifră. Oricum ai încerca să socotești, textele publicate nu permit nici o concluzie cifrică". După multe insistențe, tot ce-au putut scoate de la el a fost afirmația că bugetul pe 1971 propune pentru războiul din Vietnam cheltuieli mai mici decît cel pe 1970. Neobișnuita discreție are o explicație mărturisită : Administrația Nixon nu dorește să-și facă publice intențiile cu privire la Vietnam nici prin intermediul cifrelor bugetare, care ar putea să indice ce ritm de retragere a trupelor se preconizează. O singură precizare : se solicită 450 de milioane de dolari pentru așa-zisa vietnamizare a războiului. Acești bani, a spus președintele în mesajul său, „sînt necesari pentru a spori pregătirea de luptă a forțelor sud-vietnameze".

Bugetul militar include și cheltuielile necesare pentru transformarea sistemului de rachete Minuteman în rachete MIRV, — așa-zisele vehicule de reintrare, cu multiple ținte independente — despre care unii experți cred că ar pune sub semnul întrebării posibilitatea oricărui control real în cadrul unui eventual acord de limitare a armamentelor nucleare. Sînt prevăzute și cheltuielile pe care le va necesita extinderea sistemului de rachete antirachetă Safeguard de la cele două baze autorizate anul trecut la cele 12 baze prevăzute în proiectul inițial. Hotărîrea în acest sens a fost comunicată de președintele Nixon la conferința sa de presă din 1 februarie și a determinat de îndată o reacție de protest și îngrijorare. Mike Mansfield, liderul majorității democrate din Senat, și-a exprimat temerea că această hotărîre ar putea handicapa tratativele sovieto-americane pentru limitarea înarmărilor strategice. „Mă neliniștește, a spus el, faptul că se anunță extinderea programului Safeguard, în momentul cînd S.U.A. și Uniunea Sovietică sînt angajate în trata-

tivele SALT şi cînd s-au reluat convorbirile americano-chineze".

„Planurile de înarmare cu rachete, scrie «The New York Times», vor fi reexaminate îndeaproape în lunile care urmează în audieri şi dezbateri ale Congresului. Dacă Senatul nu va fi în stare să influenţeze tratativele SALT blocînd alocaţiile pentru MIRV şi pentru Safeguard, speranţele de a stăvili cursa înarmărilor nucleare vor deveni tot mai slabe". Preşedintele subcomitetului senatorial pentru dezarmare, Albert Gore, a anunţat că audierile în această problemă vor începe în primăvară.

Revenind la principala preocupare oglindită de noul buget — reechilibrarea financiară şi combaterea inflaţiei, preşedintele Nixon declară că nu se aşteaptă la o recesiune şi că speră să realizeze, prin bugetul său, o stăvilire a psihologiei inflaţioniste. Inflaţia, arată preşedintele, era în plină ascensiune, în momentul instalării sale la Casa Albă. El atribuie această situaţie politicii greşite legate de pregătirile pentru războiul din Vietnam. După părerea sa, 1965 a fost „un an de progrese în lupta împotriva inflaţiei". Sarcina actuală, a continuat el, este de a evita o nouă creştere a inflaţiei, după o perioadă în care a fost ţinută în frîu dar, totodată, de a uşura restricţiile excesive în privinţa creditelor şi celelalte măsuri menite să restrîngă activitatea economică. „Restricţii monetare moderate şi acest buget echilibrat trebuie să ducă la creşterea treptată necesară a activităţii economice".

Pentru ca bugetul să fie într-adevăr echilibrat, va fi necesară aprobarea Congresului pentru sporirea unor impozite şi taxe cerute de preşedinte. În acest caz, veniturile bugetare vor fi de 202,1 miliarde de dolari, în comparaţie cu 199,4 miliarde — venituri bugetare anticipate pentru anul fiscal curent. Dacă propunerile fiscale vor fi respinse, ar urma să se înregistreze, în locul excedentului de 1,3 miliarde, un deficit de circa un miliard de dolari.

Mesajul economic s-a ocupat îndeosebi de locul şi rolul Statelor Unite în economia mondială, preşedintele subliniind că S.U.A. „acordă o mai mare atenţie coordonării şi sincronizării internaţionale în conducerea politicii interne". După părerea sa, „realizarea unui mai mare echilibru şi a unei mai mari stabilităţi în economia americană este, de asemenea, importantă pentru finanţe şi comerţ pe plan internaţional". Subliniind însemnătatea legii comerţului pe care a prezentat-o Congresului pentru „reducerea barierelor netarifare", preşedintele a enumerat următoarele principii fundamentale care stau la baza conducerii politicii economice de către Administraţia sa: asigurarea integrităţii şi puterii de cumpărare a dolarului prin realizarea unei stabilităţi rezonabile a nivelului preţurilor; folosirea la un înalt nivel a resurselor productive prin menţinerea unei economii viguroase şi în expansiune; conducerea mai consecventă a politicii economice, întrucît nu se pot elabora planuri atunci cînd guvernul „apasă alternativ pe accelerator şi pe frînă".

Bugetul pe anul 1971 reprezintă cadrul material al unei prime încercări de a traduce în viaţă aceste preocupări.

F. A.

Bertrand Russell

Peste cîteva luni, în plină primăvară, ar fi împlinit venerabila vîrstă de 98 de ani. S-a stins însă din viaţă, luni după-amiază, cu aceeaşi măreţie şi seninătate cu care a trăit.

Cu Bertrand Russell dispare unul din cei mai mari matematicieni şi filozofi ai secolului al XX-lea. Omenirea pierde în el pe unul din cei mai mari şi fervenţi pacifişti, una din marile conştiinţe ale acestui veac. „Cel mai pasionat de adevăr dintre sceptici, cel mai provocator dintre pacifişti, cel mai dezbătut dintre filozofi, cel mai necruţător dintre judecători, cel mai revoltat dintre puritani, cel mai darnic în curaj intelectual, cel mai devastator dintre umorişti, cel mai locvace dintre falşii timizi" — aşa a fost caracterizat Bertrand Russell de unul dintre exegeţii săi.

A fost comparat adesea cu Voltaire. Aceeaşi siluetă fragilă şi nervoasă, aceeaşi vivacitate nestăvilită a corpului şi spiritului în serviciul unei activităţi debordante şi diverse, aceeaşi figură osoasă ale cărei buze subţiri, căzute, desenau acelaşi surîs ironic, în timp ce ochii pătrunzători şi nasul acvilin exprimau aceeaşi inteligenţă lucidă, un spirit animat de o mare dorinţă de cunoaştere. Şi-a conservat, în ciuda anilor, facultăţile şi dinamismul. La 93 de ani făcea încă săptămînal drumul din Ţara Galilor pînă la Londra, lăsînd să-i fluture coama leonină a părului său de un alb imaculat.

S-a născut la 18 mai 1872. Matematician la 30 de ani, filozof la 50, militant activ pentru pace la 80 de ani, Bertrand Russell a îmbrăţişat numeroase domenii de activitate, rezultatele investigaţiilor şi meditaţiei sale pe aceste multiple planuri sintetizîndu-se într-o operă însumînd peste 50 de volume. În ciuda propriilor ei contradicţii, ca şi a controverselor născute în jurul ei, opera i-a fost încununată de prestigioase premii internaţionale: Premiul Nobel pentru literatură (1950), Premiul Kalinga pentru prodigioasa operă de popularizare a ştiinţei (1958), Premiul Sonning pentru contribuţia adusă în dezvoltarea culturii europene (1960).

Încadrîndu-se în acele curente generoase de idei exprimînd respectul şi grija faţă de demnitatea şi destinele umane, Bertrand Russell s-a manifestat ca un partizan hotărît al luptei pentru pace, al acelui „jus contra bellum" pe care l-a afirmat cu atîta vigoare. A trebuit să plătească cu închisoarea pentru acţiunea sa pacifistă desfăşurată în timpul primului război mondial. Evoluţia politică de după cel de-al doilea război mondial l-a găsit în postura de acuzator neînduplecat al injustiţiilor: ia atitudine categorică împotriva cursei înarmărilor, denunţă pericolele pe care înarmarea nucleară le implică pentru întreaga omenire. În 1963 creează Fundaţia Bertrand Russell pentru pace. *Agresiunea Statelor Unite ale Americii în Vietnam îi traumatizează simţirea, dar nu îl dezarmează. În cuvîntarea cu privire la politica externă a Partidului laburist britanic, rostită în octombrie 1965, la sfîrşitul căreia şi-a rupt carnetul de membru al partidului din care făcea parte de peste 51 de ani, Bertrand Russell nu a şovăit să condamne „sprijinul guvernului britanic pentru America, indiferent de ceea ce ar spune America". Acţiunea sa a avut un larg ecou pe plan internaţional. În iunie 1966, în* Apelul către conştiinţa americană, *Bertrand Russell prezintă cetăţeanului american de rînd motivele reale ale agresiunii Statelor Unite ale Americii în Vietnam, smulgînd vălul ce masca false argumente şi explicaţii oficiale. În noiembrie 1966, la Londra, în cadrul unei reuniuni prezidate de Bertrand Russell, ia fiinţă* Tribunalul internaţional pentru anchetarea crimelor de război în Vietnam. *„Nu sîntem judecători, sîntem martori — afirmă el. Sarcina noastră este de a prezenta în faţa opiniei publice mondiale mărturii asupra unor acţiuni ingrozitoare şi de a o uni în jurul ideii de justiţie în Vietnam". Numele lui Bertrand Russell va fi de acum înainte asociat cu acela al unei instituţii, cu însăşi ideea de luptă împotriva războiului.*

În prologul la primul volum al Autobiografiei sale, *intitulat semnificativ* Pentru ce am trăit, *Bertrand Russell se desluşeşte contemporanilor, mărturisindu-le sensurile fundamentale ale existenţei sale: „Trei pasiuni simple, dar copleşitoare, mi-au cîrmuit viaţa: setea de dragoste, dorinţa de cunoaştere şi nemărginita milă pentru suferinţele omenirii. Asemenea marilor vînturi, pasiunile acestea m-au purtat de colo pînă colo, pe un drum întortocheat, peste oceanul adînc al neliniştii, atingînd uneori marginile disperării".*

George G. POTRA

Strada Ceang Then din Hanoi

reportaj pe glob

R. D. Vietnam

PATOSUL RECONSTRUCȚIEI

Ilie Ciurescu

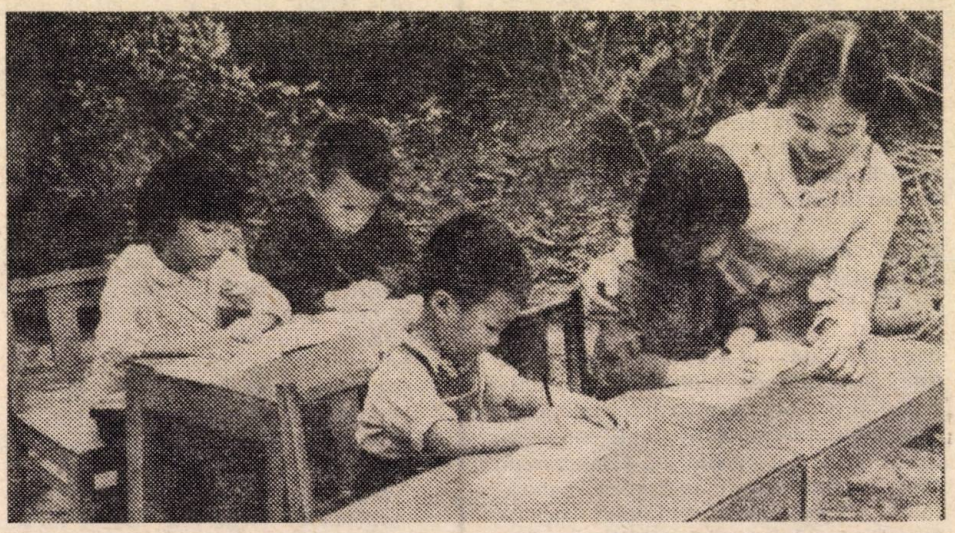

Se depun eforturi pentru ca învățămîntul să se desfășoare normal

„În orașele noastre au revenit copiii" — au fost primele cuvinte ale vicepreședintelui Comitetului pentru relațiile culturale cu străinătatea, Vu Quoc Uy, care îmi vorbea, la puțin timp după sosirea la Hanoi, despre situația din Republica Democrată Vietnam. „Școlile funcționează acum în vechile lor locaiuri, după ce ani de zile au fost nevoite să-și desfășoare activitatea în condiții improprii, evacuate în diferite regiuni mai puțin expuse bombardamentelor avioanelor agresoare. Eforturile întregului nostru popor — a continuat interlocutorul — sînt îndreptate acum, într-o amplă mișcare de reconstrucție, spre remedierea distrugerilor de război, spre asigurarea unor bune producții agricole prin refacerea integrală a sistemului de irigații, spre concentrarea întreprinderilor evacuate în orașe. Pe ultimul loc în enumerarea mea, dar numai în enumerare, se situează eforturile pentru revenirea învățămîntului și vieții cultural-artistice la ceea ce dorim să reprezinte acestea în preocupările vietnamezilor".

— Acordați totuși prioritate uneia dintre direcțiile menționate ?

— Încercăm o desfășurare amplă de forțe, în toate direcțiile. Dar, pentru a asigura condiții unui flux normal, absolut necesar circulației rapide a bunurilor și materialelor de care este nevoie în diferite colțuri ale țării, obiectivul primordial este refacerea căilor de comunicație, a drumurilor și podurilor avariate în timpul bombardamentelor.

DOCUMENTE „PRO MEMORIA"

...Într-o călătorie de cîteva zile spre sudul Republicii Democrate Vietnam, de-a lungul a peste 500 de kilometri, am avut prilejul să-i văd pe vietnamezi muncind. O muncă grea, plină de abnegație, sub arșița soarelui tropical, care ilustra devotamentul, eforturile creatoare ale celor ce transpuneau cu precizie în realitate planurile de refacere a țării. De la cîțiva kilometri de paralela 17, de unde se auzeau destul de bine salvele de artilerie ale sudului în luptă, pînă la nord de Haifong, am întîlnit pe șosele numeroase brigăzi de tineri, care — folosind tot ce era imaginabil cu putință — nivelau, săpau, cărau pietriș, nisip, asfalt, traverse, șine de cale ferată. Nici un semn de oboseală, nici o clipă de răgaz. Metru cu metru, compresoare puternice — cîteva dintre ele purtau inscripția „U.M.B.", „Fabricat în România" — redau traficului panglicile de asfalt sau drumurile de fier dintre coasta de est și lanțul muntos vestic.

Am cunoscut Hanoiul într-o seară de toamnă, cînd soarele, spre asfințit, întindea umbrele unui pod imens de peste doi kilometri pe apele Fluviului Roșu. Plute de bambus și corăbii cu pînze, străbătute de nervuri semănînd cu aripile unui cărăbuș, lunecau lin în voia apelor. Exclamațiile rare ale cîrmacilor sau „personalului de bord" treceau aproape neobservate, în agitația de pe pod. Se încheiase o zi de lucru. Cîteva camioane fragmentau o coloană de sute de biciclete pe care pedalau grăbiți spre case locuitorii Hanoiului : femei frumoase, zvelte, cu ochi mari, cu părul lung, negru, cu reflexe de abanos, bărbați bronzați, nu prea înalți de statură. Coloana continua pe bulevardul lung care străbate suburbia Gia Lam, conducînd spre centrul orașului. Platani uriași umbreau trotuarele și micile prăvălii care expun cele mai diferite mărfuri. Printre platani, sfredelite în țăria asfaltului, gropi circulare, adînci cît statura omului, cu capace de beton. Sînt documente „pro memoria" ale clipelor grele de război, sînt locurile în care, în urmă cu un an, de mai multe ori pe zi, strada își reținea răsuflarea în vuietul strident al alarmelor și exploziilor de bombe ; sînt gu-

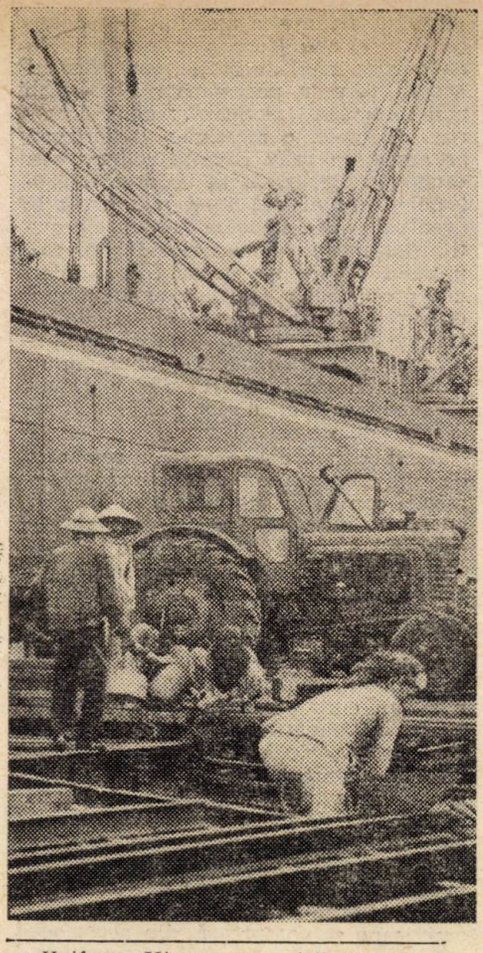

Haifong. Viața economică din port pulsează ritmic

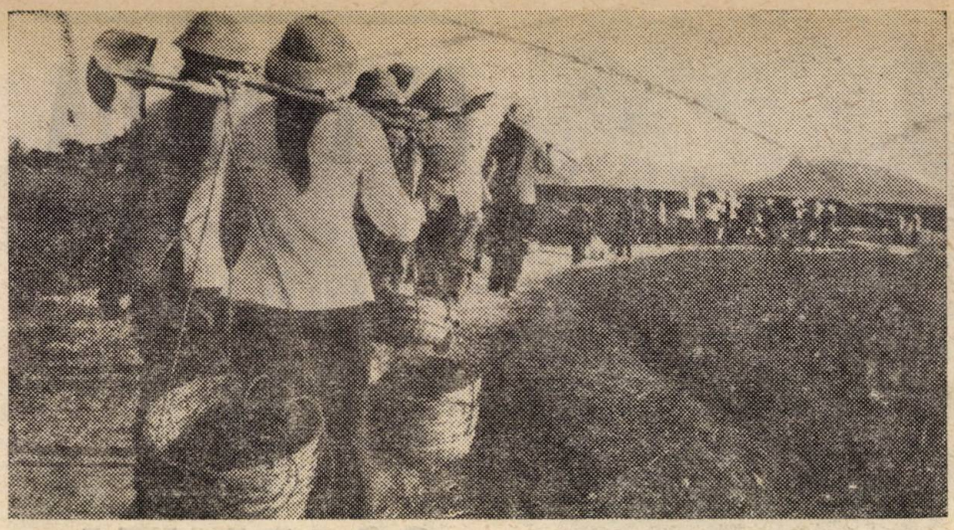

Numeroase brigăzi de tineri redau traficului, metru cu metru, căile de comunicație

rile de foc ale Vietnamului, de unde bărbați, adolescenți, femei și bătrîni au îndreptat cătarea armelor spre avioanele agresoare. Peste 3 300 nu s-au mai întors la bazele lor. Am văzut în oraș mii de asemenea adăposturi, am cunoscut oamenii care și-au identificat viața cu munca și lupta pînă la sacrificiu pentru independență, pentru libertate, care, rostind cuvîntul PACE (HOA BINH în vietnameză), îi dau rezonanțele demnității și dîrzeniei umane.

Există în sudul Republicii Democrate Vietnam un oraș, un monument viu, un simbol perfect al noțiunii de cauză dreaptă, al voinței și aspirației spre libertate. De fapt, orașul a existat, căci vizitatorul care ajunge în acele locuri găsește doar urme ale localității DONG HOI, incredibile întinderi de ruine. M-am întrebat ce s-a întîmplat cu oamenii care trăiau în acest fost oraș, cu copiii care învățau în fostele școli. I-am întîlnit pe toți, sau aproape pe toți, pe vîrstnicii și tinerii Dong Hoi-ului, pe ostașii orașului, cu credința lor fermă în triumful cauzei libertății și independenței, cu voința fierbinte de pace dreaptă, numai la cîțiva kilometri distanță, mai aproape de junglă, adăpostiți de ea, în case noi, în ateliere noi, în școli noi. Nici priviri triste, nici ridicări neputincioase ale umerilor. Doar încleștări ale mîinilor și priviri scrutătoare spre cerul pe care am avut prilejul să văd avioane agresoare de recunoaștere. Am aflat că, în ultimele zile, alte avioane americane au lansat din nou atacuri asupra unor localități din Republica Democrată Vietnam.

„CINE SPUNE CĂ ȚARA MEA E SĂRACĂ ?"

„Cine spune că țara mea e săracă ? / Cine spune că noi nu avem bogății ? / Dacă vrei să ne cunoști și ai gînduri de prieten / Vino să ne vizitezi țara..." Sînt versuri dintr-un poem recitat cu căldură, în undoirile melodioase ale limbii vietnameze, de autoarea lui, tînăra Ka, șefa unei unități de artilerie formată din tinere fete — într-un mic cătun de pescari...

Admiram, concomitent muzicalitatea versurilor și frumusețea peisajului coastei oceanice. O plajă neînchipuit de largă, cu nisip fin, cu abundența unei flore tropicale luxuriante. Valuri line sclipeau argintiu în tăria razelor de soare. În fața mea, o adevărată minune — Ho Longul, golful imens unde țîșnesc din adîncurile oceanului peste 3 000 de stînci, piloni ai vîrstei pămîntului, purtînd riduri adînci sculptate de ape și vînturi în sute de milenii.

Pitorescul naturii și, în deplină armonie, rodnicia pămîntului și bogăția subsolului sînt bine cunoscute, nu o dată subliniate și omagiate de cei ce au avut prilejul să cunoască meleagurile vietnameze. Cred, însă, că avuția cea mai de preț a R.D. Vietnam o reprezintă oamenii săi, cu devotamentul și dragostea pe care le au pentru țara lor, pentru prezentul și viitorul ei, cu voința lor neclintită de pace.

...În bazinul carbonifer din nordul țării, cărbunele de cea mai bună calitate a străpuns parcă pămîntul din adîncuri așteptînd să fie doar înghițit de cupele excavatoarelor. Vizitînd o asemenea exploatare carboniferă, cu strat de antracit gros de 40 de metri la lumina zilei, am avut imaginea bogăției, care are nevoie de pace pentru a răsplăti hărnicia oamenilor.

La una dintre cele mai mari unități industriale, fabrica de ciment din Haifong, în tensiunea unei munci încordate, în atmosfera prafului de clincher, în dogoarea cuptoarelor încinse, aproape de incandescență, am cunoscut, poate mai amplu decît în alte locuri, semnificația aspirațiilor umane de pace exprimate în cuvinte simple. Directorul fabricii, Nguyen Van Man, mi-a prezentat oamenii uzinei cu preocupările lor : eforturi pentru îndeplinirea cifrelor de plan, 25 000 de tone pe trimestru, inițiative în perfecționarea procesului de producție, refacerea brigăzii artistice, antrenamentele echipei de fotbal, excursia apropiată a copiilor din căminul uzinei... Am zăbovit îndelung în fața unui cuptor imens pe care, descriindu-mi-l, Man folosea numeroși termeni tehnici. Am reușit să înțeleg, însă, destul de bine că în acest cuptor, un complex proces tehnologic concretiza în fond o frîntură din truda neobosită a acestui popor pentru neîntrerupta dezvoltare a economiei naționale. Cimentul produs aici aveam să-l văd mai tîrziu în saci stivuiți în portul orașului, așteptîndu-și rîndul la îmbarcarea spre țările lumii.

Deseori în expunerea sa interlocutorul folosea termeni de comparație... „Așa era și la fabrica de ciment de la Medgidia, la Bicaz, la Fieni..." Nguyen Van Man a studiat cu cîțiva ani în urmă în România ; este absolvent al Institutului Politehnic din București. Mi-a vorbit îndelung, în limba română, despre patria sa și despre România, m-a rugat să transmit salutul său și al muncitorilor uzinei din Haifong prietenilor „cimentari" din România, cum i-a numit pe cei alături de care a învățat și studiat aproape șase ani.

RU-MA-NI

Așa se scrie în limba vietnameză cuvîntul România. Se pronunță ușor silabisit, cu accent pe ultima silabă. L-am auzit de nenumărate ori la Hanoi, Haifong, Nam Dinh, Thanh Hoa, Vinh, Nghe An, Ha Tinh, Dong Hoi, rostit cu simpatie, însoțind viguroase strîngeri de mînă.

L-am auzit împreună cu cuvintele de admirație ale vizitatorilor Expoziției de fotografii redînd aspecte din economia țării noastre, expoziția deschisă la Hanoi cu prilejul proclamării Republicii.

L-am auzit — dînd expresie recunoștinței pentru politica internaționalistă a Partidului Comunist Român, pentru spiritul de solidaritate al poporului român cu lupta poporului vietnamez împotriva agresiunii imperialismului american, pentru independență, libertate și pace — de la muncitorii fabricii de ciment din Haifong și cei ai uzinei mecanice din Hanoi.

L-am auzit asociat cuvîntului PACE, la fel de scump vietnamezilor ca și românilor, cu certitudinea încrederii reciproce, a trăiniciei sentimentelor de frățească prietenie și fierbinte solidaritate ce unesc cele două popoare. Sentimente puternic consolidate în decursul a două decenii de strînse relații de colaborare multilaterală.

Și cu atît mai mult s-a evidențiat convingerea comună că prietenia, colaborarea frățească dintre România și R.D. Vietnam se vor întări și dezvolta continuu, spre binele ambelor popoare, în interesul cauzei socialismului și păcii în lume.

DIPLOMAȚIA ENGLEZĂ ȘI SCADENȚA ELECTORALĂ

La recenta întîlnire de la Washington

Un prim motiv pentru care examinarea, în acest moment, a politicii externe britanice se justifică, este acela că, la cel mult un an înaintea alegerilor generale, opțiunile guvernului sînt mai semnificative, ele pot apărea oricînd ca părți constitutive ale programului laburist. În al doilea rînd, se poate vorbi, în ultima perioadă, despre schimbarea condițiilor economice în care acționează guvernul laburist: lira sterlină s-a stabilizat, cel puțin temporar; nu se mai impun împrumuturile externe în serie, ba chiar rambursarea unora este în curs: balanța de plăți este constant excedentară. Chiar dacă nu se poate afirma cu certitudine dacă, și cît, va dura actuala conjunctură favorabilă, abordarea unor probleme externe nu poate să nu fie întrucîtva diferită (nu se mai poate argumenta că aderarea la C.E.E. ar fi indispensabilă economiei țării; guvernul britanic nu mai este în postura de solicitant de împrumuturi în fața celui american ș.a.m.d.). În sfîrșit, mai multe acțiuni diplomatice de primă însemnătate oferă ocazia reexaminării poziției Londrei; este suficient să menționăm, dintre acestea, vizita ministrului de externe francez, Schumann, și convorbirile Nixon-Wilson, desfășurate săptămîna trecută la Washington.

CE AR PUTEA FI „NOILE RELAȚII SPECIALE"?

Recenta călătorie transatlantică a premierului englez a inclus, după un ritual încetățenit de cîtăva vreme, o escală la Ottawa (vizită amicală, dar și act de reverență față de Commonwealth) și alta la New York (destinată să marcheze atașamentul pentru O.N.U.). Obiectivul principal l-a constituit însă, ca și în alte rînduri, întîlnirea cu președintele Statelor Unite.

Încă înainte de a-l întîlni pe președinte, primul ministru Wilson a vorbit despre necesitatea stabilirii unor „noi relații speciale" (Este, poate, semnificativ că primindu-și oaspetele, la mai puțin de 24 de ore după discursul care încerca să lanseze această formulă, președintele Nixon nu s-a referit la nici un fel de „relații speciale", noi sau vechi). Examinînd ce ar însemna noile relații speciale, trebuie să constatăm, în prealabil că, referindu-se la ele, premierul englez consemnează, implicit, desuetudinea, dacă nu chiar dizolvarea totală, a celor vechi. Consemnare pe deplin justificată, întrucît relațiile cu caracter special instituite în anii postbelici au echivalat, în primul rînd, cu coordonarea în acțiune a două mari puteri imperialiste cu interese în numeroase regiuni ale globului. Acum, cînd Marea Britanie nu mai este imperiul colonial din deceniile al cincilea și al șaselea, cînd își lichidează aproape în întregime dispozitivul „de la est de Suez", iar președintele Nixon vorbește despre o reducere a angajamentelor externe ale S.U.A., acea coordonare activă nu mai are nici sens și nici obiect.

Mai mult decît atît, este greu de văzut cum s-ar putea realiza coordonarea, mai modestă, a punctelor de vedere ale celor două părți, în aprecierea unor situații existînd divergențe sensibile. Premierul Wilson nu a dezaprobat în mod deschis războiul dus de S.U.A. în Vietnam, dar evident incomodat de presiunea opiniei publice și a stîngii propriului său partid, evită, pe cît posibil, să-și mai declare încrederea în bunele intenții ale aliatului american; dezvăluirile în legătură cu masacrul de la Song My l-au pus, recent, într-o situație incontestabil dificilă. Pe de altă parte, președintele S.U.A. nu poate să nu regrete hotărîrea britanică de demontare a dispozitivului militar din sudul Asiei; asupra acestui subiect, liderul opoziției Heath a reușit, din afară, să complice schimbul de vederi Nixon-Wilson, afirmînd, cu puțin înaintea vizitei premierului laburist, că partidul conservator ar menține, sau ar reinstala, trupe britanice „la est de Suez".

Punctul asupra căruia realizarea unei coordonări prezenta, din punctul de vedere britanic, cea mai mare importanță, este acela al politicii economice americane. Redresarea încă precară a economiei engleze se bazează, în mare măsură, pe o sporire a exporturilor, iar între țările importatoare de produse engleze — S.U.A. dețin, clar, prima poziție. În această situație, intenția declarată a Administrației de a combate inflația și evasicertitudinea că această acțiune se va efectua prin mijloace deflaționiste nu pot să nu-i îngrijoreze pe exportatorii englezi. O frînare a activității economice americane (care s-ar putea solda cu o recesiune) ar avea repercusiuni asupra tuturor partenerilor comerciali mai importanți ai S.U.A.; pentru Marea Britanie, o recesiune americană ar amenința grav recenta redresare a economiei. Interesat să cunoască proiectele Administrației cît mai exact și eventual să tempereze înclinațiile anti-inflaționiste ale interlocutorilor săi, premierul Wilson a purtat discuții asupra problemelor economice nu numai cu președintele Nixon, ci și, într-o întrevedere separată, cu principalii consilieri economici ai acestuia, în frunte cu ministrul finanțelor, David Kennedy, și noul director al Băncii federale de rezerve, Burns.

Acest punct din program, remarcat de comentatori, care aminteau că asemenea convorbiri nu avuseseră loc nici atunci cînd Anglia traversa perioade economice mai dificile, are o dublă semnificație. În primul rînd, aceea că primul ministru nu a uitat, traversînd Atlanticul, de scadența electorală de acasă: dimpotrivă, primul ministru dorește să fie sigur că evoluția economico-financiară a țării va urma un curs ascendent — și aceasta pentru că guvernul laburist ține să apară în fața alegătorilor ca autor al redresării economiei. În al doilea rînd, programul vizitei, astfel alcătuit, ne dă măsura a ceea ce ar putea fi noile relații speciale: nu un „partnership" cu rază de acțiune globală, nici o stare de permanent consens — cu privire la situația internațională. Relațiile anglo-americane se conturează, din acest nou unghi, ca relații între doi parteneri economici care dispun în prezent de o serie de interese comune.

Se poate afirma că atît este prea puțin pentru a vorbi despre niște „relații speciale". Dar, admițînd că termenul ar putea totuși să fie conferit relațiilor anglo-americane, ar fi, oare, realizarea unor astfel de relații un succes diplomatic, ar fi un element pozitiv în configurația politică generală? Răspunsul ni se pare a fi negativ.

Noile „relații cu caracter special" presupun fie hotărîrea comună de a interveni în cursul evenimentelor din alte regiuni, fie o riguroasă aliniere a intereselor pe plan intern (economic, social) ale partenerilor. Raporturile anglo-americane par orientate spre a doua variantă: premierul Wilson s-a referit la crearea în comun a unei „puteri sociale", care să permită soluționarea problemelor sociale din cele două țări; formularea sa era destul de vagă pentru a putea include, la nevoie, și coordonarea economică, măcar pe termen scurt, de care guvernul său are atîta nevoie. Dar, după cum relațiile speciale cu rază de acțiune globală provoacă resentimente în regiunile vizate, relațiile speciale „economice" nu pot evolua fără dificultăți datorită, în principal, inegalității dintre parteneri. Este evident, în acest caz, că Marea Britanie are mai multă nevoie de partenerul american decît au S.U.A. de cel britanic; nu se poate crede, cu oricîtă bunăvoință sau fantezie, că Administrația ar accepta riscul unei inflații galopante de dragul balanței de plăți engleze sau al menținerii guvernului laburist; de altfel, venind cu numai cinci zile înaintea publicării bugetului american, pledoaria premierului Wilson nu a avut șanse de a influența prea mult.

Pe termen lung, consensul economic anglo-american apare, de asemenea, problematic. Un exemplu extrem de evident este acela privind problema aderării Marii Britanii la C.E.E. Cel mai ușor lucru — afirma în acest context un ziarist englez — este să te pronunți în favoarea unei politici irealizabile: cîtă vreme proiectul aderării părea să se situeze în afara sferei posibilului, personalitățile oficiale și mai puțin oficiale americane îl susțineau cu entuziasm. Acum, cînd noua conjunctură vest-europeană face ca aderarea Angliei la Piața comună să apară, nu iminentă, dar posibilă cîndva în acest deceniu, numeroși observatori americani au început să se întrebe dacă este judicios ca S.U.A. să încurajeze constituirea unui potențial concurent vest-european.

C.E.E.: DIN NOU DESPRE CONDIȚIILE ADERĂRII

Consecvența cu care sondajele de opinie indică impopularitatea ideii intrării în Piața comună a diminuat, în cele din urmă, entuziasmul guvernului. Unul din cele mai clare indicii îl constituie recentele suspiciuni conservatoare, exprimate destul de clar și comentate de presa engleză, că laburiștii, în căutarea de cauze și lozinci care să le aducă voturi, ar fi capabili să renunțe să mai candideze la Bruxelles și chiar să militeze împotriva aderării în cadrul viitoarei campanii electorale.

În afara faptului că referirile la C.E.E. s-au rărit, nimic nu certifică, deocamdată, că aceste bănuieli ar fi întemeiate. Nu numai că nici o oficialitate nu a făcut declarații în acest sens, dar recenta vizită la Londra a ministrului de externe francez, Maurice Schumann, a fost tratată, în mare măsură, ca o ocazie de a studia modalitățile și eventual termenele în care s-ar putea realiza aderarea. Care sînt concluziile (firește, provizorii)?

Prima dintre acestea este că Franța ar dori ca Piața comună să se revizuiască, dar să nu se schimbe nimic; adică, fără să respingă ideea primirii de noi membri, Parisul nu este de acord cu nici o modificare a politicii agricole care să afecteze substanțial (și, cu atît mai puțin, să anihileze) avantajele de care dispune în prezent. Pornind de la premisa că actuala politică agrară a C.E.E. nu ar suferi modificări importante, unii experți apreciază contribuția anuală a Angliei la subsidierea agriculturii comunitare la 400 de milioane de lire sterline, adică mai mult de jumătate din excedentul balanței de plăți, calculat în funcție de cifrele ultimelor luni. Evident, o perspectivă nu tocmai încurajatoare; la aceasta se adaugă faptul că avantajul realizat prin depășirea barierelor vamale la produsele industriale nici nu ar fi atît de mare cît se calculase, întrucît (așa cum arăta, în cotidianul „The Guardian", Mark Arnold Foster), reducerea tarifelor vamale între C.E.E. și A.E.L.S. — reducere prevăzută prin tratativele GATT — urmează oricum să fie efectuată în prima jumătate a deceniului. În sfîrșit, expansiunea economică datorată creării unei piețe libere mai largi nu ar putea să intervină decît după trecerea minimului de cinci ani pînă cînd Marea Britanie ar deveni un membru cu drepturi depline al C.E.E. (la Londra se apreciază că negocierile privind aderarea ar dura cel puțin un an, după care ar fi necesară o perioadă tranzitorie de patru ani; este, desigur, o ipoteză). Chiar și atunci, expansiunea respectivă nu este garantată, și nici măcar probabilă.

Așadar, dezavantaje certe în perspectiva imediată, avantaje ipotetice pe termen lung. În fața scadenței electorale, este normal ca aceste estimări să poată inspira guvernului anumite reconsiderări, dacă nu rotirea cu 180 de grade suspectată de conservatori. În ce vor consta aceste reconsiderări depinde de mai mulți factori: de începerea negocierilor (care nu reprezintă încă o certitudine absolută); de evoluția lor (ce vor cere „cei șase", cum vor primi ei pretențiile britanice). În sfîrșit, soarta acestei opțiuni va depinde, în continuare, de succesele sau insuccesele adversarilor laburiști ai aderării, la un moment dat destul de puternici: dacă atunci cînd vor fi anunțate alegerile aceștia nu vor înțelege să stringă rîndurile, ci vor continua să sublinieze dezavantajele apartenenței la C.E.E., partidul guvernamental ar fi în situația de a se prezenta în fața alegătorilor (mai mult chiar, în fața propriilor simpatizanți) cu încă un punct de program controversat.

Poate acesta a fost considerentul pentru care primul ministru s-a simțit dator să facă anumite precizări, cu riscul de a contraria pe cei mai convinși dintre adepții laburiști ai „micii Europe". Răspunzînd interpelării unui deputat conservator (adversar al aderării), primul ministru a menținut declarația făcută la 12 ianuarie, în afara parlamentului, după care „federalismul nu are șanse în viitorul apropiat să devină o realitate politică". În parlament, premierul Wilson a arătat că semnarea tratatului de la Roma nu implică obligația de a acționa în vederea federalizării politice și a afirmat: „Nu cred că poporul englez dorește așa ceva. Nu cred că majoritatea europenilor ar dori așa ceva". Fără să renunțe la ideea alăturării la organizația economică a celor șase, primul ministru a refuzat, deci, să se angajeze să acționeze în vederea unei integrări politice, de a cărei impopularitate este evident conștient.

Este de reținut ca o orientare realistă această respingere a ideii unei integrări politice vest-europene, direcție de acțiune contrară actualelor tendințe spre un dialog constructiv între toate țările continentului nostru. Că aceste tendințe nu pot fi ignorate o dovedea, între altele, relatarea unui corespondent englez din Washington care semnala prezența problemei convocării unei conferințe europene privind securitatea pe agenda convorbirilor anglo-americane.

Într-adevăr, în Marea Britanie există cercuri largi care apreciază că, fără să o respingă, guvernul nu a manifestat suficient interes pentru ideea ținerii acestei conferințe. Este o opinie care stimulează la acțiune numeroase elemente laburiste de stînga, dar întrunește și adeziuni situate în centrul spectrului politic; deputatul liberal Jo Grimond (fost lider al celui de al treilea partid reprezentat în Parlament) a expus în „The Guardian" argumente solide în favoarea propunerii de întrunire a conferinței. În „Tribune" deputatul laburist John Mendelson scria recent: „este necesar să se manifeste dorința reală de a ajunge la un acord onest și practic în vederea asigurării securității tuturor națiunilor europene. Guvernul britanic trebuie să contribuie la atingerea acestui țel". Este pozitivă prezența, în conștiința opiniei publice engleze, a acestei preocupări, în acest an al opțiunilor electorale.

Mihai MATEI

reflector

„DIPLOMAȚIA TREBUIE SĂ OCUPE PRIMUL LOC"

Într-un interviu acordat celui mai mare ziar japonez, „Asahi", directorul general al agenției pentru autoapărare, Yasuhiro Nakasone, referindu-se la tratatul de securitate japono-american a subliniat că „Japonia nu trebuie să se sprijine veșnic pe acest tratat..."

Înglobînd în perimetrul mai larg al relațiilor internaționale existența unei forțe de autoapărare naționale Yasuhiro Nakasone a remarcat, în cadrul aceleași declarații, că „baza politicii naționale a Japoniei constă în slăbirea încordării internaționale și statornicirea păcii. Înaintea ultimului război mondial, problemele militare și forțele armate se aflau pe primul plan, urmate apoi de diplomație. Astăzi — a continuat Nakasone — diplomația trebuie să ocupe primul loc".

BAHR LA MOSCOVA

Într-un comentariu al corespondentului său din Moscova, ziarul „Népszabadság", referindu-se la sosirea în capitala sovietică a secretarului de stat vest-german Egon Bahr și la convorbirile pe care acesta le va avea în capitala U.R.S.S., apreciază că cercurile politice din capitala sovietică văd în vizita lui Bahr o anumită șansă de a se înregistra un progres în politica externă a Bonnului, ai cărui reprezentanți vorbesc atît de mult despre o politică realistă față de țările socialiste.

Fără îndoială, continuă corespondentul, Bahr are largi împuterniciri la convorbirile de la Moscova și aceasta decurge nu numai din postul său de secretar de stat, ci și din acea bine cunoscută legătură care există de mulți ani între el și Brandt. Desigur, nici o împuternicire nu poate face să progreseze problemele care se află pe ordinea de zi, dacă politica însăși este nerealistă. Aceasta înseamnă că vizita lui Bahr la Moscova poate avea succes numai dacă guvernul vest-german va ține seama de toate punctele de vedere, de situația care s-a creat în Europa în urma celui de-al doilea război mondial, adică de realitățile de neschimbat — scrie corespondentul ziarului „Népszabadság".

NIGERIA ȘI ARMATA

„Sfîrșitul războiului civil nu presupune desființarea regimului militar" — a declarat generalul Adeyinka Adebayo, guvernatorul statului nigerian de vest, cu prilejul unei reuniuni a regilor locali și șefilor de triburi. Armata nigeriană nu va ceda locul unui regim civil înainte de a-și atinge obiectivele propuse, a subliniat el, relevînd, totodată, că sarcina cea mai importantă, care revine în prezent militarilor, este „reconstrucția și reconcilierea".

CINE I-A PLĂTIT PE UCIGAȘII LUI YABLONSKI?

Scenariu-tip pentru un film despre America anilor '30? Totul pare arhicunoscut, văzut într-o sută de filme cu gangsteri și, mai ales, vechi, depășit. Sîntem doar în 1970, nu în vremea prohibiției. Astăzi, în S.U.A. se poartă crima politică înfricoșător de spectaculoasă, asasinatele sub efectul drogurilor, ucigașii minori... Ce poate fi mai desuet decît să angajezi profesioniști ai crimei pentru a te descotorosi de un rival primejdios, care ar putea să te „toarne"? Și, totuși...

TRIPLUL ASASINAT DE LA CLARKSVILLE

Clarksville, Pennsylvania, nu departe de Pittsburgh. O vilă elegantă pe o stradă aristocratică. Locatarii sînt oameni înstăriți, așezați. De prin iulie 1969, însă, trăiesc într-o stare de continuă neliniște. Capul familiei, Joseph (Jock) Yablonski — 59 de ani, lider sindical, salariu 30 000 de dolari anual — se simte în primejdie. A cerut de mai multe ori protecția F.B.I.-ului, invocînd scrisori de amenințare anonime și faptul că a fost maltratat de un grup de bătăuși neidentificați, dar F.B.I.-ul a considerat că temerile lui sînt nejustificate. Yablonski își ia singur unele măsuri de precauție. În dormitor, lîngă pat, are o pușcă permanent încărcată. Notează numerele tuturor automobilelor suspecte care trec prin fața casei. Pe această listă figurează și o mașină cu număr de înregistrare din Cleveland...

Yablonski, în campanie electorală printre mineri

După descoperirea asasinatului

Nu-și dă, însă, seama că, de cîteva ori, casa lui a fost vizitată de necunoscuți, veniți să se familiarizeze cu împrejurimile. La 30 decembrie, își îndeplinește o tristă îndatorire: asistă la înmormîntarea mamei unui prieten, miner din Frederickstown. Seara și-o petrece în tovărășia a doi conducători ai sindicatului minier din localitate. Discută despre alegerile pentru președinția sindicatului muncitorilor mineri care avuseseră loc cu trei săptămîni în urmă. Yablonski candidase, dar fusese înfrînt. Acum, cad de acord cei trei, „viitorul nu pare prea strălucit". Viitor? Pentru Yablonski nu avea să mai existe nici un fel de viitor. În aceeași noapte, Jock Yablonski, soția sa Margaret (57 de ani) și fiica lor Charlotte (25 de ani) urmau să fie asasinați.

De cine? De ce?

Crima a fost descoperită de-abia la 5 ianuarie, cînd unul dintre fiii lui Yablonski, Kenneth, care profesează avocatura în alt oraș din Pennsylvania, a venit la locuința părinților săi, alarmat de faptul că, de cîteva zile, nu mai răspundea nimeni la telefon.

Din raportul F.B.I.: *Se pare că domnul Yablonski a fost urmărit și că locuința lui a fost ținută sub observație în mai multe rînduri, înainte de comiterea crimei, care a avut loc în ultima zi a anului 1969. S-a intrat cu forța în casa d-lui Yablonski, firele telefonice au fost tăiate, iar cele două automobile ale lui au fost puse în stare de nefuncționare. Cîinele aflat pe lîngă casă n-a atras atenția familiei asupra străinilor, care au pătruns în casă, și-au scos pantofii și au atacat victimele în întuneric.*

Examinarea locului crimei indică în mod aproape cert că fiica domnului Yablonski a fost ucisă prima, în timp ce dormea, și că după aceea a fost ucisă soția d-lui Yablonski, care se afla, de asemenea, în pat, în altă cameră. Dl Yablonski, care încercase să ia o pușcă aflată pe pervazul ferestrei din camera sa, a fost împușcat cu cinci focuri și a fost găsit pe podeaua dormitorului.

Nu se furase nimic. Asasinii nu lăsaseră nici o urmă. Mînă de profesioniști — au conchis anchetatorii. Doar pe peluza din fața casei s-au găsit niște cutii de bere. Nu cumva fuseseră aruncate de șoferul mașinii care-i adusese pe criminali? Au fost identificate amprentele, s-a ajuns astfel la șofer, s-a constatat că numărul automobilului din Cleveland figura pe lista numerelor suspecte întocmită chiar de victimă, s-a aflat apoi... Dar toate acestea au ieșit la iveală abia mai tîrziu.

CUI PRODEST?

A doua zi după descoperirea crimei, cei doi fii ai lui Yablonski au făcut următoarea declarație: „Nu încape nici o îndoială că această oribilă fărădelege este o consecință a recentei încercări a tatălui nostru de a fi ales președinte al sindicatului minerilor". Ei au cerut ca nici un membru al conducerii acestui sindicat, în care Jock Yablonski activase vreme de 37 de ani, să nu ia parte la înmormîntare.

Era vizat direct, aproape incriminat, Tony Boyle, președintele recent ales al marelui sindicat. El a replicat de îndată: „L-am cunoscut și l-am respectat pe fratele Yablonski vreme de peste 30 de ani. Am avut, desigur, divergențe politice, iar în alegerile care au avut loc de curînd ne-am înfruntat din cauza acestor divergențe". Apoi a anunțat că sindicatul oferă un premiu de 50 000 de dolari pentru prinderea făptașilor. „Teoria mea, a spus atunci Edward Carey, consilierul juridic al conducerii sindicatului, este că între asasini și sindicat nu există nici o legătură. Sînt gata să pun chezășie viața mea pentru asta".

Atunci, însă, cînd a organizat în toate cele 50 de state ale S.U.A. o urmărire polițienească de proporțiile celei care a dus, în 1968, la arestarea asasinului lui Martin Luther King, F.B.I.-ul a pornit de la premisa că liderii Sindicatului muncitorilor mineri nu sînt străini de crimă. Iar atunci cînd ucigașii au fost, în cele din urmă, prinși,

actul de acuzare în baza căruia au fost arestați arăta că

Yablonski a fost asasinat pentru a fi împiedicat să depună mărturie în fața unui mare juriu federal din Washington, care cercetează neregulile imputate Sindicatului muncitorilor mineri și modul de organizare a alegerilor sindicale din 9 decembrie.

Se cunosc destule cazuri de oameni politici care au recurs la înlăturarea brutală a unor rivali periculoși, în preajma unui eventual succes electoral al acestor rivali sau chiar după el. Distrugerea fizică a unui adversar învins în lupta pentru putere este un fenomen mai rar și mai greu de înțeles.

UN SINDICAT BAROSAN

Sindicatul muncitorilor mineri este creația unui om întreprinzător și îndrăzneț, John Lewis, supranumit „Joe leul". Lewis a fost, între altele, fondatorul Congresului Organizațiilor Industriale (C.I.O.), centrală sindicală pe care a creat-o în 1936, prin desprinderea unor sindicate importante (al minerilor, în primul rînd) din Federația Americană a Muncii. Lewis acuza Federația de practici nedemocratice, de crearea unui sindicalism al „elitelor", de desconsiderarea maselor muncitoare. Dar propriul său sindicat, Sindicatul muncitorilor mineri, pe care l-a condus ca un monarh absolut vreme de patru decenii, pînă în 1960, nu era nici pe departe un model de democrație, iar după cel de-al doilea război mondial a devenit prototipul sindicatului unei „elite". Aceasta s-a întîmplat cînd cărbunele american a încetat brusc să mai fie o marfă căutată. Pentru marile regiuni carbonifere din Pennsylvania, Virginia, Kentucky și Illinois, începeau decăderea, sărăcia, șomajul. Considerînd că nu va putea stăvili în nici un caz acest proces, Lewis a hotărît să profite de pe urma lui.

Orășelele miniere se transformau, unul cîte unul, în așezări fantomatice, cu locuitori rămași fără singura lor resursă de trai. Atunci au apărut zonele de dezastru, „pungile de sărăcie", petele sumbre care contrastează puternic pe harta prosperității economice americane. Appalachia, de pildă, de unde sînt originari asasinii lui Yablonski... Efectelor scăderii cererii de cărbune pe piața internă și internațională li se adăugau cele ale automatizării, pe care proprietarii dornici să se mențină în competiție o introduceau în mare grabă. Și iată tîrgul pe care l-a făcut Lewis : a promis proprietarilor de mine că sindicatul său nu va face greve și nu va protesta în nici un fel împotriva reducerii numărului muncitorilor folosiți în mine, dacă pentru fiecare tonă de cărbune extras sindicatul va primi 40 de cenți. Înmulțiți cu milioanele de tone de cărbune produs în America, cei 40 de cenți s-au transformat într-un „fond de pensii" care a făcut din sindicatul lui Lewis cel mai bogat sindicat din S.U.A. Atît de bogat, încît, la un moment dat, a fost în măsură să ajute corporațiile miniere, contribuind la finanțarea exportului de cărbune în Europa. Astăzi, chiar dacă se adaugă prețul transportului peste ocean, cărbunele american poate fi vîndut pe piețele vest-europene la jumătate din prețul cărbunelui local.

Între timp, numărul minerilor înscriși în sindicat a scăzut de la 450 000 la 110 000. Cei ce nu au avut curajul sau puterea de a pleca în altă regiune a țării și de a se recalifica trăiesc acum la limita subzistenței, din fondurile asistenței publice. Nici minerul care a obținut privilegiul de a-și păstra locul de muncă n-o duce mult mai bine. Salariul lui orar abia dacă depășește jumătate din salariul orar al unui muncitor din construcții. Silicoza și catastrofele miniere au devenit o problemă atît de gravă, încît Congresul a adoptat la sfîrșitul anului trecut — înfruntînd amenințarea unui veto prezidențial — o lege pentru securitatea minieră, prima încercare semnificativă de a determina companiile să ia măsuri în această privință. Dar ofensiva care a determinat adoptarea acestei legi nu a fost declanșată de sindicat. Sindicatul e bogat și placid. S-au creat două clase distincte și tot mai străine între ele : una a muncitorilor mineri, alta a liderilor lor sindicali. Nu e vorba numai de diferența extraordinară între standardele de viață (salariul unui lider al sindicatului este de aproape opt ori mai mare decît al unui miner), dar nu mai au de mult interese comune. De la retragerea lui John Lewis, care menținuse cu multă abilitate o impresie de severitate și de decență la nivelul conducerii, corupția, metodele violente imitate după cele ale gangsterilor sau aplicate chiar cu ajutorul lor au devenit fățișe.

Unde se situa, în acest tablou general, Jock Yablonski ? Venea de jos, din fundul minei. Tatăl său si-a pierdut viața într-o catastrofă minieră. De la 15 pînă la 22 de ani, Jock Yablonski a asudat în abataj. Cînd sindicatul a recrutat activiști — necesari pe atunci în lupta împotriva spărgătorilor de grevă — Yablonski a ieșit la suprafață. A urcat treaptă cu treaptă ierarhia sindicală, pînă aproape de vîrf. Ajunsese, încă din 1942, membru în consiliul executiv al sindicatului. Timp de aproape 37 de ani, s-a complăcut în situația de beneficiar al condițiilor create de Lewis pentru protipendada sindicală. În 1969, însă, s-a revoltat. A îndrăznit să propună o schimbare în postul de conducere, prima, de fapt, în 49 de ani. Căci John Lewis, ca un adevărat monarh, își alesese singur succesorul, pe Tony Boyle. Sindicatul muncitorilor mineri nu avea tradiția unor adevărate alegeri. Vreme de jumătate de secol, nu i se ceruse decît să confirme prin vot conducerea existentă. Neașteptata campanie electorală a lui Yablonski l-a derutat. Minerii se deprinseseră să-și rezolve problemele fără ajutorul grupului de oameni eleganți și plini de bani pe care îl puteau întîlni la sediul sindicatului. În 1968, campania de protest împotriva condițiilor de lucru care favorizează silicoza a fost organizată nu de sindicat, ci de minerii din Virginia, ajutați și stimulați de medicii locali. Tinerii mineri l-au urmat pe Yablonski. El n-a izbutit, însă, să fie ales. N-a întrunit decît 45 000 de voturi față de cele 81 000 ale lui Boyle. Oare numai pentru că Boyle înscrisese pe listele de vot pe cei 80 000 de mineri pensionari, cărora le-a promis, totodată, mărirea pensiilor ? Măsura era, în orice caz, contrară regulamentului de vot al sindicatului, dar, după cum avea să arate Yablonski, n-a fost nici singură, nici cea mai gravă ilegalitate comisă de Boyle.

Din declarațiile senatorului democrat Harrison Williams : *Departamentul Muncii a primit zeci de reclamații în legătură cu felul cum s-au desfășurat alegerile, dar nu există nici o indicație că s-ar fi întreprins vreo acțiune în legătură cu aceste reclamații înainte de asasinarea lui Yablonski. Ele se refereau la măsluirea listei de candidați ai sindicatelor, la tipărirea de buletine de vot suplimentare, la folosirea fondurilor sindicatului pentru sprijinirea listei lui Boyle. Se va cerceta cum se folosește fondul de ajutor și de pensii al sindicatului. Se va ancheta și în baza acuzației, de multă vreme formulată, că fondul de pensii este depozitat într-un cont fără dobîndă la o bancă din Washington, controlată de liderii sindicatului.*

FONDUL PENTRU FINANȚAREA CRIMEI

Au ieșit sau sînt pe cale de a ieși la iveală tot felul de tranzacții oneroase, deturnări de fonduri, mari sume acordate fără nici o justificare membrilor familiei lui Boyle etc. Principala întrebare care așteaptă răspuns în aceste zile este, însă, alta : cine a constituit „fondul crimei" despre care se vorbește în actul de acuzare, emis după arestarea criminalilor ? „Fondul" se afla în posesia lui Paul Gilly, unul dintre acuzați, care și-a plătit din el complicii (1 700 de dolari lui Aubran Wayne Martin, 1 000 de dolari lui Claude Edward Vealey) și fusese constituit în mod expres pentru a finanța asasinarea lui Yablonski.

Să reluăm, însă, firul întîmplărilor. În timp ce F.B.I.-ul fila automobilul cu care se știa că s-au deplasat criminalii, James Charles Phillips, în vîrstă de 21 de ani, pus sub acuzare la Youngstown (Ohio) pentru o tîlhărie comisă împreună cu un oarecare Claude Edward Vealey (26 de ani), făcea mărturisiri deosebit de interesante : participaseră, împreună, nu numai la fapta de care erau acuzați, ci și la un complot pentru asasinarea lui Yablonski. Mai era implicat și un oarecare Gilly. El, Phillips, a dat înapoi în ultima clipă și atunci ceilalți doi și-au căutat un al treilea complice. Nu știa cine este. Pe baza declarațiilor lui și a celorlalte indicii de care dispunea, F.B.I.-ul i-a arestat pe Gilly, pe Vealey și, de asemenea, pe Martin, care li se alăturase abia la 30 decembrie.

Din actul de acuzare: *Gilly a căpătat cîteva arme de foc, printre care o carabină M-1 și un revolver de calibru 38. La 25 octombrie, Gilly, Phillips și Vealey s-au dus la locuința lui Yablonski din Clarksville pentru a examina împrejurimile. La 2 noiembrie, Gilly, Phillips și Vealey au intrat în casa lui Yablonski, au cercetat-o și au plecat. La 21 noiembrie, Phillips a părăsit conspirația. La 8 decembrie, Gilly și Vealey s-au dus la Clarksville pentru a avea o convorbire personală cu Yablonski. La 31 decembrie, Gilly, Vealey și Martin au intrat în casa lui Yablonski înarmați cu un pistol de calibru 38 și o carabină M-1 și, în mod intenționat și premeditat, l-au ucis pe Joseph Yablonski cu*

focuri de armă. Anetta Gilly, soția lui Gilly, cunoștea planul și urma să participe la îndeplinirea lui.

Asasinii propriu-ziși au fost prinși. Armele și instrumentele cu care s-a spart ușa casei au fost găsite, în rîul Monongahela, la 16 kilometri depărtare de Clarksville. Antecedentele criminalilor : Vealey a fost arestat de zece ori, între 1961 și 1970, pentru banditism și hoție, și a fost implicat în rănirea prin împușcare a unei femei. Cazierul lui Martin datează din 1965 și cuprinde, printre altele, furturi prin efracțiune. Gilly nu are cazier la Cleveland.

Cine i-a angajat pe acești profesioniști ai crimei? De unde veneau banii? Conspirația, se arată în actul de acuzare, datează din iulie 1969 și a fost continuată pînă la 31 decembrie și după aceea. De notat că Yablonski își anunțase candidatura la președinția sindicatului la 29 mai.

Din actul de acuzare : *Acuzații și alții care au conspirat împreună cu ei în diverse combinații au discutat și au luat în considerare numeroase mijloace pe care le-ar fi putut folosi pentru a-l ucide pe Joseph Yablonski. Printre aceste mijloace, se numărau și următoarele:*

— otravă, în special arsenic;

— aruncarea în aer cu o încărcătură de dinamită plasată lîngă fereastra dormitorului lui Joseph Yablonski;

— aruncarea în aer cu o încărcătură de dinamită atașată de automobilul lui Joseph Yablonski;

— focuri de armă trase dintr-o carabină și focuri de armă trase din imediata apropiere.

Acuzații au ales focurile de armă trase din imediata apropiere, ca mai potrivite pentru a provoca în mod cert moartea, nu doar rănirea.

Procurorul Krupanski declară că „se extind cercetările" pentru descoperirea tuturor complicilor și instigatorilor. Un prim obiectiv este, evident, sursa „fondului crimei".

La scurt timp după efectuarea primelor trei arestări, conducerea Sindicatului muncitorilor mineri a publicat următoarea declarație:

„Sindicatul muncitorilor mineri este încîntat că se face lumină în cazul Yablonski. Nu știm nimic despre oamenii arestați de F.B.I., dar sîntem fericiți să aflăm că nu au, aparent, nici o legătură cu sindicatul. După cum știți, am oferit o recompensă de 50 000 de dolari pentru informații de natură să ducă la arestarea și, în cele din urmă, la condamnarea celor vinovați de asasinarea brutală a domnului Yablonski, a soției și a fiicei sale. Am spus de la început că aceste crime n-au nici o legătură cu sindicatul și sîntem bucuroși să aflăm că chiar așa se pare să fie".

Rămîne, însă, de văzut, întrucît ancheta abia începe. Există indicii mai numeroase decît în cazul asasinului lui Martin Luther King, James Earl Ray, despre care nu se știe nici astăzi și nu se va ști, probabil, niciodată de cine a fost pus la cale, de cine a fost plătit. Se va merge, oare, pînă la capăt cu cercetarea acestor indicii sau totul se va reduce la judecarea și condamnarea ucigașilor cu simbrie?

Felicia ANTIP

O. S. A. — cauzele degradării

Cîți șefi are GALO PLAZA ?

Galo Plaza : „Eu am 22 de șefi..."

Constantin Bucur

Organizația Statelor Americane a intrat în anul 1970 cu sechelele unei grave crize de prestigiu. Deși această criză își are originile în frămîntări care au început cu aproximativ 7-8 ani în urmă, niciodată, însă, ca în ultimul an, nu a apărut mai evidentă neîncrederea majorității statelor latino-americane în capacitatea O.S.A. de a interveni cu eficiență în evoluția raporturilor interamericane.

Investită, de la crearea sa — în anul 1948 — cu o serie de atribuții de ordin politic, economic și militar, Organizația Statelor Americane părea, la început că se va bucura de adeziunea și încrederea membrilor săi fondatori și că va dispune de prerogativele unui organism viabil în stare să-și aducă contribuția la soluționarea unor importante probleme ale relațiilor interamericane. Dar evoluția evenimentelor de pe continentul american, deteriorarea situației economice a multor țări latino-americane, ca urmare a exploatării resurselor economice în avantajul monopolurilor americane, au pus din ce în ce mai stringent pe ordinea de zi problema întronării unor noi raporturi între S.U.A. și statele latino-americane. Au apărut cerințe puternice ca O.S.A., dacă mai poate fi viabilă, să joace un rol activ, dinamizator, în eliminarea acelor practici perimate care atribuie Statelor Unite prerogative pe întregul continent și, deci, și în cadrul organizației regionale americane.

Opinia publică latino-americană a devenit tot mai conștientă de limitele și incapacitatea O.S.A. de a contribui la soluționarea gravelor probleme economice și sociale care preocupă țările din această regiune, cum ar fi adoptarea unor măsuri energice și hotărîte pentru depășirea stadiului subdezvoltării economice. Neîncrederea țărilor latino-americane față de organismul inter-american — O.S.A. — a dus la ignorarea de facto a acestei organizații, la faptul că țările respective au apelat la forme și mijloace noi, mai practice și mai eficiente de organizare a eforturilor îndreptate spre soluționarea unora din problemele care le preocupă, în special din domeniul dezvoltării economice.

Sub semnul unor asemenea realități, a fost elaborat în prima parte a anului 1969 Memorandumul de la Viña del Mar, care — după cum declara Gabriel Valdés, ministrul de externe al Republicii Chile — „exprimă cu claritate și precizie speranțele Americii Latine în domeniul relațiilor economice internaționale".

Potrivit opiniilor exprimate de numeroși observatori politici, elaborarea unei platforme comune latino-americane pentru construirea unor noi relații între țările continentului american sau a unui cadru nou al raporturilor dintre America Latină și S.U.A. trebuie să aibă în vedere o cooperare reală, cu avantaje reciproce, vizînd dezvoltarea într-un ritm mai rapid a economiilor latino-americane.

În ultimele 14 luni, mai multe state latino-americane — Peru, Ecuador, Chile, Bolivia — au trecut la naționalizarea unor societăți nord-americane înfruntînd amenințarea severă cu sancțiuni din partea cercurilor monopoliste americane. Și în aceste cazuri, O.S.A. s-a dovedit un organism inert, incapabil să adopte o atitudine în apărarea suveranității statelor respective, amenințate, într-un fel sau altul, cu intervenție în treburile lor interne. Măsurile de naționalizare exprimă rezultatele firești, logice, ale unui proces de maturizare în luarea deciziilor privind dezvoltarea de sine stătătoare a țărilor respective. Acest proces demonstrează că țările Americii Latine devin tot mai conștiente de dreptul lor suveran, legitim și inalienabil de a reintra în posesia resurselor lor naționale și de a le folosi pentru stimularea dezvoltării lor economice.

În fața acestor realități, Statele Unite au fost obligate să manifeste o preocupare sporită față de evoluția relațiilor cu vecinii din sud și să încline spre unele schimbări parțiale în anumite domenii ale raporturilor economice cu America Latină, fără, însă, a renunța la dominația lor politică pe continent exercitată deseori prin intermediul O.S.A. În acest context se înscriu turneul atît de controversat al guvernatorului Rockefeller în țările Americii Latine ca și declarația-program a președintelui Nixon făcută la 31 octombrie în fața Asociației interamericane a presei. Prin această declarație, guvernul american urmărea să-i

convingă pe partenerii săi latino-americani că este, într-un anumit mod, dispus să vină în întîmpinarea revendicărilor formulate de aceştia.

Evoluţia politicii continentale a S.U.A. este, însă, departe de a-şi schimba orientarea. Este vorba, în esenţă, de grave incompatibilităţi de scopuri şi interese între membrii alianţei interamericane (respectiv, între S.U.A. şi ţările Americii Latine) aflaţi sub incidenţa pactului O.S.A. Aici trebuie căutate cauzele care au determinat deteriorarea prestigiului Organizaţiei Statelor Americane.

Sînt cunoscute, de pildă, divergenţele mai vechi dintre membrii organizaţiei în legătură cu revizuirea statutului O.S.A. În anii 1966 şi 1967, în cadrul mai multor sesiuni consultative ale Organizaţiei Statelor Americane s-au confruntat două concepţii diferite în privinţa obiectivelor acestei organizaţii. Încă de pe atunci, s-au manifestat cît se poate de clar intenţiile Statelor Unite ale Americii de a imprima organizaţiei un caracter cu preponderenţă militar, prin instituţionalizarea „forţelor militare interamericane" menite să intervină împotriva oricărei încercări de aşa-zisă „subversiune" pe continentul latino-american, după exemplul agresiunii împotriva Republicii Dominicane din anul 1965. Aceste intenţii s-au ciocnit, însă, de opoziţia majorităţii statelor latino-americane care doresc să confere activităţii organizaţiei un caracter mai mult economico-social decît politic şi militar şi să transforme O.S.A. într-un instrument de coordonare a eforturilor în lupta împotriva efectelor subdezvoltării.

Dar S.U.A. nu au renunţat la concepţia lor despre O.S.A. Vechile opţiuni nord-americane au căpătat, recent, contururi noi prin recomandările formulate în raportul lui Rockefeller şi care reiau sub o formă nouă vechile idei cu privire la crearea unui „Consiliu pentru securitatea continentului", însărcinat să coordoneze eforturile comune împotriva aşa-numitelor „acţiuni subversive". Este vorba, deci, de o nouă variantă a „forţelor militare interamericane, al căror proiect fusese respins de statele de la sud de Rio Grande. În acest scop, raportul Rockefeller recomandă — ca un prim pas — sporirea substanţială a ajutorului militar către ţările latino-americane.

Aceste recomandări au întîmpinat şi de data aceasta opoziţia categorică a multor guverne, şi în special a opiniei publice, de pe continent. „Considerăm ca o lamentabilă eroare propunerile făcute de Rockefeller referitoare la întărirea ajutorului militar, deoarece nemulţumirile Americii Latine nu se soluţionează pe bază de represiune, ci prin ridicarea nivelului de viaţă al popoarelor acestui continent..." — declara ministrul de externe al Columbiei, Lopez Michelsen. La rîndul său, ziarul argentinian „Clarin" sublinia că cheia securităţii continentale trebuie căutată în dezvoltarea economică liberă şi de sine stătătoare a ţărilor Americii Latine şi nu în „distribuirea sistematică de bîte", aşa cum sugerează guvernatorul Rockefeller.

Iată, aşadar, două concepţii şi tactici radical deosebite în ceea ce priveşte scopurile şi obiectivele principalei organizaţii interamericane — O.S.A.

Chiar şi în afara activităţii sale de ordin social O.S.A. s-a rezumat la un ton constatativ, inoperant, deşi acesta este domeniul în care O.S.A. ar fi putut să ofere cadrul unor dezbateri şi confruntări de opinii utile. În octombrie 1969, sub auspiciile O.S.A. s-au desfăşurat la Washington lucrările celei de-a III-a Conferinţe interamericane a miniştrilor muncii, la care au asistat şi delegaţii sindicale latino-americane. Creşterea şomajului în această regiune a fost punctul central al conferinţei, un raport al O.S.A. estimînd la circa 18 milioane numărul şomerilor. „Păturile sărace ale populaţiei din această regiune, arăta secretarul general al O.S.A., Galo Plaza, trăiesc la limitele subzistenţei". Această dramatică realitate ar putea să ducă la o „posibilă revoluţie a şomerilor" — au subliniat miniştrii muncii din Chile şi Columbia. Ministrul chilian Eduardo Leon Villarreal a avertizat că „lipsa de soluţii pentru această problemă ar putea să se transforme în viitorul apropiat într-o «explozie politică»".

În timpul deliberărilor, delegaţii au abordat teme de mare importanţă pentru realităţile social-economice latino-americane, însă fără o revizuire a poziţiei generale a organismelor O.S.A. în problemele acute ale relaţiilor dintre S.U.A. şi statele latino-americane.

Un curs oarecum nou au luat dezbaterile în cadrul recentei Conferinţe a Consiliului Interamerican Economic şi Social (C.I.E.S.) — organism specializat al O.S.A. Latino-americanii au cerut, şi cu acest prilej, ca Statele Unite să elimine sistemul preferenţial, discriminatoriu, faţă de comerţul cu ţările lor. Dar şi de data aceasta, poziţia S.U.A. a fost obstrucţionistă.

■

Urgenţa recompunerii imaginii deteriorate a O.S.A. în faţa Americii Latine este indispensabilă — scria într-un articol din revista „Siempre" publicistul mexican Luis Suárez. Lipsa de prestigiu a Organizaţiei Satelor Americane — arăta autorul — se datoreşte intervenţiilor armate în care O.S.A. a fost tîrîtă de către S.U.A.

O.S.A. nu mai poate supravieţui cu acest blazon discreditat. Ultimele ştiri şi informaţii de pe continentul latino-american relevă intenţiile secretarului general Galo Plaza de a reconverti O.S.A., cel puţin la suprafaţă, într-un organism „care să nu mai fie repudiat de masele largi latino-americane", într-un instrument al promovării intereselor generale ale ţărilor latino-americane.

Galo Plaza a subliniat în repetate rînduri că este necesar ca O.S.A. să reflecte preocupările **majorităţii** membrilor ei. Ceea ce înseamnă o recunoaştere implicită a faptului că acţiunile anterioare ale O.S.A. nu au exprimat interesele acestei majorităţi, ci, în primul rînd, politica de dominaţie a S.U.A. pe continentul latino-american. În intervalul de circa un an de zile de cînd a devenit secretar general al O.S.A., Galo Plaza a străbătut de la un capăt la altul America Latină, ţinînd cuvîntări din care reiese că nu doreşte să fie considerat ca exponent al unei politici continentale discreditate. „Eu am 22 de şefi" — a declarat Galo Plaza cu ocazia unei vizite făcute în Mexic, încercînd să contureze imaginea unui organism continental degrevat de dictatul nord-american.

Formulele noi ale activităţii O.S.A. — proiectele de transferare a activităţilor sale mai ales în domeniul economic — sînt tot mai des vehiculate. Deocamdată, însă, aceste formule noi nu depăşesc stadiul unor căutări formale ceea ce explică şi apariţia acelui nou tip de relaţii interamericane care continuă să se afirme în afara cadrului instituţional al O.S.A.

reflector

UN INTERVIU AL LUI LÓPEZ BRAVO

Într-un interviu acordat ziarului „A.B.C." din Madrid, Gregorio López Bravo, ministrul afacerilor externe al Spaniei, a abordat diferitele aspecte care sînt la ordinea zilei în politica externă spaniolă.

Răspunzînd la o întrebare privind poziţia Spaniei faţă de convocarea conferinţei consacrată securităţii europene, Gregorio López Bravo a declarat: „Reţin că trebuie să participăm la această conferinţă — încă în faza de proiect — alături de toate ţările Europei, fără deosebire de regim politic. Au fost deja acceptate invitaţia şi sediul. Această conferinţă ar putea fi un prilej pentru a se putea întrerupe procesul de diviziune a continentului şi pentru a stabili, într-un climat de pace şi de respect reciproc, bazele unei ordini europene mai realiste şi corespunzătoare stadiului actual. Datorită legăturilor strînse pe care le au cu continentul nostru, S.U.A. şi Canada trebuie să asiste la această conferinţă" — şi-a încheiat ministrul de externe spaniol răspunsul său la întrebare.

SOLIDARITATE CU BOLIVIA

Recenta naţionalizare a petrolului bolivian, care a întrerupt raporturile dintre guvernul de la La Paz şi compania Gulf Oil, a determinat o serie de schimbări în cadrul sectorului de hidrocarburi al ţării şi în special în ceea ce priveşte proiectul pentru furnizarea de metan bolivian către Argentina.

Acest proiect, care trebuia realizat în comun de către societatea petrolieră boliviană YPFB şi Bolivian Gulf Oil, prevedea construirea unei conducte de la zăcămintele de la Santa Cruz pînă la Yacuiba, adică la frontiera dintre cele două ţări, cu o lungime de 600 km. şi cu o capacitate de circa 1,4 milioane de m.c. pe an. Pentru intrarea ei în funcţiune, s-a cerut Băncii internaţionale de reconstrucţie un împrumut de 23,5 milioane de dolari, garantat de Gulf Oil. În urma naţionalizării, compania petrolieră americană şi-a retras garanţia, ceea ce a blocat iniţiativa şi a determinat guvernul bolivian să se adreseze direct guvernului argentinian, pentru a cere acest ajutor. Guvernul din Buenos Aires a primit favorabil cererea boliviană şi a furnizat asistenţă tehnică, înlocuind totodată compania Gulf Oil în garanţia pentru Banca mondială.

Această manifestare de solidaritate cu o ţară vecină conţine o semnificaţie specială dacă se aminteşte şi atitudinea altor state latino-americane în faţa controversei petrolifere: Peru a pus la dispoziţia Boliviei cîteva petroliere, iar Chile a refuzat să instituie un embargo asupra materialelor destinate construirii conductei; Brazilia şi alte ţări latino-americane se declară, pe de altă parte, dispuse să absoarbă eventualele surplusuri de petrol şi metan bolivian.

7 decembrie 1941. Japonezii atacă aeroportul de la Pearl Harbor. 177 de avioane americane sînt distruse la sol

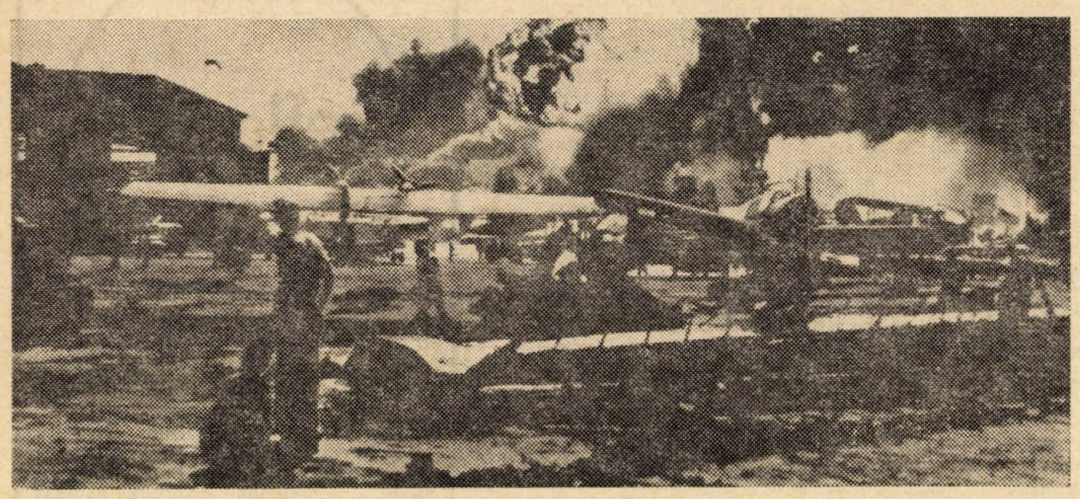

Amiralul Kimmel, comandantul flotei din Pacific

Amiralul Short, comandantul zonei Pearl Harbor

„Ziua cea mai scurtă"

7 decembrie 1941

În anii ultimului război mondial, a existat nu numai „ziua cea mai lungă" — debarcarea anglo-americană în Normandia — ci și ziua cea mai scurtă : ziua în care o singură oră a fost suficientă pentru a distruge aproape jumătate din flota americană aflată în Pacific ; ziua care părea că deschide agresorului porțile Pacificului. Și, totuși...

(1)

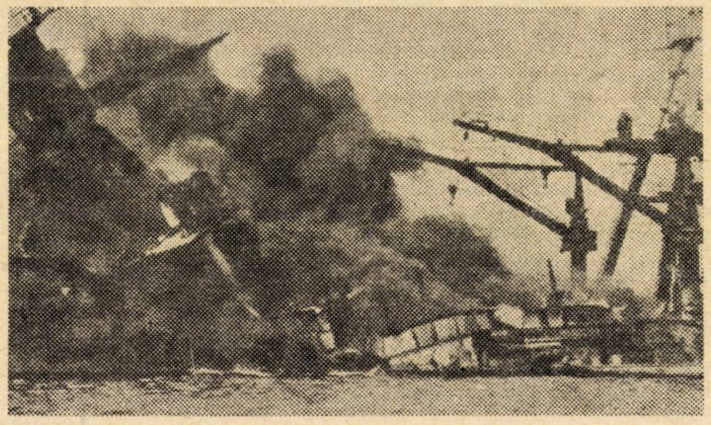

Bombele aviației japoneze lovesc navele militare ancorate în port

Henry Stimson, ministrul armatei terestre a Statelor Unite, lua masa. Deși era duminică, se întîlnise cu Frank Knox și cu secretarul de stat Cordell Hull pentru a trece în revistă evoluția tratativelor americano-japoneze. Hull era convins de iminența unei „mișcări diabolice" din partea Japoniei. Dar unde ? În ce loc din imensitatea Pacificului sau a Asiei ?

Stimson se gîndea la opiniile lui Hull. Să fie oare chiar atît de aproape deznodămîntul ? Gîndurile i-au fost întrerupte de soneria telefonului. La capătul firului era președintele Roosevelt :

— Ați auzit noutatea ?

Roosevelt era agitat.

— Ce anume ? a răspuns Stimson. Au intrat cumva japonezii în golful Siam ?

— Da de unde ! Cu totul altceva. Au atacat insulele Hawai. Aviația japoneză bombardează în momentul de față insulele Hawai !

Stimson nu știa pur și simplu ce să răspundă. El se număra printre acei oameni politici americani convinși că Japonia va deschide focul undeva în Asia, cel mai probabil în golful Siam sau în Malaya.

Cu puțin înainte, în cabinetul oval de la Casa Albă, Roosevelt stătea de vorbă la dejun cu consilierul și prietenul său intim, Harry Hopkins. Discuția se învîrtea în jurul unor chestiuni fără nici o legătură cu criza americano-japoneză. La 13,40 a sunat Knox, care l-a informat pe președinte despre primirea unei radiograme transmise din Honolulu de comandanții forțelor americane staționate în Hawai, în care se anunța că a început un atac aerian.

Hopkins notează în jurnalul său : „Mi-am exprimat părerea că este probabil vorba de o greșeală și că japonezii nu au atacat Honolulu. Dar președintele considera știrea drept verosimilă, spunînd că japonezii se puteau hotărî tocmai la un asemenea pas neașteptat."

La ora 14,28, amiralul Harold Stark l-a sunat pe Roosevelt și i-a confirmat faptul, adăugînd că atacul aviației japoneze a fost deosebit de înverșunat, flota aflată în rada portului fiind serios afectată. Se înregistraseră numeroase victime.

Primul ministru britanic Churchill, care se afla la reședința de la Chequers, avea și el oaspeți la masă : ambasadorul american John Wynant și consilierul lui Roosevelt, Averell Harriman. Erau orele 21. Printre știrile transmise de B.B.C., una a întrerupt conversația celor trei oameni politici, făcîndu-i atenți : atacul aviației japoneze asupra navelor americane în Pacific. Crainicul a continuat apoi lectura buletinului de știri.

Poate fusese o simplă impresie ? Churchill a reluat discuția. Dar, în același moment, a intrat precipitat în cameră Sawyers, majordomul său :

— Japonezii i-au atacat pe americani.

Churchill i-a privit în tăcere pe cei doi oaspeți, apoi s-a ridicat din fotoliu, a traversat, cu pasul său greoi, camera și a intrat în biroul secretarelor, cerînd să i se facă imediat legătura telefonică cu Roosevelt.

Peste cîteva minute, președintele american era la celălalt capăt al firului.

Churchill : — Domnule președinte, ce se întîmplă cu japonezii ?

Roosevelt : — Este absolut exact. Ne-au atacat la Pearl Harbor. Iată-ne acum îmbarcați în aceeași corabie.

Ambasadorul Statelor Unite la Tokio, Joseph Grew, dormea profund. La miezul nopții fusese primit de ministrul de externe Togo, căruia îi înmînase un mesaj al președintelui Roosevelt pentru împăratul Japoniei. Întrevederea cu Togo se terminase aproape de 1 noaptea, cu promisiunea sa de a supune chestiunea tronului.

Și iată că, la ora 7,30 dimineața (diferența orară între Washington și Tokio este de 18 ore), Grew era trezit din somn și convocat de urgență la reședința ministrului de externe. Funcționarul japonez căutase să intre în legătură cu ambasada americană încă de la orele 5 dimineața. Grew avea să noteze ulterior : „M-am îmbrăcat în mare grabă și am ajuns imediat la reședința ofi-

cială a ministrului. Togo a fost sever și ceremonios. Mi-a făcut o scurtă declarație, apoi mi-a remis un memorandum în 13 pagini, datat 8 decembrie... Întors la ambasadă, m-am ras și am luat micul dejun, trimițînd apoi raportul la Washington".

Dar Grew nu aflase lucrul cel mai important. De-abia spre prînz a fost informat că Japonia atacase flota americană la Pearl Harbor.

Marchizul Kido, principalul consilier privat al împăratului Hirohito, scria în jurnalul său : „8 decembrie 1941. La ora 00,40 ministrul de externe Togo mi-a telefonat pentru a mă consulta cum să procedeze cu telegrama personală adresată de președintele Roosevelt împăratului, care i-a fost adusă de ambasadorul Grew. În ce privește procedura diplomatică, l-am sfătuit să vorbească cu primul ministru. În ce privește raportul față de împărat, l-am asigurat pe Togo că împăratul îl va primi chiar noaptea.

Mi s-a comunicat că ministrul de externe Togo a plecat la Palat. La 02,40 m-am dus și eu acolo pentru a mă întîlni cu el. Cînd urcam pe Akasaka, am văzut răsăritul soarelui. M-am gîndit că simbolizează momentul în care Japonia a intrat în război împotriva Statelor Unite și Angliei. Închizînd ochii, m-am rugat pentru succesul aviației noastre marine, care ataca în momentul acela Pearl Harbor.

La 07,30 m-am întîlnit cu primul ministru, cu șeful marelui stat-major al armatei și cu șeful marelui-stat major al marinei. Am auzit din partea lor știri extraordinare despre succesul atacului prin surprindere asupra insulelor Hawai și am simțit că ne-a ajutat Dumnezeu. La 11,40 m-am întîlnit cu împăratul și am stat de vorbă cu el pînă la amiază. În aceeași zi a fost publicată declarația de război a împăratului".

Era o duminică clară, luminoasă. În rada portului Pearl Harbor, navele flotei Pacificului străluceau într-o aliniere perfectă. Vase de mare și mic tonaj — în total 96 de nave. În fața lui Pearl City se aflau vechile crucișătoare „Detroit" și „Raleigh", cuirasatul „Utah". Spre extremitatea de nord-est a insulei Ford, se întindea „aleea crucișătoarelor" aliniate și imobile : „Nevada", „Arizona", „Tennessee", „West Virginia", „Maryland", „Oklahoma", „California"...

Spre orele 8, un zgomot intens s-a auzit în rada portului : din mai multe părți se apropiau formațiuni compacte de avioane. Oamenii le priveau cu reacții diferite.

Farmacistul William Lynch :

— Probabil că ne vizitează un portavion sovietic. Am văzut cerculețe roșii pe aripile avioanelor.

Un mic grup de șapte oameni de pe nava-atelier „Vestal", acostată lîngă „Arizona", erau convinși că este vorba de un nou exercițiu al aviației americane.

Pe bordul lui „Nevada", șeful fanfarei se pregătea să dea semnalul drapelului. Muzicanții din orchestră priveau fără nici o curiozitate avioanele care evoluau deasupra lor.

Pe bordul crucișătorului „Honolulu", după zgomotul primelor explozii, un marinar paria pe un dolar cu camarazii săi că armata face un exercițiu cu torpile oarbe.

Iar cînd un matelot de pe „Pennsylvania" anunță că japonezii atacă, mecanicul William Feliny îi răspunse ironic :

— Bineînțeles, împreună cu nemții, nu-i așa ?

Peste o sută de avioane zburau deasupra portului. Ele se împărțeau în grupuri mici de cîte trei, cinci și șapte. Erau avioane purtătoare de torpile, bombardiere în picaj și bombardiere de altitudine. Dintr-un avion a fost lansată o mică fuzee cu fum negru. Apoi alta. Era semnalul dat de comandant, căpitanul Fuchida. Aviația începea să-și arunce încărcătura. Zgomotul exploziilor răsuna pînă departe.

Cam în același moment, la bordul navei japoneze „Akagi", amiralul Kusaka se întorcea spre amiralul Nagumo. Cei doi militari s-au privit drept în ochi și, fără să scoată un cuvînt, și-au strîns cu putere mîinile. Motive de satisfacție aveau destule. Flota americană din Pacific primise o lovitură puternică. Potrivit unei prime relatări trimise la Washington, efectele atacului japonez erau următoarele : cuirasate : „Arizona" (32 600 t) — scufundat și pierdut definitiv ; „Oklahoma" (29 000 t) — scufundat și pierdut definitiv ; „California" (32 000 t), „West Virginia" (32 500 t) — scufundate ; „Nevada" (29 000 t) — grav deteriorat. Alte trei crucișătoare — „Pennsylvania" (33 000 t), „Maryland" (32 500 t) și „Tennessee" (32 000 t) — deteriorate de bombardamentul japonez. Dintre crucișătoare — „Helena", „Honolulu" și „Raleigh" — lovite, dar ulterior reparate și redate în serviciu. Două distrugătoare au fost definitiv pierdute, alte două au fost reparate și redate în serviciu.

Bombardarea aerodromurilor a provocat pierderea a 177 de aparate americane, iar numărul victimelor omenești se ridica la 3 077 de ofițeri și marinari (uciși).

Amiralul Kimmel, comandantul flotei din Pacific, raporta : „În jurul orei 07,50, de la postul de observație s-a transmis telefonic : «Atac aerian inamic». Bombardierele în picaj au dat lovituri aeroporturilor din apropiere iar avioanele purtătoare de torpile — navelor din port. Din acel moment, acțiunile militare ale aviației inamice în zona portului n-au mai contenit. În diferite etape, cînd soseau noi valuri de avioane, iar cele dinaintea lor nu ieșiseră din luptă, intensitatea atacurilor creștea. Primul atac s-a prelungit aproximativ de la orele 07,55 la 08,20. În a doua etapă — de la orele 09,00 la 09,30 — au acționat mai ales bombardierele în picaj. Al treilea val al bombardierelor de altitudine — simultan cu acțiunea avioanelor în picaj și a avioanelor de vînătoare ale inamicului — a terminat atacul în jurul orei 9,30. În același timp, în rada Pearl Harbor au apărut submarine ale inamicului".

Ziua de 7 decembrie n-a intrat în istorie numai sub aspectul descris mai sus. Ea a stîrnit și o mare furtună politică.

Întrebările au început să curgă. De ce navele de linie erau ancorate la Pearl Harbor în plină perioadă de accentuare a crizei japono-americane ? De ce, în schimb, purtătoarele de avioane se aflau în largul oceanului ? De ce datele culese de serviciile secrete americane n-au fost aduse la cunoștința comandamentului militar din Hawai ? De ce generalul Marshall nu a folosit mijloace prompte de alertă ?

Răspunsurile au impus o vastă anchetă, organizată sub auspiciile Congresului, depozițiile și documentele însumînd 39 de volume groase. Majoritatea persoanelor care aveau o contingență oarecare cu evenimentele au compărut în fața comisiei.

Dar nici această anchetă nu a elucidat problema în întregul ei, nu a spulberat toate îndoielile. Contraamiralul în rezervă Robert A. Theobald, comandantul flotei de distrugătoare de la Pearl Harbor, în cartea sa prefațată de fostul comandant al flotei Pacificului, Kimmel, scria : „Menținînd o flotă slăbită în apele hawaiene, ca o invitație la un atac prin surprindere împotriva ei, și refuzînd comandantului acestei flote informațiile ce i-ar fi permis să facă acest atac imposibil, președintele Roosevelt a determinat Statele Unite să intre în război, la 7 decembrie 1941."

AMIRALUL NOMURA SOSEȘTE LA WASHINGTON

Fixase cu grijă cartea de vizită în dreptul cabinetului ministrului. Pînă atunci, modificase registrele de protocol, lansase invitații pentru audiența de prezentare. Șeful protocolului se simțea obosit. Era încă singur în clădirea Ministerului de Externe — funcționarii urmau să sosească de-abia peste o oră. Oftă, aducîndu-și aminte că mai are de triat corespondența primită din partea legațiilor străine din Tokio.

La 26 iulie 1940, Matsuoka a primit pe rînd pe fiecare șef de misiune. Timpul fixat în invitația primită era de 5 minute, acesta constituind obișnuitul prim contact între noul cabinet și diplomații străini. Joseph Grew, ambasadorul american, a fost introdus deîndată ce a sosit. Matsuoka l-a primit pe american cu multă amabilitate. Convorbirea a început-o Matsuoka. Grew urmărea nu numai firul vorbelor, ci și pendula instalată într-unul din colțurile cabinetului.

— Nu am avut timp suficient pentru a-mi formula politica, i se adresă Matsuoka lui Grew. Dar aș vrea să vă spun ce am răspuns ziariștilor cînd m-au întrebat cum va fi politica mea în comparație cu cea a lui Hirota, Arita sau alți miniștri : să nu se aștepte la o politică Matsuoka, ci doar la o politică japoneză.

Apoi Matsuoka vorbi de marea importanță pe care o acordă unor bune relații între Japonia și Statele Unite. Ministrul vorbea rar și măsurat, privindu-l pe Grew după ce-și epuiza torentul de cuvinte, ca și cînd dorea să observe efectul lor.

Într-o asemenea pauză Grew interveni, reluînd una din ideile avansate de Matsuoka și anume că diplomația poate fi dusă cu franchețe și sinceritate și că ar trebui poate exclus cuvîntul „război" din vocabularul comun.

Matsuoka ezită, apoi răspunse :

— Evenimentele istorice sînt declanșate în principal de acțiunea forțelor oarbe care, într-o lume atît de dinamică, nu pot fi totdeauna controlate...

Grew memorase cu atenție declarația, inclusiv mesajul pe care noul ministru îl rugase să-l transmită președintelui Roosevelt, și anume că, în concepția japoneză, pacea nu poate fi menținută în mod satisfăcător dacă se conservă statu-quo-ul.

Audiența durase o jumătate de oră. În aceeași zi, ambasadorul S.U.A. expedia la Washington o relatare a mesajului lui Matsuoka. Apoi își notă cu grijă convorbirea în jurnalul său zilnic. Scriind ultima frază, ea nu-i mai apărea ca un simplu joc de cuvinte, ci ca un sumbru avertisment.

Bănuielile ambasadorului Grew erau întemeiate. Noul guvern japonez își fixase în linii mari direcțiile de acțiune. El își apropiase considerabil politica de cea a puterilor care urmăreau ruperea statu-quo-ului, — Germania hitleristă și Italia fascistă. Vîrfurile militare își întețeau presiunea — chiar și publică — în vederea orientării spre Axă și a instaurării unei „noi ordini" în Asia.

Toamna anului 1940 avea să intre în istoria Japoniei militariste ca perioada extinderii politicii sale de expansiune. Este perioada încheierii pactului tripartit, în vederea semnării căruia oamenii lui von Ribbentrop acționau intens. Înfrîngerea Franței și Olandei, convingerea netă că Anglia va cădea la rîndul ei erau considerate „factori favorabili" politicii agresive a Japoniei și alianței ei cu puterile Axei.

Sergiu VERONA

(Va urma)

Morning STAR

LONDRA

Victor Perlo:

GALBRAITH ŞI NAŢIONALIZAREA MARILOR FIRME DE ARMAMENT

LUPTA împotriva războiului din Vietnam se lărgeşte şi se adînceşte. Ea va pune capăt războiului, dar nu se va opri aici. Forţele păcii sînt tot mai hotărîte să slăbească întregul complex militar-industrial şi politica lui agresivă, de atîtare la război.

John Kenneth Galbraith, economist de la Universitatea Harvard şi membru al Comitetului Politic Democrat, a scris un nou articol în legătură cu această perspectivă.

Eu am criticat cărţile lui Galbraith. El a fost unul din cei mai influenţi apologeţi liberali ai statu-quo-ului, îmbinînd în mod abil criticile de suprafaţă cu menţinerea esenţei actualei structuri sociale. Dar am salutat faptul că Galbraith s-a alăturat adversarilor războiului din Vietnam — oricît de şovăielnic a făcut-o la început. Iar acum, în „New York Times Magazine", el aduce o contribuţie interesantă la lupta pentru pace pe tărîm economic.

Titlul este mai energic decît articolul: „Marile firme de armament sînt de fapt întreprinderi publice şi trebuie să fie naţionalizate". Titlul reaminteşte vechea lozincă justă: „Războiul să nu mai aducă profituri". Galbraith argumentează că două treimi din afacerile cu furnituri militare sînt încheiate de 100 de firme, iar o treime — de 12 firme gigantice: „După nici o definiţie cunoscută a întreprinderii particulare, aceste firme specializate sau filialele lor nu pot fi clasificate drept societăţi particulare. Trăsătura cea mai comună a întreprinderii particulare este proprietatea particulară asupra capitalului ei... O mare parte a capitalului fix al acestor firme aparţine guvernului Statelor Unite. În 1968, marii beneficiari de contracte militare au folosit uzine şi echipament deja naţionalizate în valoare de 13 300 000 000 dolari".

În plus, explică el, guvernul a furnizat în 1969 un capital circulant de 9 500 000 000 dolari. Nouăzeci la sută din totalul contractelor sînt negociate între birocraţii de la Pentagon şi firme, ambele părţi fiind caracterizate de Galbraith drept birocraţii publice.

Spre deosebire de firmele particulare, arată el, fabricanţii de muniţii sînt scutiţi de către guvern de efectele tuturor greşelilor lor, pe seama contribuabililor, şi încasează astfel profituri extraordinare.

Spre deosebire de firmele particulare, ei participă la elaborarea politicii publice. Ei „fac propuneri pentru noi arme şi sisteme de arme. Apoi, ei conving Pentagonul că sînt necesare şi contribuie la stabilirea specificaţiilor pe care le îndeplinesc ulterior. Şi ei au păreri energice asupra politicii externe care reclamă aceste arme".

În continuare, Galbraith descrie schimbul de personal care are loc între Pentagon şi firmele producătoare de armament şi subliniază că beneficiarii de contracte militare sprijină pe legiuitorii, lobbyiştii etc. favorabili lor.

El nu afirmă că naţionalizarea firmelor de muniţii ar pune capăt politicii externe agresive şi cursei înarmărilor susţinute de Pentagon, Departamentul de Stat şi C.I.A., dar consideră că această măsură ar slăbi complexul militar-industrial. Oficialităţile de la arsenalele guvernului nu ar putea fi atît de active ca acelea de la firmele de armament particulare în iniţierea unei asemenea politici.

În ciuda ineficienţei lor, oficialităţile guvernamentale nu ar putea face mai multă risipă decît societăţile particulare actuale. De fapt, lasă să se înţeleagă Galbraith, s-ar obţine economii considerabile prin eliminarea profiturilor excesive şi a risipei făcute de fabricanţii de arme particulari.

Galbraith recunoaşte că Nixon nu va promova, desigur, naţionalizarea firmelor de muniţii. Dar el cere ca poporul să înceapă să discute această măsură şi s-o susţină. El se pronunţă pentru o campanie în vederea înscrierii naţionalizării firmelor de muniţii în platforma partidului democrat pentru alegerile din 1972.

Există slăbiciuni în analiza lui Galbraith. Propunerea sa are perspective mult mai largi decît îşi dă seama el însuşi. Argumentul său că fabricanţii de muniţii reprezintă întreprinderi „publice", şi nu particulare, este ingenios dar inexact.

Desigur, ei folosesc instalaţii şi echipament guvernamental, chiar şi pe o scară mai mare decît indică cifrele lui Galbraith. Economistul Robert J. Gordon menţionează „tezaurul puţin cunoscut de 45 000 000 000 dolari, cît valorează instalaţiile şi echipamentul achiziţionat de guvernul S.U.A. din 1940 încoace pentru uzul firmelor particulare". Aceste societăţi, acţionînd în principal, dar nu exclusiv, în domeniul producţiei militare şi spaţiale, sînt subvenţionate, de asemenea, prin avansuri financiare de capital rulant şi prin comenzi guvernamentale în termeni superfavorabili. Dar întregul capital investit în acţiuni se află în posesia acţionarilor şi este controlat de mari acţionari, ca şi în orice altă corporaţie privată.

Profiturile uriaşe sînt încasate de aceşti acţionari şi îndeosebi de grupul care exercită controlul asupra întreprinderii. Profiturile indirecte pe care le comportă acest control (salarii mari, conturi de cheltuieli, contracte pentru furnizarea de produse etc.), sînt deosebit de mari în comparaţie cu dividendele obişnuite, ca şi în cazul societăţilor de muniţii.

Societăţile folosesc o parte a profiturilor obţinute din afacerile cu guvernul pentru a cumpăra instalaţii şi maşini, astfel încît ele operează în mod curent cu un amestec de instalaţii şi echipament aflate atît în proprietate privată cît şi în proprietate publică.

Ele nu sînt corporaţii publice, ci corporaţii private care se alimentează într-o mare măsură din fondul public.

Toate corporaţiile mari sînt monopoliste. Toate sînt subvenţionate în diferite feluri de guvern. Toate se amestecă în politica guvernului şi caută să-şi aducă oamenii lor la putere. Iar majoritatea dintre ele, în virtutea investiţiilor lor superprofitabile în străinătate, sînt interesate într-o politică externă agresivă.

Într-adevăr, trustul uriaş tipic din ziua de astăzi este de două ori interesat — ca fabricant de muniţii şi ca investitor în străinătate. Aceste două surse îmbinate reprezintă circa jumătate din profiturile de care beneficiază cele 25 de corporaţii industriale care se situează pe primele locuri în ordinea importanţei lor.

Aceiaşi plutocraţi, operînd prin intermediul departamentelor pentru trusturi şi bănci uriaşe, deţin blocurile de acţiuni care asigură controlul în societăţile de muniţii şi în alte corporaţii uriaşe: „Chase Manhattan Bank" deţine 8,7 la sută din acţiunile lui „Boeing" şi 6,2 la sută din acţiunile lui „General Dynamics". Henry Jackson nu este numai senatorul lui „Boeing" ci, într-un sens foarte exact, el este, de asemenea, senatorul din partea familiei Rockefeller. Prin vastele lor legături reciproce cu guvernul, societăţile de muniţii americane, reprezintă o întruchipare deosebit de primejdioasă a fenomenului descris pentru prima oară de Lenin — capitalismul monopolist de stat.

Naţionalizarea acestor întreprinderi ar da o lovitură deosebit de puternică oligarhiei, structura de forţă care conduce economia trusturilor şi guvernul Statelor Unite.

În propunerile sale amănunţite, Galbraith ar renunţa în practică la multe din ceea ce îşi propune el în teorie. El ar plăti compensaţii acţionarilor la deplina valoare a pieţei — deşi recunoaşte că valoarea de pe piaţă a acţiunilor este umflată datorită faptului că se aşteaptă extinderea în tot mai mare măsură a afacerilor în domeniul militar.

El preconizează ca firmele „naţionalizate" să fie conduse de directori desemnaţi de guvern şi de societăţi, ceea ce ar face, poate, ca aceiaşi oameni să rămînă în funcţiile de unde îşi exercită controlul asupra firmelor respective.

El ar scuti sucursalele militare ale unor trusturi uriaşe cum sînt „General Electric" (a treia firmă producătoare de muniţii în ordinea importanţei) şi „American Telephone and Telegraph" (care se situează pe locul al şaselea), pe temeiul că majoritatea tranzacţiilor lor sînt civile.

De asemenea, ar fi excluse multe din conglomeratele care se bazează pe comenzile de război. În realitate, Galbraith afirmă că propunerea sa ar re-

prezenta un stimulent util pentru diversificare, astfel încît societăţile ar putea evita naţionalizarea.

Seara trecută, am despachetat puiul cumpărat pentru cină de la o sucursală a unui mare magazin şi am observat pe el următoarea etichetă : „Corporaţia alimentară Caroline, secţia societăţii anonime Textron". Beneficiind de comenzi la Pentagon în valoare de jumătate miliard dolari, acest furnizor-conglomerat, care se situează pe locul al 13-lea în domeniul comenzilor de armament, ar putea protesta cu blîndeţe : „Noi nu sîntem decît nişte bieţi fabricanţi de pui, nu ne naţionalizaţi". Şi toţi ceilalţi fabricanţi de muniţii ar cumpăra suficiente întreprinderi aparţinînd frontului civil pentru a putea prezenta argumente asemănătoare.

Acest fel de naţionalizare, ca şi unele din naţionalizările britanice, ar fi doar o batjocură în raport cu adevărata naţionalizare. Ele nu ar slăbi controlul actualilor fabricanţi de muniţii şi nu ar impieta asupra profiturilor lor. Preconizarea unei asemenea naţionalizări ar putea fi folosită ca un truc pentru a atrage din nou în sprijinul partidului democrat elementele decepţionate care urmăresc pacea.

Lupta pentru pace, împotriva politicii de război şi concesii către marea finanţă, ar trebui să includă naţionalizarea fabricilor de muniţii. Propunerile de naţionalizare, pentru a dobîndi forţă şi semnificaţie politică în ochii majorităţii poporului, ar trebui să fie formulate aproximativ în felul următor :

Toate întreprinderile care produc pentru programele militare sau spaţiale vor fi naţionalizate, independent de locul pe care-l ocupă într-un ansamblu constituit pe bază de corporaţie.

În principiu, aceste fabrici trebuie expropriate fără compensaţii. Proprietarii care deţin controlul asupra lor au obţinut în mod invariabil profituri de cîteva ori mai mari decît mica lor investiţie iniţială. Dacă se vor face unele compensaţii, ele vor trebui limitate la totalul capitalului privat investit realmente în întreprindere, fără să se acorde nici un procentaj pentru profiturile reinvestite aci. Directorii trebuie să fie toţi funcţionari publici, menţionîndu-se obligativitatea reprezentării muncitorilor întreprinderii.

Guvernul trebuie să fie solicitat să menţină angajarea deplină a tuturor forţelor de muncă în toate uzinele de muniţii naţionalizate, trecînd la producţia civilă toate acele uzine care ar fi scoase treptat din producţia de muniţii.

Guvernului trebuie să i se ceară să angajeze negocieri colective cu sindicatele alese de muncitori din uzinele de muniţii, fără nici o limitare a dreptului la grevă pe temeiul proprietăţii guvernului asupra acestor întreprinderi.

Pentru a avea forţă politică, campania de naţionalizare trebuie îmbinată cu campania pentru reducerea bugetului militar, pentru încheierea de acorduri internaţionale de dezarmare, pentru transferarea resurselor alocate scopurilor militare către necesităţile civile.

Le Monde
PARIS

IMPLICAŢIILE KIRUNEI

GREVA minerilor din Laponia durează de la 9 decembrie. În ciuda caracterului ei „ilegal", recent a avut loc un prim contact între conducerea întreprinderii naţionalizate L.K.A.B. şi o delegaţie a greviştilor, însoţiţi de reprezentanţi ai sindicatului lor. În restul Suediei, ameninţările de grevă persistă în numeroase întreprinderi, unde sînt în curs tratative.

La 150 km nord de Cercul Polar, se află Kiruna, centru al celui mai bogat zăcămînt de minereu de fier din lume. Oraşul, care are azi 24 000 de locuitori, a fost construit pe o înălţime, între munţii de minereu Kiirunavaara şi Luossavaara. Primul munte poartă o tăietură săpată în urmă cu 60 de ani. Aici a început, în 1902, exploatarea minereului la suprafaţă. În anul acela, o cale ferată lungă de 168 km a unit Kiruna cu portul norvegian Narvik, liber de gheţuri tot anul. „Drumul fierului" era deschis.

Cîteva imobile-turn, multe case mici, unele construcţii din lemn datînd de la începutul secolului şi păstrate cu grijă — ca „vila galbenă", unde directorul minei primeşte pe vizitatorii importanţi — totul acoperit cu un strat gros de zăpadă. Peisajul urban seamănă cu acela din orice alt oraş de provincie. Clubul sportiv este cartierul general al greviştilor. Delegaţii acestor oameni din Norrland, despre care se spune că sînt atît de rezervaţi, vorbesc neîncetat. Iar împrejur sînt afişate sute de telegrame de sprijin : majoritatea au fost trimise de sindicatele din centrul Suediei, de studenţi, de particulari. Pînă şi elevii de la şcoala de ziaristică din Stockholm, şi foştii combatanţi în războiul din Spania au adresat greviştilor salutul lor, însoţit de cîte o sumă de bani.

Această grevă are începuturi modeste. La 9 decembrie, anul trecut, 35 de conducători de maşini miniere, de la cea mai mică la cea mai modernă, lucrînd la cele trei mine ale întreprinderii naţionalizate L.K.A.B., situată la Svappavaara, au încetat lucrul pentru a protesta împotriva unui acord între sindicat şi patronat care reducea salariul unei categorii de muncitori transferaţi din adîncime la suprafaţă. După cîteva ore, restul minerilor i-a urmat. A doua zi, tovarăşii lor de la minele din Kiruna şi din Malmberget au declanşat o grevă de solidaritate, cu participarea a 4 800 de muncitori.

Disproporţia dintre miza relativ modestă şi amploarea mişcării a scos la iveală o nemulţumire adîncă. Într-adevăr, conducătorii federaţiei minerilor (al cărei sediu se află cu 1 300 km spre sud, la Grängesberg) nu au reuşit să convingă comitetul de grevă. Ei argumentau că mişcarea este „ilegală", că trebuia lăsat timp federaţiei minerilor să negocieze cu conducerea societăţii L.K.A.B. Greviştii au răspuns că au suferit prea multă vreme de pe urma slăbiciunii delegaţilor federaţiei pentru a le mai permite să conducă această grevă, declanşată spontan de muncitorii hotărîţi acum să ia ei înşişi lucrurile în mînă.

Conducerea întreprinderii a încercat atunci să înăbuşe conflictul. O nego-

Reprezentanţii societăţii miniere L.K.A.B. informînd presa asupra eşecului tratativelor

reflector

DE CE DEMISIONEAZĂ SAVANȚII DE LA N.A.S.A.

După august 1969 — deci după reușita primei debarcări pe Lună — oamenii de știință demisionează în număr mare de la N.A.S.A. Primul a fost Wilmot Hess, director științific al Centrului de la Houston. Albert King, șeful „laboratorului lunar", a plecat o dată cu el. I-a urmat Don Wise, șef al secției de explorări lunare. Apoi — o demisie remarcată în mod deosebit — Curtis Michel, specialist în fizică nucleară și pilot de vînătoare, primul dintre savanții americani selecționați pentru a fi cosmonauți.

Ce spun demisionarii ? Trei lucruri. Mai întîi, că zborurile sînt organizate, programate și efectuate de tehnicieni care caută să simplifice la maximum sarcina lor și, deci, să limiteze explorarea științifică ; în al doilea rînd, că persoanele care conduc „programul Apollo" se interesează mai mult de senzațional decît de știință. („Timpul pierdut pentru manipularea camerelor de televiziune, a declarat unul dintre savanții demisionați, ar fi putut fi mai bine utilizat pentru a culege mostre lunare"). În sfîrșit, că ei sînt rudele sărace ale N.A.S.A., ceea ce este indiscutabil : din cele 2,2 miliarde dolari alocate în 1969 „programului Apollo", doar două sute de milioane — adică mai puțin de o zecime — au fost atribuite cercetării științifice. O dovadă : savanții ocupă a 14-a poziție în ordinea distribuirii fotografiilor făcute pe Lună, aflîndu-se cu mult în urma presei.

Pentru a da o satisfacție oamenilor de știință — mai mult decît din considerente economice — N.A.S.A. a hotărît de curînd ca zborurile „Apollo" să fie programate la intervale mai mari. În mod normal, fiecare explorare lunară trebuie să beneficieze de învățămintele celei precedente : or, într-un ritm de patru lansări pe an, este imposibil să se analizeze în timp util eșantioanele și minereurile sau datele aparatelor de măsurat lăsate pe Lună.

„N.A.S.A. își bate joc de noi, spun savanții. «Programul Apollo» nu este decît un foc de artificii menit să epateze lumea".

Dar fronda savanților este doar un aspect al unei mari tulburări... Civilizația care a reușit impresionanta aventură de a asambla milioane de piese de metal și de a le face să călătorească, fără cel mai mic incident, pînă pe Lună, nu a reușit să se despotmolească din orezăriile Vietnamului, se asfixiază în orașele ei aglomerate și poluate. În S.U.A., vara trecută, se savura succesul „misiunii Apollo". Astăzi, un sondaj de opinie în legătură cu continuarea explorării spațiale arată că, pentru prima dată, numărul adversarilor îl depășește pe acela al partizanilor: 55 la sută contra, 45 la sută pentru.

(După Paris-Match)

ciere rapidă între confederația patronală S.A.F. și cea a minerilor a dus la încheierea unui acord la 24 decembrie : majorarea salariului cu 1,33 coroane și haine mai călduroase pentru mineri (mina Svappavaara este exploatată la suprafață). Dar era prea tîrziu. Cei 280 muncitori de la această mină au respins acordul. Și fusese creat un precedent : se negocia în cursul unei greve.

În plus, revendicările depășiseră cadrul clasic, extinzîndu-se și asupra condițiilor de muncă. Societatea nu a cedat niciodată muncitori din motive de scădere a producției, dar, invocînd mecanizarea tot mai avansată, a deplasat deseori muncitori care nu reușeau să se adapteze accelerării ritmului de muncă. Aceste deplasări au dus la scăderi ale salariului orar și au provocat, în general, nemulțumiri, muncitorii deplasați aflîndu-se într-o situație de inferioritate.

Minerii se mai plîng de vaporii nocivi emanați de motoarele Diesel și de zgomotul infernal al mașinilor care străbate căștile lor de protecție. Anumite stîngăcii ale societății nu au făcut decît să accentueze iritarea. E drept, comitete comune cuprinzînd mineri, ingineri și reprezentanți ai conducerii se întrunesc regulat pentru a examina mijloacele de îmbunătățire a muncii. Dar muncitorii afirmă că aceste ședințe nu duc niciodată la rezultate concrete : „Ceea ce vrem noi — ne-a spus unul dintre ei — este să avem mai multe răspunderi, să participăm în mod real la hotărîrile care ne interesează. Pentru moment, avem impresia că sîntem un simplu factor de producție, ca și minereul sau capitalul".

În timp ce nemulțumirea minerilor creștea, sindicatul lor se epuiza în lupte interne. Pe de altă parte, revendicările muncitorilor din Laponia, transmise de sindicatul lor federației din Grängesberg, apoi de aceasta Confederației Muncii din Stockholm, se pierdeau în mijlocul negocierilor generale. Slăbiciunea secțiilor locale ale sindicatului minerilor din Laponia este, de altfel, accentuată de faptul că ele nu au reprezentanți în consiliul de administrație al Federației, deși reprezintă 40 la sută din numărul muncitorilor. Iată de ce comitetul de grevă a cerut să negocieze direct la fața locului, la Kiruna, cu conducerea societății L.K.A.B., ale cărei birouri se află la Stockholm (ca și acelea ale Confederației Muncii și ale Confederației patronatului). Ei au pus, astfel, sub semnul întrebării sistemul de tratative despre care se spune de 40 de ani că „asigură pacea socială" în Suedia.

Pentru moment, comuniștii și social-democrații au suspendat controversele dintre ei, spre a prezenta un front comun împotriva apărătorilor „ordinii stabilite". Această alianță va dura cel puțin pînă la viitoarele alegeri sindicale, care vor avea loc în martie.

În orice caz, conflictul exprimă o neliniște existentă în numeroase întreprinderi suedeze și care este provocată de nemulțumiri pe care structurile existente le condamnă la neputință. Credincios principiilor lui, guvernul nu a intervenit — cel puțin în mod fățiș. Este evident, însă, că Olof Palme și prietenii săi social-democrați urmăresc cu neliniște acest conflict și reacția în lanț pe care a dezlănțuit-o.

Guy DE FARMOND

Look

NEW YORK

William Fulbright

președintele Comitetului pentru relațiile externe al Senatului S.U.A.

CE FEL DE ȚARĂ VREM SĂ FIE AMERICA ?

NE-AM EXTINS peste măsură în angajamentele noastre față de străinătate, mai ales în angajamentele noastre militare, și în acest proces de extindere exagerată am permis puterii noastre executive să dobîndească puteri cvasi-dictatoriale în domeniul politicii externe. Statele Unite au în prezent tratate militare — bilaterale sau multilaterale — cu 43 de țări din întreaga lume. Fiecare din acestea precizează condițiile care ar justifica intrarea noastră într-un război.

Oricît de complexe ar fi prevederile actuale ale acestor tratate, ele nu exprimă nici pe departe întreaga amploare a angajamentelor noastre. La fel ca și marile puteri ale Europei înainte de 1914, avem tendința să ignorăm rezervele și limitele tratatelor, interpretînd obligațiile ce ne revin ca absolute și nelimitate. De exemplu, nici o prevedere a tratatului S.E.A.T.O. nu ne obligă să luptăm în Vietnam, care nu este nici măcar una din cele 43 țări față de care sîntem obligați prin tratate. Tot ceea ce ni s-a cerut în legătură cu Vietnamul de sud era să ne „consultăm imediat" cu aliații noștri din S.E.A.T.O., dacă am fi considerat că această țară este amenințată. Cu toate acestea, ni s-a spus în repetate rînduri că, prin acest tratat, sîntem obligați, în numele onoarei și al legii, să intrăm în războiul din Vietnam.

Condiția oricărui angajament în străinătate este de a fi justificat de interesele naționale. Părerea mea este că, în unele regiuni ale lumii — și în primul rînd în Asia de sud-est — noi am contractat obligații care nu numai că depășesc necesitățile securității naționale

a Americii, dar chiar o afectează vizibil.

Punctul meu de vedere este că, pentru Statele Unite, nu prezintă o importanță vitală dacă Vietnamul de sud este guvernat de comuniști, de necomuniști sau de o coaliție ; nu prezintă o importanță vitală pentru Statele Unite nici dacă Vietnamul de nord și de sud sînt unite sau despărțite. În consecință, Vietnamul trebuie considerat drept cel mai tragic, cel mai fatal și mai inutil angajament american din perioada de după al doilea război mondial, dacă nu din întreaga noastră istorie.

În raportul său cu privire la rezolvarea angajamentelor naționale, Comitetul senatorial pentru relații externe releva că, dintr-o serie de declarații ale puterii executive, se degajă uneori o impresie de angajament obligatoriu, cînd, în fond, nici unul nu trebuie considerat în sine ca o obligație. Prin simpla repetare a unor afirmații privitoare la relațiile noastre cu o anumită țară, ajungem la ipoteza că se află în joc onoarea noastră. Cazul Tailandei și al Spaniei, adăugat la primul exemplu, cel al Vietnamului, ilustrează modul în care ne asumăm angajamentele față de străinătate.

Pe baza Tratatului S.E.A.T.O., Statele Unite au două obligații precise față de Tailanda : conform articolului 4, paragraful 1, „să acționeze pentru a face față unui pericol comun, în concordanță cu prevederile constituționale", în cazul că Tailanda ar fi atacată; conform articolului 4, paragraful 2, să se „consulte imediat" cu aliații săi din S.E.A.T.O., dacă Tailanda ar fi amenințată de subversiune. De fapt, prezența în Tailanda a 50 000 de militari americani, — trimiși fără asentimentul Congresului — la care se adaugă participarea Tailandei la războiul din Vietnam, a creat un angajament „de facto" care depășește Tratatul S.E.A.T.O.

Un exemplu și mai concludent al angajării noastre militare, prin acțiunea puterii executive, îl constituie acordurile noastre succesive cu Spania pentru menținerea bazelor militare din această țară. În acest caz, nu exista un tratat pe care să ne bizuim ; puterea executivă trebuia să pornească de la nimic. Cu toate acestea, printr-o serie de acorduri ale puterii executive și, mai mult, prin simplul fapt al prezenței trupelor americane staționate în Spania, noi am ajuns în situația unei alianțe militare virtuale cu regimul lui Franco.

Mai importantă decît orice acord scris în angajarea militară a Statelor Unite față de guvernul lui Franco este prezența trupelor americane pe teritoriul Spaniei. Acest lucru a fost recunoscut clar într-un memorandum pe care generalul Earle Wheeler, la recomandarea fostului secretar de stat Rusk, l-a înmînat autorităților militare spaniole în noiembrie 1968. În memorandum se arăta : „Prin prezența trupelor americane în Spania, S.U.A. oferă Spaniei o garanție de securitate mai evidentă și mai certă decît orice document scris". Această interpretare a sensului prezenței americane în Spania a fost dezaprobată de Administrația Nixon dar, dat fiind faptul că generalul Wheeler se referea la un angajament rezultînd din prezența noastră militară ca fapt real, valoarea acestei dezaprobări este discutabilă. Poți dezaproba un acord scris; nu poți dezaproba însă un fapt.

Forțele americane din Spania s-au angajat în manevre militare comune cu trupele spaniole. În cursul unor manevre recente, „scenariul prevedea acordarea de sprijin american trupelor spaniole serios zdrobite de insurgența din țară. De fapt, forțele noastre repetau „sprijinul pe care l-ar putea oferi regimului franchist" în eventualitatea unui război civil sau a unei rebeliuni în Spania.

Cu prilejul altor manevre militare, unitățile navale spaniole, portugheze și americane au participat la exerciții comune antisubmarine. Aceste manevre navale comune le-au oferit spaniolilor, cel puțin, o influență restrînsă în N.A.T.O., la care visau de mult.

Rezolvarea problemei presante a angajamentelor exagerate ale Statelor Unite în străinătate nu mai poate aștepta. Din cauza devierii resurselor noastre politice, morale, militare și economice de la cerințele interne spre angajamentele față de străinătate, structura societății americane începe să se destrame.

Prima necesitate, absolut esențială, pentru schimbarea acestei tendințe îngrijorătoare a politicii noastre este încetarea războiului din Vietnam. Este timpul să fim mai severi cu clienții noștri de la Saigon, să le facem cunoscut că sîntem dispuși să acceptăm un compromis real cu Vietcongul (F.N.E. — n. trad.), compromis care să le ofere inevitabil o participare în guvernul Vietnamului de sud. Nu e nevoie să impunem o coaliție sau altceva guvernului de la Saigon. Este suficient să le arătăm care sînt condițiile care ne convin și care corespund cerințelor securității noastre, dîndu-le posibilitatea să aleagă între a merge alături de noi sau a continua războiul cu propriile forțe.

În afara retragerii din Vietnam, Statele Unite trebuie să reconsidere întreaga gamă a angajamentelor sale, din Spania pînă în Tailanda. Spre deosebire de Vietnam, mai avem încă timp să discutăm aceste probleme, folosind în acest scop atît Congresul cît și puterea executivă, pentru desfășurarea unei reconsiderări ample și deliberate a angajamentelor noastre în întreaga lume, comparînd în fiecare caz interesele securității noastre cu riscurile și resursele pe care le implică.

În ultimă instanță, trebuie să elaborăm un procedeu care să permită fiecărei generații să reconsidere angajamentele moștenite de la generațiile anterioare. De exemplu, Comitetul senatorial pentru relații externe și-ar putea face obiceiul ca, cel puțin o dată la zece ani, să revizuiască toate angajamentele importante ale S.U.A. față de străinătate. Ar fi o experiență utilă pentru toți dacă membrii Departamentului de Stat ar fi chemați pe colina Capitoliului, la intervale periodice, pentru a examina Tratatele N.A.T.O., S.E.A.T.O. și celelalte tratate, în funcție de noile condiții și de necesitățile securității.

Trebuie să găsim modalități de a menține legătura cu trecutul fără a deveni prizonierii lui. Trebuie să găsim modalități de a elibera fiece nouă generație de povara de a lupta și muri pentru a onora angajamentele — și obsesiile — generațiilor anterioare.

În sfîrșit, restabilirea echilibrului și a sănătății societății noastre va impune adoptarea unor hotărîri în legătură cu ce fel de țară vrem să fie America și cu rolul pe care dorim să-l joace în lu-

reflector

NIGERIA ȘI PETROLUL

Pentru marii petroliști, puțin simțitori la suferințele oamenilor, sfîrșitul secesiunii biafreze înseamnă că Nigeria își va relua expansiunea petrolieră. Societățile își fac socotelile. Și se pregătesc să sărbătorească „succesul" lor economic. Înainte de începerea ostilităților, Nigeria era al șaptelea producător de petrol din lume. Prezenta trei avantaje pentru societățile petroliere : așezarea țării, care evita tancurilor petroliere ocolul pe la Cap, calitatea petrolului, cantitatea zăcămintelor. Încă de la primele descoperiri de petrol în Nigeria, societățile americano-britanice s-au găsit în competiție cu interesele franceze. Principalele societăți implantate în Nigeria sînt „Shell", „British Petroleum", „Gulf Oil" și „Mobil Oil".

La începutul ostilităților, se evalua că producția pentru ansamblul puțurilor era de 600 000 barile pe zi, ceea ce aducea un venit anual de peste 100 000 000 de lire sterline. În 1968, în ciuda distrugerilor și a luptelor, producția era de aproape 500 000 barile pe zi. Pe baza acestor date, petroliștii evaluează că, înainte de sfîrșitul anului 1970, producția va trebui să fie de aproximativ 1 000 000 barile pe zi.

Încă în primăvara anului 1969, societățile, încurajate de guvernul nigerian, au început reorganizarea exploatărilor petroliere și a instalațiilor portuare. „Gulf Oil", care a exploatat zăcăminte submarine, nu a avut decît foarte puțin de suferit de pe urma războiului ; ca și firmele „Mobil Oil" și „Texaco", ea se pregătește să deschidă noi puțuri marine. Pentru toată lumea, necunoscuta o constituie viitorul pe care guvernul nigerian îl rezervă intereselor franceze. Încă de la începutul ostilităților se povestește că acorduri ultrasecrete ar fi fost semnate alternativ cu nigerienii și cu biafrezii, aceștia din urmă promițînd exclusivitatea exploatării zăcămintelor. Dar, firește, nu există nici o precizare.

Momentan, au învins, evident, societățile americane și britanice. Înainte de începerea ostilităților, Franța era reprezentată de societatea de stat S.A.F.R.A.P., care exploatează zăcăminte în apropiere de Port-Harcourt. Cele 40 000 barile pe care le extrăgea erau evacuate prin conducta petrolieră „Shell"-„British Petroleum".

Acestor grupuri li se mai adaugă doi noi veniți : societatea de stat italiană „Agip" și societatea americană „Phillips", care, amîndouă, se pregătesc să exploateze zăcăminte în comun. Ceea ce dă imaginea expansiunii pe care fiecare societate speră s-o obțină.

(După **Le Figaro Littéraire**)

me. În prezent, sîntem angajaţi, sau aproape angajaţi, într-o politică de menţinere unilaterală a ceea ce considerăm a fi un echilibru dezirabil al puterii, mergînd pînă la participarea la războaiele civile ale altor ţări. Dacă acesta va fi drumul nostru, atunci viitorul nu ne va rezerva altceva decît eforturi nesfîrşite în străinătate, lupte cronice, cheltuieli tot mai mari şi militarizarea vieţii Americii.

O adaptare înţeleaptă la realităţile secolului XX ar fi, desigur, participarea la problemele internaţionale, dar o participare „selectivă", adică în funcţie de interesele şi resursele noastre — mă refer la resursele morale, intelectuale, dar şi materiale. Cred că mai avem încă posibilitatea să restabilim echilibrul între angajamentele interne şi cele externe. Se pare că puterea ne-a îmbătat: ne-a făcut să luăm ambiţiile drept interese, vanităţile drept obligaţii. Mai avem încă timp să ne debarasăm minţile de toată această absurditate pentru a învăţa să folosim puterea cu moderaţia indicată unei băuturi alcoolice periculoase. După aceea ar fi posibil să restabilim un oarecare echilibru al modului nostru de a judeca şi, o dată cu aceasta, al priorităţilor şi angajamentelor noastre. Trebuie să hotărîm ce fel de ţară vrem să facem din America.

jeune afrique

NIGERIA – UN TEST AL AFRICII

PRĂBUŞIREA militară a Biafrei a pus capăt fazei militare a luptei care a divizat pe nigerieni în cursul ultimilor patru ani. Ea a deschis calea organizării imediate a ajutorului masiv, menit să salveze viaţa a milioane de nevinovaţi. Partizanii guvernului federal au toate motivele să se bucure. Pentru populaţia ibo, învinsă, a venit ora reflecţiilor.

Sfîrşitul războiului nu a eliminat cauzele lui. Conflictul este consecinţa unor dezacorduri politice grave, avînd drept obiect principal securitatea etniei ibo în cadrul unei federaţii nigeriene. Este o problemă, în acelaşi timp, politică şi socială, încă nerezolvată. De soluţionarea ei depind perspectivele realizării unei păci durabile, hotărîtoare pentru prosperitatea populaţiei Nigeriei.

Pentru moment, situaţia creată ca urmare a victoriei militare a părţii federale reeditează o situaţie asemănătoare, în multe aspecte, cu cea existentă în Nigeria după masacrele din 1966. Acum, ca şi atunci, victima este populaţia ibo. Raţiunea, pentru care practic, întreaga elită ibo îşi manifestase atunci dezacordul faţă de guvernul federal, rezidă în faptul că Lagosul nu şi-a îndeplinit datoria faţă de civilii lipsiţi de apărare. Mulţi dintre ei au pierit fiindcă nu fuseseră apăraţi. Astăzi, războiul o dată încheiat, populaţia ibo, învinsă şi traumatizată, nu este capabilă să-şi revină fără ajutor. Succesul reintegrării ei depinde în mare măsură de comportarea învingătorilor. Este esenţial ca sentimentele şi demnitatea umană a etniei ibo să fie luate în considerare şi respectate.

Populaţia ibo nu are alternativă: ea trebuie să înveţe să trăiască frăţeşte cu ceilalţi nigerieni. În acelaşi timp, însă, nigerienii care au purtat războiul pentru a-i readuce pe ibo în sînul federaţiei au datoria să le asigure o viaţă demnă.

Sfîrşitul războiului trebuie să marcheze şi sfîrşitul intervenţiei străine în treburile Nigeriei. Unele ţări, din raţiuni diferite, au adoptat poziţii diverse şi opuse de-a lungul conflictului. Prăbuşirea Biafrei înseamnă că astăzi nu mai există decît o singură Nigerie şi lucrul cel mai bun care se poate face este de a încuraja pe ibo să trăiască împreună cu ceilalţi nigerieni şi să colaboreze cu ei pentru edificarea unui viitor fericit şi prosper. A venit momentul ca marile puteri să arate o înţelegere dezinteresată faţă de populaţia ibo care, mai presus de orice, are nevoie să fie lăsată să trăiască în pace. Cercurile străine care au sprijinit Lagosul au motive de satisfacţie. Ele vor fi, evident, tentate să influenţeze în viitor politica Nigeriei. Reuşita sau eşecul tentativelor lor va depinde de atitudinea pe care o va adopta Lagosul.

Organizaţiei Unităţii Africane, al cărei sprijin moral a fost preţios pentru Nigeria, îi incumbă astăzi o responsabilitate morală, aceea de a încuraja toate grupurile populaţiei nigeriene să colaboreze în pace şi armonie. Ea a evitat în trecut să intervină în afacerile interne ale Nigeriei. Acesta este motivul pentru care O.U.A. a refuzat sistematic să considere problema altfel decît printr-o prismă pur juridică şi raportată la integritatea teritorială a ţării. Datorită sprijinului ei, victoria federală asigură astăzi menţinerea acestei integrităţi teritoriale. Angajînd întreaga sa influenţă în Africa, O.U.A. poate, prin eforturile sale, să joace un rol pozitiv în vederea unei reconcilieri rapide. Aceasta este cu atît mai necesar într-un moment în care se cer întreprinse noi eforturi pentru definitivarea unei constituţii viabile, răspunzînd intereselor reale ale tuturor nigerienilor. E de datoria O.U.A. să încerce evitarea unei reeditări a recentei tragedii din Nigeria. Or, şansele de a realiza o stabilitate şi o pace durabilă se întemeiază, în definitiv, pe natura soluţiei politice care va fi găsită. Nigeria este microcosmosul Africii şi, în circumstanţele actuale, el constituie prin excelenţă terenul de experimentare pentru soluţionarea numeroaselor conflicte etnice.

Raph UWECHUE

Lubomir STROUGAL

preşedintele guvernului R. S. Cehoslovace

La 28 ianuarie, preşedintele R.S. Cehoslovace, Ludvik Svoboda, l-a numit în funcţia de preşedinte al guvernului federal cehoslovac pe Lubomir Strougal.

Noul premier s-a născut la 19 octombrie 1924. A studiat la facultatea de drept a Universităţii Caroline din Praga, pe care a absolvit-o obţinînd titlul de doctor în ştiinţe juridice. Între 1948-1959, a deţinut diferite funcţii politice în cadrul Comitetului regional din Ceske Budejovice al P.C. din Cehoslovacia, între 1957 şi 1959 fiind prim-secretar al acestui comitet regional. In perioada 1959-1961, a deţinut portofoliul ministerului agriculturii, iar ulterior, pînă în 1965, portofoliul ministerului de interne. Din aprilie pînă în decembrie 1968, a ocupat funcţia de vicepreşedinte al guvernului cehoslovac.

Timp de nouă ani, între 1960 şi 1969, Strougal a fost deputat în Adunarea Naţională a R.S. Cehoslovace, iar apoi deputat în Consiliul Naţional Ceh.

Membru al C.C. al P.C.C. din anul 1958, Lubomir Strougal îndeplineşte în perioada 1965-1968 funcţia de secretar al C.C. al P.C.C., iar din noiembrie 1968 este ales membru al Prezidiului, secretar şi membru al Secretariatului C.C. al P.C. din Cehoslovacia. Din noimbrie 1968 pînă în ianuarie 1970, este preşedinte al Biroului C.C. al P.C. din Cehoslovacia pentru conducerea activităţii de partid în regiunile cehe, funcţie din care este eliberat ca urmare a numirii sale în înalta funcţie de stat.

Numirea lui Lubomir Strougal în funcţia de preşedinte al guvernului federal cehoslovac a fost făcută la propunerea Prezidiului C.C. al Frontului Naţional din R.S. Cehoslovacă. În seara zilei de 28 ianuarie, noul preşedinte al guvernului a depus, la Hradul din Praga, jurămîntul conform constituţiei R.S. Cehoslovacă.

E. I.

poșta redacției

Ion Muche, Constanța. Pactul Briand-Kellogg, cunoscut și sub denumirea de „pactul de la Paris", a fost semnat în 1928, la Paris, de peste șaizeci de state, la inițiativa secretarului de stat american Frank B. Kellogg. Pactul prevedea renunțarea la război ca mijloc de rezolvare a diferendelor și litigiilor internaționale. În decembrie 1936, la conferința interamericană de la Buenos Aires, 21 de state americane semnează un pact de pace, care constituie un supliment regional al pactului Briand—Kellogg.

CUM A CAPITULAT BIAFRA

Aurel Stancu, Cluj. Reproducem, din revista italiană „Epoca", o serie de amănunte privind actul capitulării Biafrei, transmise de ziaristul Ricciotti Lazzero, martor ocular al evenimentelor. „Sîmbătă, 10 ianuarie, către seară, Owerri a căzut în mîinile armatelor federale, iar posturile de radio au anunțat capitularea Biafrei și formarea unui grup pentru negocierile de pace cu guvernul federal. Delegația, în frunte cu ministrul justiției, Louis Mbanefo, era compusă din fostul secretar al Universității din Lagos, profesorul Eni Njoku ; procurorul general al guvernului secesionist, Y. I. Emenbolu ; fostul diplomat A. E. Bassey ; dr. Chuke Obi, profesor de matematică la Universitatea din Ibadan, și funcționari civili și militari. Căzuse în mîinile armatelor federale și aeroportul Uli, unde aterizau pînă atunci avioanele aducînd ajutoarele internaționale acordate Biafrei. Ultimul pilot care a atins pista din mijlocul pădurii a fost căpitanul danez Gunnar Oestergaard. El a lăsat alimente și medicamente și s-a întors la baza din insula Sao Tome cu un grup de refugiați. Din acea clipă, legăturile cu populația biafreză au fost întrerupte. Delegația a ajuns la Lagos joi, 15 ianuarie, în primele ore ale dimineții. Locotenent-colonelul Effiong își abandonase uniforma și îmbrăcase o cămașă tricotată din bumbac, cu mînecile scurte, și o pereche de pantaloni cafeniu deschis. Locotenent-colonelul David A. Ogunewe purta o cămașă cadrilată, semănînd izbitor cu un muncitor negru din Harlem. Singurul care purta cravată, în ciuda căldurii de 30 de grade la umbră, era fostul ministru al justiției, șeful delegației, cu părul alb, tuns scurt. Întregul grup a fost condus cu automobilul la cazarma Dodan, în centrul orașului Lagos, unde și-a luat micul dejun și s-a odihnit. Autoritățile federale pregătiseră pentru ceremonia finală o sală mare, cu două mese față în față. De o parte s-a instalat generalul Gowon, de cealaltă, delegația biafreză. Erau prezenți numai cîțiva fotografi și invitați ai radioteleviziunii nigeriene. Locotenent-colonelul Effiong s-a ridicat în picioare și a spus : «Am venit să punem capăt secesiunii și să discutăm asupra celor ce trebuie să facem pentru a rezolva situația». După aplauze îndelungi, a urmat un moment de tăcere. Erau orele 14,02. Effiong și-a deschis servieta de piele și a semnat un document pregătit dinainte, l-a înmînat lui Gowon și a declarat : «Din acest moment, Republica Biafra încetează să mai existe. Nigeria va fi din nou o națiune unită». Generalul Gowon a răspuns, ridicîndu-se : «Acum frații și-au regăsit frații». A urmat o neprevăzută îmbrățișare cu colegul rebel". *Harta reprezintă teritoriul biafrez : mai 1967—ianuarie 1970 (în cele 3 faze ale luptei).*

ANTROPOMETRIA JUDICIARĂ

Radu Brezeanu, Constanța. 1) Antropometria judiciară este o metodă de investigare polițienească și de identificare a criminalilor recidiviști, elaborată de grefierul parizian Alphonse Bertillon și folosită cu un relativ succes la sfîrșitul secolului trecut. Metoda propusă de Bertillon consta în măsurători antropologice și se baza pe faptul că proporțiile corpului uman au o variabilitate infinită, direct proporțională cu numărul indivizilor. Măsurîndu-se corpul, capul, lungimea piciorului stîng, antebrațul stîng, degetele mîinii stîngi etc., erau întocmite fișe pentru descoperirea unui delincvent recidivist (Bertillon propunea măsurători numai pentru partea stîngă pentru că aceasta este mai puțin supusă deformărilor provocate de munca fizică). În România, acest sistem de identificare a fost introdus în 1892 de cunoscutul medic legist Mina Minovici (care a înființat și un serviciu de antropometrie). Deși a contribuit la identificarea multor criminali, antropometria judiciară prezenta serioase carențe, cea mai importantă provenind din faptul că nu se putea aplica decît exclusiv recidiviștilor. Cu timpul, metoda și-a pierdut din importanță, fiind înlocuită de sisteme de urmărire și identificare mai eficiente. 2) „Muzeul Omului" din Paris este instalat în palatul Chaillot (*în fotografia de sus*) și a fost construit în anul 1937, cu prilejul Expoziției Internaționale. Muzeul dispune de 20 de laboratoare, o fototecă cu peste 300 000 de piese, o importantă discotecă cu înregistrări din toate continentele (muzică primitivă și populară), o bibliotecă cu peste 150 000 de volume și alte numeroase servicii specializate. Printre exponatele românești de artă populară aflate în acest muzeu se află o foarte veche și masivă poartă maramureșeană, din lemn sculptat.

CNOSSOS, PHAISTOS ȘI ZACRO

Săpăturile conduse de arheologul englez sir Arthur Evans au scos la lumină o sută de orașe cretane. Trei dintre ele se disting prin minunatele lor palate : Cnossos, Phaistos și Zacro. O recentă călătorie în Creta mi-a prilejuit vizitarea acestor orașe. Legendarul palat din Cnossos, construit între anii 2 000 și 1 700 î.e.n., după planurile lui Dedal, însumează 1 200 de camere, galerii, culoare, apartamente pentru invitați, băi etc. Întreg ansamblul se întinde pe o suprafață de 20 000 mp. În această construcție complicată locuia, potrivit legendei, Minotaurul. Complexul arhitectonic din Cnossos era dotat cu o instalație hidraulică specială care, printr-un canal, permitea scurgerea pîcăturilor de ploaie; era astfel strînsă apa necesară pentru băut.

Privind astăzi palatul de la o oarecare distanță, observi că este grupat în mai multe construcții unite între ele cu galerii în etaj, în timp ce altele sînt separate prin grădini, parcuri, lacuri și jocuri de apă. „Grădinile din Cnossos — scria A. Evans — datează de peste trei mii de ani înaintea celor de la Versailles. Chiar faimoasele grădini suspendate din Babilon, considerate de către grecii antici drept una dintre cele șapte minuni ale lumii, sînt ulterioare celor din Cnossos cu peste o mie de ani". Fiecare din edificiile de la Cnossos avea două, trei, patru sau cinci etaje. Maiestuoase scări, conservate pînă în zilele noastre, conduc către etajele superioare și terase. Ele sînt încrustate cu simboluri sacre ale Cretei. Civilizația cretană are meritul de a fi prima care a aplicat la construcțiile clădirilor etajul. Am vizitat și sala tronului, care se compune dintr-o anticameră cu un mare bazin de piatră, și o sală principală cu scaune de jur împrejur pentru consilieri. În peretele dinspre nord se ridică faimosul tron albastru al lui Minos. Pe zidurile din apropierea tronului se află fresce reprezentînd animale și păsări imaginare. În partea stîngă a sălii se vede un bazin îngropat în sol, unde Minos cobora ca reprezentant direct al lui Zeus, pentru a-i aduce jertfe. Alături de sala tronului, o scară conduce la etajul superior al grupului de construcții, de unde se formează o șosea care servea numai regelui și suitei sale.

Șerban GHEORGHIU
membru în echipajul motonavei „Transilvania"

poșta redacției

TAILANDA

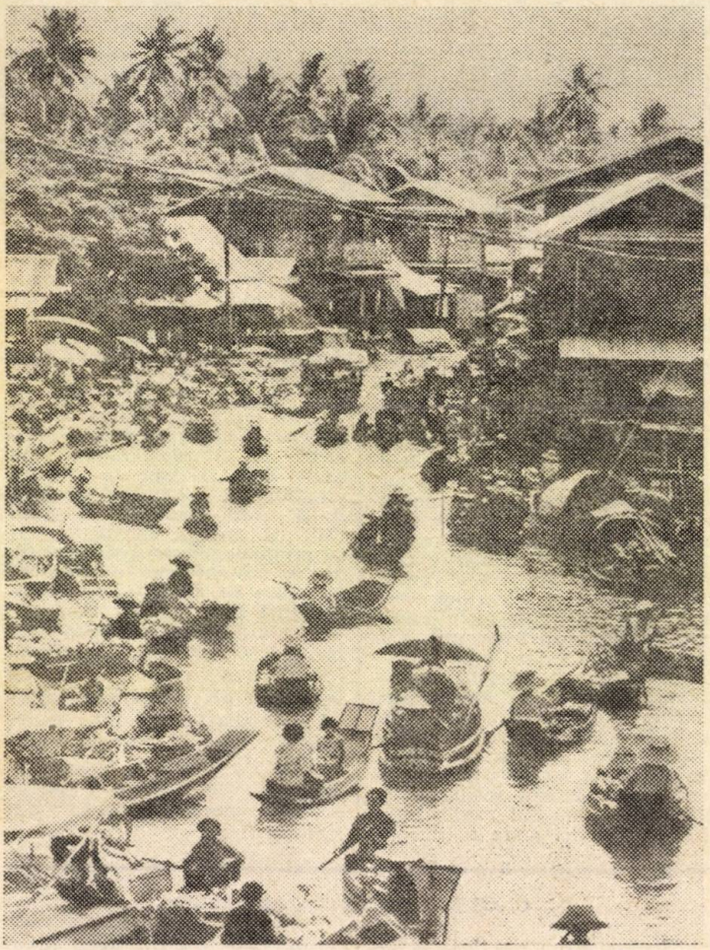

Ion Georgescu, Urziceni. Tailanda (în limba thai numită „Muang Thai" — țara oamenilor liberi — sau „Prathet Thai") se întinde pe 1 600 km de la nord la sud și 800 km de la est la vest. Cei peste 31 500 000 de locuitori sînt răspîndiți pe o suprafață de 514 000 kmp. Tailanda (al cărui nume vechi era Siam) s-a născut în urma prăbușirii imperiului khmer. Primii europeni care pătrund în aceste ținuturi sînt portughezii. Ei îi înlocuiesc, din 1511, pe negustorii musulmani în transportul către China, India și Europa a produselor siameze : orez, lemn prețios, droguri. În secolul următor, dominația olandeză înlătură pe cea portugheză. Suveranul Song Tham (1610—1628) autorizează stabilirea englezilor la Aythia. Europenii pătrund, însă, în număr mare în această țară mai cu seamă sub domnia lui Phra Narai (1657—1688), care acordă funcția de prim-ministru unui străin — Constantin Phaulkon (Faulcon). „Compania Franceză a Indiilor Orientale" obține monopolul asupra unei părți însemnate din comerțul siamez. Între Franța și Siam are loc un schimb de ambasadori în 1684 și 1685. Ocuparea orașului Bangkok, însă, de către trupele lui Ludovic al XIV-lea, determină izbucnirea unei revolte populare, sprijinită de olandezi, care sfîrșește prin executarea lui Phaulkon (1688). Din acel moment, comerțul siamez cu Europa este închis. Două secole mai tîrziu, în 1867, Siamul recunoaște protectoratul francez asupra Cambodgiei (Franța și Anglia colonizaseră, de altfel, zonele vecine : Birmania, Laos, Cambodgia). La 24 iunie 1934 are loc o lovitură de stat, organizată de un grup de ofițeri și intelectuali, care impun regelui Râma VII monarhia constituțională (un parlament și o constituție). În iulie 1939, vechiul nume Siam este înlocuit cu Tailanda. Japonezii debarcă în Tailanda în decembrie 1941. Regimul lui Luang Pibul Songgram încheie pace cu Japonia și declară război Angliei și Statelor Unite, la 25 ianuarie 1942. În iulie 1944, Pibul Songgram este înlocuit de regentul Pridi, care trece de partea puterilor aliate. În cei aproape 40 de ani care au trecut de la înlăturarea monarhiei absolute, Tailanda a avut șase constituții și a cunoscut șapte lovituri de stat. Ultima constituție a fost promulgată la 28 ianuarie 1969, cînd mareșalul Sarit a fost ales prim-ministru. Prin constituția de anul trecut, regele continuă să fie șeful suprem al bisericii și armatei, dar nu are puteri executive. Actualul rege este Bluniphol Adulyades. După al doilea război mondial, influența S.U.A. în Tailanda a fost tot mai puternică (Statele Unite dețin, de altfel, baze militare aeriene și navale în această țară). Despre o serie de aspecte ale vieții politice tailandeze, vă recomandăm consultarea nr. 9/1969 al revistei noastre. Din punct de vedere economic, Tailanda este o țară lipsită aproape complet de industrie, agricultura fiind baza economică a țării. Se cultivă în special orezul, care ocupă cea mai mare suprafață : 90 la sută din teritoriul cultivabil (Tailanda este a șasea producătoare de orez din lume, după Republica Populară Chineză, India, Japonia, Pakistan și Indonezia). Exporturile de lemn prețios (tec) și cauciuc dețin al doilea loc în comerțul exterior tailandez.

CÎND A FOST DESCOPERIT YEMENUL

Vestigiile cercetate pînă în prezent nu furnizează date din care să rezulte cînd și de către cine a fost descoperit Yemenul. Istoricul Henry de Monfried declară chiar că „Yemenul nici n-a fost descoperit". Cîteva generații de cercetători n-au reușit să termine investigațiile lor în istoria popoarelor din Arabia de Sud. În 1325, Ibn Battuta, un mare geograf al epocii, pleacă din Tanger spre Alexandria (Egipt). Călătorește de-a lungul Nilului, apoi în Arabia, unde vizitează locurile sfinte. Rămîne două luni la Mecca și Medina, apoi ajunge în Yemen, despre care lasă însemnări în cartea „Călătoriile lui Ibn Battuta". În 1440, venețianul Niccolo de Conti cercetează Yemenul. Navigatorul portughez Pedro de Covilheo este și el unul din primii europeni care au explorat țărmurile Arabiei de Sud. Plecat în 1487 de la Lisabona, cu misiunea de a vedea ce posibilități de navigație există în jurul Africii, el aduce date care au stimulat organizarea uneia din expedițiile lui Vasco da Gama. În fruntea unui grup de patru exploratori, matematicianul danez Carstan Niebuhr a întreprins, între 1761—1767, o lungă și obositoare expediție în Orient. Niebuhr a elaborat prima descriere geografică completă a Yemenului. Germanul Ulrich Seetzen rămîne un an în Orientul Mijlociu (1804), unde studiază limba arabă și se pregătește să studieze ținuturile din jurul Mării Moarte. Stă doi ani la Cairo, unde studiază manuscrise vechi ; apoi, în 1809, se îndreaptă spre Peninsula Arabică. Reușește, deghizat în pelerin musulman, să ajungă la Mecca, unde își propusese să studieze ceremoniile religioase. În corespondența sa, Seetzen numește orașul Sanaa, „cel mai frumos oraș al Orientului". Moare în 1811, în Yemen, la Taiz, după ce fusese prădat de tîlhari. Între 1869—1880, cercetătorul francez Joseph Halevy a întreprins cercetări la Sanaa și Maarib. Expediția sa a cuprins și Adenul. Printre călătorii români care au vizitat Yemenul, se numără Dimitrie și Nicolae Ghica—Comănești (1895), ing. Bazil G. Assan (1890), Ion Catina (1920) și Ion Condiescu (1929).

Gh. BOGASIU
student, București

Andrei Boeriu, Aleea După Iniște, nr. 1 Brașov, dorește să cumpere nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, din 1963 și nr. 5 din 1967 ale revistei „Lumea".

Fl. Diaconu, București, Datele privind țările membre ale O.N.U. și anul primirii lor în această organizație internațională au apărut la „Poșta redacției" din nr. 43/1969.

N. Graur, Iași. Numele țărilor afro-asiatice în care trăiesc musulmani, precum și numărul acestei populații au fost publicate la „Poșta redacției" din nr. 43/1969. În legătură cu celelalte întrebări, consultați un manual de istorie sau orice enciclopedie.

Gheorghe I. Boro, Boroșteni, jud. Gorj. 1) Șeicatul Qatar, din Golful Persic, are o suprafață de 22 000 kmp și o populație de peste 60 000 de locuitori. Începînd din 1949, extracția de petrol este în continuă creștere. Qatar e o monarhie absolută. Șeful statului, subordonat unui guvernator britanic, este șeicul Ahmed Ben Abdallah Ben Kassem al Thani. 2) S-a anunțat că fostul lider biafrez Odumegwu Ojukwu a primit azil politic în Republica Coasta de Fildeș. Primirea lui în această țară este, însă, condiționată de interzicerea oricărei activități politice.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de
Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10, Internațional 18.50.05, și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

Combinatul chimico-metalurgic „GH. GHEORGHIU-DEJ"

BAIA MARE

oferă următoarele produse

- miniu de plumb
- pământuri decolorante
- tiosulfat de sodiu cristalizat
- seleniu pur

— precum și instalații de purificarea seleniului pentru industria de semiconductori și instalații de fabricarea tiosulfatului de sodiu pentru uz fotografic

Baia Mare,
str. Eliberării
nr. 15

Combinatul CONFECȚII VASLU

BD. PRIMĂVERII Nr.

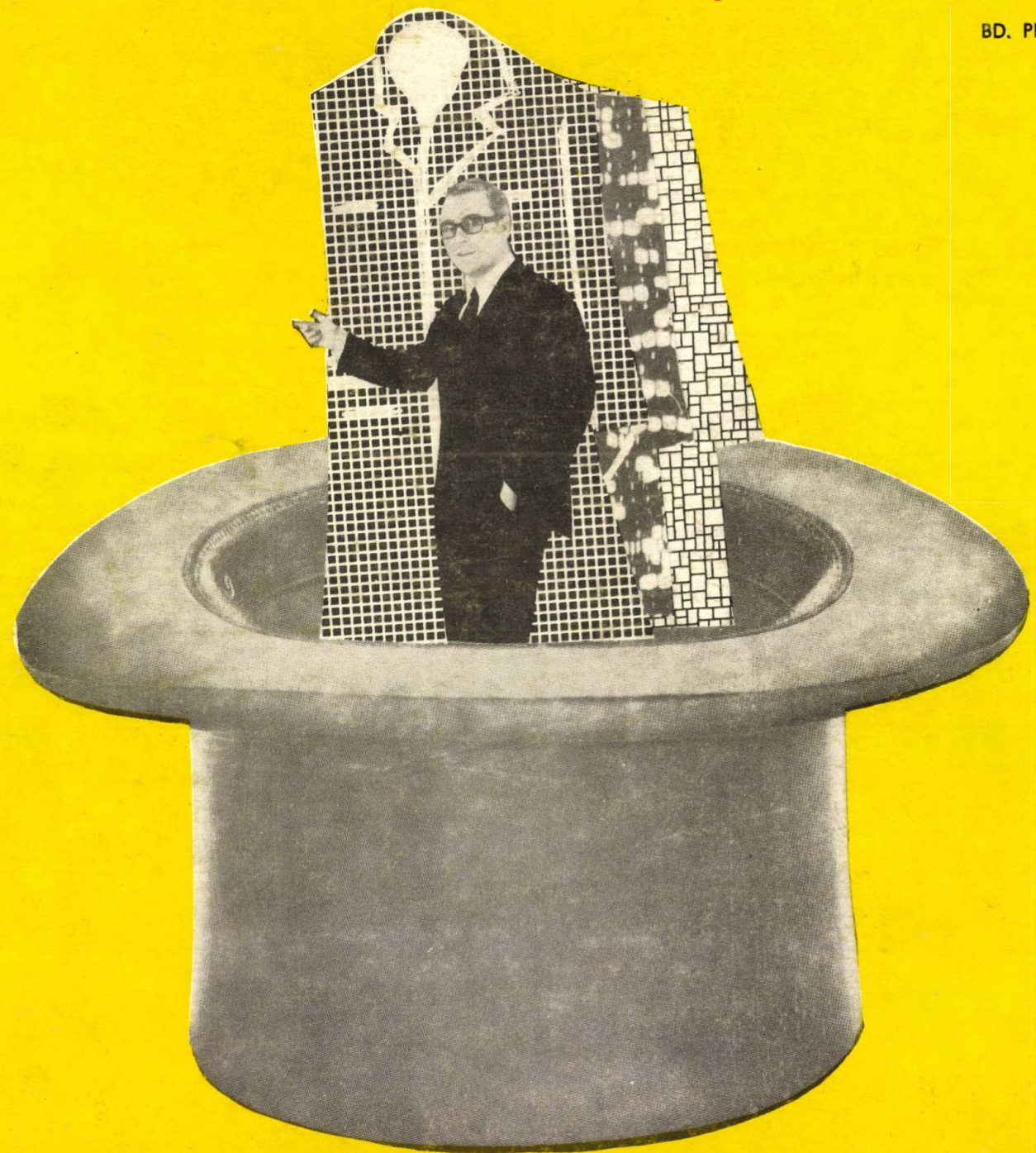

EXECUTĂ

PRIN UNITĂȚILE

SALE

- Costume din stofă pentru bărbați și adolescenți
- Mantale din rolon pentru femei, bărbați și adolescenți
- Pantaloni bărbătești din tergal
- Salopete confecționate din doc
- Cămăși tip gărzi patriotice
- Uniforme școlare

Lei 2

LUMEA

Nr. 7 *12 februarie 1970*

CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

Tineretul şi contemporaneitatea

Relaţii interoccidentale

KIRUNA ŞI „MODELUL SUEDEZ“

Reportaj pe glob

VENEŢIA

DIN ISTORIA CELUI DE AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

„ZIUA CEA MAI SCURTĂ“

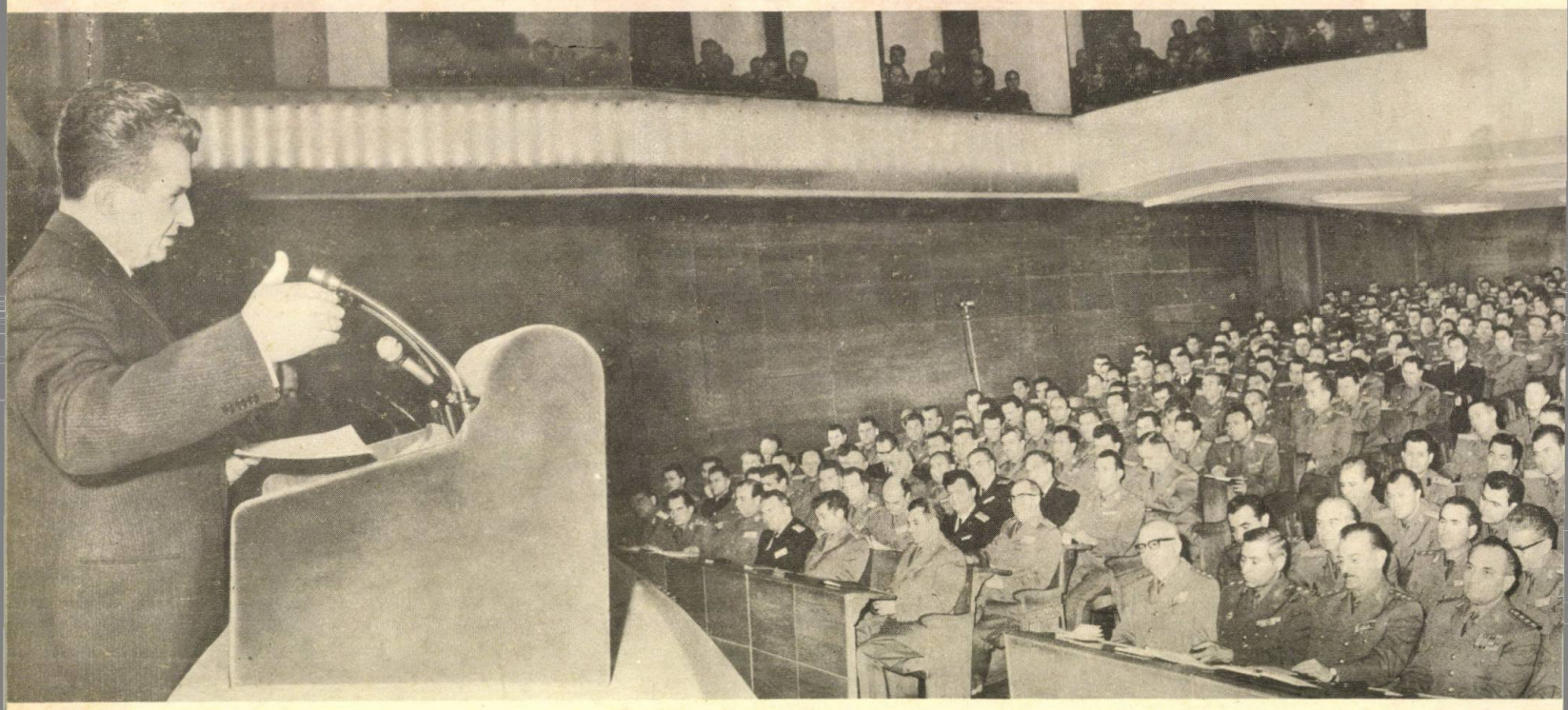

Tovarășul Nicolae Ceaușescu rostindu-și cuvîntarea la constătuirea cadrelor de bază din Ministerul Forțelor Armate

Primirea de către președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, a lui Evgheni Mateev, președintele Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa

La București a avut loc semnarea protocolului comercial pe anul 1970 între România și Tunisia

CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

LUMEA

Nr. 7 (329) — 12 FEBRUARIE 1970

sumar

2 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Ilie Șerbănescu*
Din declarațiile săptămînii

ARTICOLE

6 Kiruna și „modelul suedez". *Mihai Matei*
7 O.E.R.S. Dincolo de inițiale. *Dumitru Constantin*
8 Tangaj interoccidentol. *Florica Șelmaru*
18 „Operațiunea secretă" din Laos. *Eugeniu Obrea*
20 Un alt fel de „pronunciamiento". *Eugen Pop*
21 O dimineață la „superpiața cerealelor". *Eugen Preda*

CORESPONDENȚE

4 CAIRO. Reuniunea interparlamentară consacrată Orientului Apropiat. *Ion Mărgineanu*
5 VARȘOVIA. Convorbiri polono—vest-germane. *Iosif Dumitrașcu*

SINTEZE

10 Tineretul și contemporaneitatea. *Vasile Nicolcioiu*
12 Revoluția tehnico-științifică și implicațiile sale social-economice. *Prof. univ. dr. Gheorghe P. Apostol*

REPORTAJ PE GLOB

16 Veneția. *Rodica Dumitrescu*

SERIAL

23 „Ziua cea mai scurtă" (2). *Sergiu Verona*

25 „Singur deasupra Lunii". *Richard Gordon*
26 „Cele 344 de secunde". *Alan Bean*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—30 Le Monde, The New York Times, International Herald Tribune, Afrique Nouvelle, Neue Zürcher Zeitung

PROFIL

30 WALDECK ROCHET, secretarul general al Partidului Comunist Francez

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr:

REVOLUȚIA TEHNICO—ȘTIINȚIFICĂ CONTEMPORANĂ ȘI IMPLICAȚIILE EI SOCIAL—ECONOMICE

TANGAJ INTEROCCIDENTAL

America Latină
NOUL „PRONUNCIAMIENTO"

CHICAGO: PE STRADA LA SALLE, LA 9,30 DIMINEAȚA...

O.E.R.S.
RELANSARE

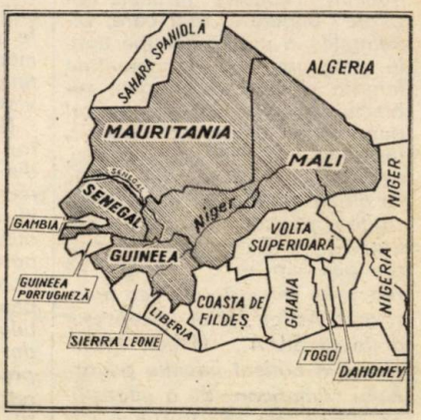

344 DE SECUNDE DRAMATICE
relatările cosmonauților de pe „Apollo—12"

săptămîna în telegrame

Washington

BUGET ŞI POLITICĂ

A trecut o săptămînă de cînd a fost făcut cunoscut primul „buget Nixon". Cifrele acestuia şi implicaţiile lui economice şi politice — prezentate cititorilor noştri în numărul trecut al revistei — reţin, însă, în continuare, atenţia, declanşînd diverse luări de poziţie din partea unor oameni politici, senatori, reprezentanţi ai vieţii publice americane. Din punct de vedere al politicii pe plan intern, bugetul pare să consemneze audienţa guvernamentală la ideile economiştilor favorabili „stabilităţii economice", în care un rol deosebit de important revine echilibrului bugetar — bugetul actual prezentînd chiar un mic surplus al veniturilor în raport cu cheltuielile, faţă de bugetele anterioare caracterizate printr-o depăşire a priori sistematică a primelor de către ultimele. Preşedintele Nixon nu a pregetat să arunce responsabilitatea inflaţiei actuale pe seama acelora ce au creat asemenea împrejurări, prin care cetăţeanul american este obligat să plătească astăzi (prin degradarea puterii sale de cumpărare), îndatorarea făcută de guvernul federal ca urmare a cheltuielilor, ani de-a rîndul mai mari, decît încasările. Deci, pentru a prezenta un buget „echilibrat", antiinflaţionist, preşedintele a avut nevoie de anumite reduceri în unele capitole bugetare, fapt care, bineînţeles, a pus în discuţie unele programe guvernamentale interne şi externe. De aici, subiectul a trecut de pe tărîmul pur economic pe cel politic, instalîndu-se, în unele cazuri, exclusiv pe acesta din urmă. Pe planul politicii externe, prioritatea păstrată bugetului militar — în ciuda unor reduceri ale acestuia — a stîrnit vii reacţii în cercurile politice americane. Astfel, fostul vicepreşedinte al S.U.A., Hubert Humphrey, a criticat intenţia guvernului american de a intensifica ritmul de construcţie a sistemului de rachetă-antirachetă „Safeguard". El a spus că preşedintele Nixon a opus veto-ul său acordării de sume suplimentare pentru necesităţile asistenţei medicale, ale învăţămîntului şi ale asigurărilor sociale, dar şi-a dat, în schimb, consimţămîntul pentru cheltuirea unor sume importante destinate înarmării. Referindu-se la aspectele politice ale acestei hotărîri, fostul ambasador al S.U.A. la Moscova, George Kennan, a declarat, la rîndul său, că sistemul „Safeguard" — care costă 50 de miliarde dolari — ar putea avea o influenţă negativă asupra convorbirilor privind limitarea armelor strategice.

Desigur, în centrul atenţiei s-au situat problemele legate de programele externe ale Administraţiei şi, în primul rînd de politica în Vietnam. Este cunoscută povara pe care o suportă bugetul, — deci contribuabilul american — pentru ducerea războiului din Vietnam (30 miliarde dolari anual). În concepţia noii administraţii, politica de „vietnamizare" a războiului ar implica o reducere progresivă a acestei sume, paralel cu „înaintarea procesului de vietnamizare". Un termen privind încheierea acestui proces nu e însă fixat. „În Vietnamul de sud (la Saigon — n.n.) nu pare să existe un termen fix pentru «vietnamizare» — se arată într-un recent raport întocmit de James Lowenstein şi Richard Moose, consultanţi ai Comitetului pentru relaţii externe al Senatului, după o vizită întreprinsă de aceştia în Vietnamul de sud — iar costul implicat de instruirea şi înzestrarea cu echipament a soldaţilor de la Saigon nu este menţionat". „Politica vietnamizării — arăta senatorul McGovern — este un truc politic destinat să ascundă poporului american falimentul inutilului nostru amestec în treburile poporului vietnamez. Cum putem să justificăm în faţa oamenilor utilizarea masivei noastre forţe de foc pentru a continua un măcel care nu serveşte nici intereselor noastre, nici celor ale vietnamezilor ?"

Ca atare, cereri ferme pentru retragerea rapidă a S.U.A. din Vietnam, pentru angajarea unei politici noi, realiste, în această problemă, se fac auzite tot mai mult atît din partea opiniei publice, cît şi a oamenilor politici. Comitetul pentru politică externă al partidului democrat, comitet condus de Averell Harriman, a propus urgenta şi completa retragere a trupelor S.U.A. din Vietnam în cadrul unui termen de maximum 18 luni. Senatorul republican Charles Mathias a prezentat un proiect de rezoluţie în care se cere abrogarea „rezoluţiei cu privire la Golful Tonkin", adoptată de Congres în anul 1964. Liderul majorităţii democrate din Senat, Mike Mansfield, a sprijinit acest proiect, subliniind că se impune o revizuire a politicii guvernului, care a dus Statele Unite într-un impas atît pe plan politic cît şi militar.

Roma

A 30-A CRIZĂ GUVERNAMENTALĂ

La sfîrşitul săptămînii trecute, cabinetul monocolor democrat-creştin, condus de Mariano Rumor, a demisionat, declanşînd o nouă criză guvernamentală. Observatorii sînt cvasiunanimi în a aprecia că demisia se prezintă ca un act mai mult pro forma, ea nefăcînd decît să consfinţească o situaţie existentă în fapt. Se pare că actuala conjunctură politică italiană nu lăsa guvernului monocolor decît şansele unui interimat, din care nu se putea ieşi practic decît fie pe calea unui efort de „ultimă oră" pentru reconstituirea coaliţiei de centru-stînga, — cea care reuşise să asigure Italiei cea mai lungă perioadă de guvernare a unui cabinet — fie a alegerilor anticipate. Caracterul oricum imprevizibil al acestor alegeri pare, printre altele, să constituie motivul încercărilor manifeste de a reedita coaliţia de centru-stînga. Ca şi în alte dăţi, cheia acestei reconstituiri o deţine Partidul Socialist Italian, întrucît partidele democrat-creştin, socialist unitar şi republican şi-au dat consimţămîntul. Curentele opuse din cadrul socialiştilor au făcut ca, deocamdată, „cecul în alb" obţinut de conducerea partidului pentru consultări în vederea participării la coaliţie să fie limitat : în urma rezultatelor consultărilor actuale, C.C. al P.S.I. se va întruni din nou pentru a decide participarea partidului : bineînţeles, după ce vor fi clarificate conţinutul concret al programului guvernamental şi componenţa guvernului. În condiţiile în care o mare parte dintre socialişti — în special stînga — consideră că o nouă coaliţie cvadripartită nu va reprezenta o „relansare avansată", posibilitatea reconstituirii centrului-stînga nu apare, în contextul actual, ca o sarcină uşoară şi dă naştere aprecierilor potrivit cărora consultările nu vor fi deloc lipsite de dificultăţi.

Astfel, retragerea deliberată a guvernului monocolor democrat-creştin pentru a înlesni reconstituirea coaliţiei nu exclude însă posibilitatea prelungirii crizei guvernamentale şi apelarea, în ultimă instanţă, la alegeri anticipate. Totuşi, în cercurile politice de la Roma se apreciază că un compromis va interveni şi că, cel puţin pînă la data fixată iniţial a alegerilor, Italia va fi guvernată de o nouă ediţie a centrului-stînga.

Deocamdată, preşedintele Saragat are largi consultări cu şefii diferitelor partide şi fracţiuni politice. Cele mai mari şanse pentru a primi mandat în vederea formării noului guvern par a fi întrunite tot de Mariano Rumor.

Intre timp, pînă la cunoaşterea rezultatelor consultărilor (aşteptate pentru zilele de joi sau vineri), comentatorii politici au trecut la întocmirea cîtorva statistici privind evoluţia de pe scena guvernamentală italiană în perioada postbelică (mai precis după răsturnarea regimului fascist). În această perioadă, Italia a cunoscut 30 de crize ministeriale, însumînd un total de 11 luni şi 19 zile. Amplitudinea în materie de longevitate a guvernelor variază între 17 zile şi 696 zile (a treia coaliţie de centru-stînga condusă de Aldo Moro), iar viitorul guvern, cel de-al 31-lea, va fi, probabil, cel de-al 26-lea avînd în frunte un democrat-creştin.

Mariano Rumor şi Francesco de Martino